

Załącznik nr 1

do zarządzenia nr 121/2025

Wójta Gminy Baćkowice

Z dnia 9 czerwca 2025r. w sprawie konsultacji społecznych „Diagnozy strategicznej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice” dla „Strategii Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030 r.”

Diagnoza strategiczna

sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE!

Czerwiec 2025

Spis treści

1. Charakterystyka gminy	3
1.1 Rys historyczny	3
1.2 Lokalne dziedzictwo	5
1.3 Obszary chronione na terenie gminy Baćkowice	8
1.4 Ochrona powietrza	12
1.5 Zasoby naturalne	19
1.6 Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna	29
2. Diagnoza sytuacji przestrzennej	33
2.1 Położenie	33
2.2 Dostęp do internetu oraz usługi świadczone elektronicznie	36
2.3 Infrastruktura drogowa	36
2.4 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	39
2.5 Gospodarka odpadami	41
2.6 Gazownictwo	44
2.7 Energetyka	45
2.8 Ciepłownictwo	45
2.9 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna	46
3. Diagnoza sytuacji społecznej	48
3.1 Ludność i procesy demograficzne	48
3.2 Pomoc społeczna	56
3.3 Ochrona zdrowia	61
3.4 Edukacja i wychowanie	65
3.5 Bezpieczeństwo publiczne	73
3.6 Instytucje kultury i ich działalność	77
3.7 Organizacje społeczne	79
4. Diagnoza sytuacji gospodarczej	82
4.1 Gospodarka	82
4.2 Gospodarka mieszkaniowa	85
4.3 Rynek pracy	87
5. Finanse samorządowe	93
6. Wstępnie zidentyfikowane potrzeby (projekty)	95
Spis tabel	98
Spis wykresów	100
Spis map	100
Spis zdjęć	100

1. Charakterystyka gminy

1.1 Rys historyczny

Historia gminy Baćkowice jest ściśle związana z wsią Baćkowice, która powstała w XV wieku jako wieś kościelna należąca do biskupstwa włocławskiego. Nazwa miejscowości pochodzi według legendy od licznych stad bocianów osiedlających się na tych terenach.

W średniowieczu Baćkowice należały do biskupów kujawskich i włocławskich, a w XV wieku za czasów Jana Długosza wzniesiono tu drewniany kościół parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja. Parafia powstała prawdopodobnie przed rokiem 1470, wyodrębniając się z parafii Łągów. W 1827 roku wieś liczyła 283 mieszkańców i 32 gospodarstwa, a pod koniec XIX wieku liczba mieszkańców wzrosła nieznacznie do około 300. W XIX wieku Baćkowice były wsią rządową, a rozwój miejscowości związany był m.in. z działalnością księdza Romualda Górskiego, założyciela Kasy Stefczyka i mleczarni, która w okresie międzywojennym słynęła z produkcji masła eksportowanego do Anglii.

Gmina Baćkowice została formalnie utworzona 13 stycznia 1867 roku w związku z reformą administracyjną Królestwa Polskiego i weszła w skład powiatu opatowskiego w guberni radomskiej. W okresie międzywojennym oraz po II wojnie światowej gmina zachowała swoją przynależność administracyjną. Zlikwidowana została w 1954 roku w wyniku reformy administracyjnej, by zostać ponownie reaktywowana 1 stycznia 1973 roku. W czasie II wojny światowej na terenie gminy toczyły się walki między armią niemiecką a Armią Czerwoną, szczególnie w 1944 roku. W wyniku działań wojennych wiele miejscowości, w tym Baćkowice, zostało spalonych i zniszczonych, a ludność wysiedlona. Okupację niemiecką zakończyło zajęcie Baćkowic przez wojska radzieckie 10 sierpnia 1944 roku.

Zdjęcie 1 Spółdzielnia Mleczarska w Baćkowicach 1928 rok

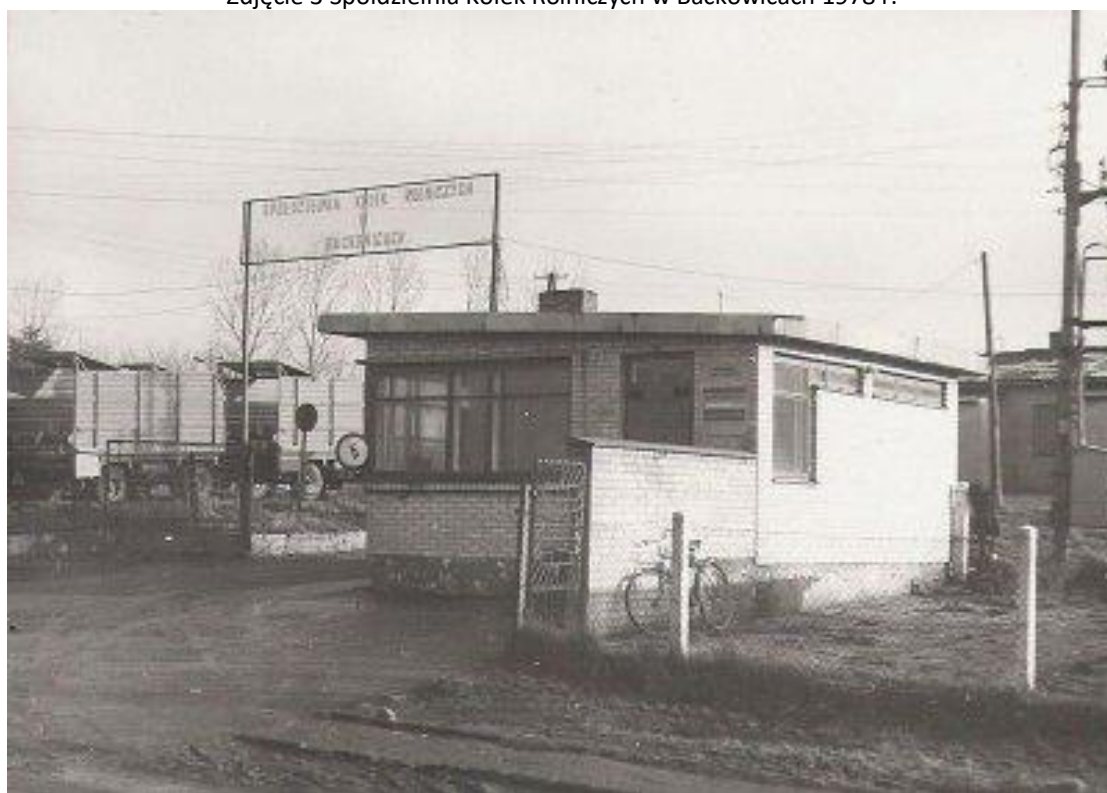
Źródło: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100083420896804>

Zdjęcie 2 Bank Spółdzielczy w Baćkowicach 1978 r.

Źródło: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100083420896804>

Zdjęcie 3 Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Baćkowicach 1978 r.

Źródło: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=143310871792942&set=pb.100083420896804.-2207520000&type=3>

1.2 Lokalne dziedzictwo

Lokalne dziedzictwo Baćkowic obejmuje przede wszystkim materialne i niematerialne elementy kultury oraz tradycji charakterystyczne dla tej gminy. Wśród najważniejszych składników dziedzictwa kulturowego Baćkowic wymienia się zabytkowe obiekty, takie jak kościół par. pw. św. Mikołaja i kapliczki, które są istotne dla lokalnej tożsamości i historii. Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków architektury i budownictwa stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy i posiadające cenne walory kompozycyjno-przestrzenne i architektoniczne.

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Baćkowice wg stanu na 10.06.2025r.

L.p.	Miejscowość	Zabytek	Numer w rejestrze
1	Baćkowice	zespół kościoła parafialnego, na który składa się: -kościół par. pw. św. Mikołaja, 1860. 1902 - kostnica, obok kościoła, 1902 - cmentarz kościelny.	A.843/1-3
2	Baćkowice	cmentarz parafialny	A.505
3	Gołoszyce	cmentarz wojenny z I wojny światowej	A.506
4	Gołoszyce	Park dworski	A.507
5	Modliborzyce	kościół par. pw. św. Benedykta	A.508
6	Modliborzyce	cmentarz parafialny	A.509
7	Piórków	prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Biskupa (dawna kaplica)	A.510

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

Tabela 2 Stanowiska archeologiczne występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

nr	obiekt	miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Datowanie	Numer obszaru AZP	Numer stanowiska na obszarze AZP
57	Ślady osadnictwa	Baćkowice	1	Okres rzymski XIII w., okres nowożytny	87-68	59, 60, 61, 62
58	Ślady osadnictwa, osada	Baćkowice	2	Nieokreślone, XII-XIII w.	57-68	28

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Baćkowice

Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Baćkowicach - powstał przed rokiem 1470 (w/g księdza Kumora, który badał dzieje diecezji krakowskiej). Zanim powstała obecna budowla, parafia Baćkowice posiadała kościół drewniany, który został zbudowany w 1599 r. Świadczy o tym dawny inwentarz kościelny. Fundatorami kościoła byli biskupi włocławscy. Kościół ten niestety uległ zniszczeniu. Na miejsce zniszczonego kościoła drewnianego, w latach 1866 — 1868, dzięki staraniom ks. Marcelego Krzemińskiego zbudowano w Baćkowicach kościół z kamienia, dorabiając mu ceglane gzymsy i kanty. Nową świątynię, w 1885 roku poświęcił bp A. Sotkiewicz. W 1902 roku, ks. Stanisław Chatłas rozpoczął gruntowny remont. Przedłożono wtedy kościół do obecnych rozmiarów. Kościół wpisany

jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego. W kościele zostało zachowane zabytkowe wyposażenie: ołtarze, ławki, konfesjonały i organy. W 2015 roku została odnowiona elewacja Kościoła. W chwili obecnej prac konserwatorskich wymaga wnętrze kościoła oraz jego otoczenie wraz z murem oraz kaplica pogrzebowa (również wpisana do rejestru zabytków).

Zdjęcie 4. Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Baćkowicach

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/19341,backowice-kosciol-sw--mikolaja.html>

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Piórkowie jest parafialnym kościołem rzymskokatolickim w diecezji sandomierskiej. Parafia została erygowana 25 września 1918 roku na wniosek mieszkańców, którzy dotąd musieli uczęszczać na msze do sąsiednich miejscowości. Obecny kościół powstał w latach 1954-1956 poprzez rozbudowę dawnej kaplicy pw. św. Stanisława, która pochodzi z 1640 roku i stanowi obecnie prezbiterium świątyni. W czasie II wojny światowej drewniany kościół budowany obok cmentarza został zniszczony przez Niemców, a proboszcz ks. Wincenty Krupa zginął podczas niemieckiego bombardowania.

W 1990 roku wnętrze kościoła zostało odnowione, a ołtarz główny i dwa boczne poddano renowacji w 1991 roku. Wokół kościoła znajduje się historyczny staw, na którym umieszczona jest figura św. Jana Nepomucena, która przetrwała wojnę dzięki parafianom. Kościół jest ważnym zabytkiem i miejscem kultu lokalnej społeczności, a jego historia odzwierciedla trudne dzieje regionu, zwłaszcza w czasie okupacji niemieckiej

Zdjęcie 5: Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Piórkowie

Fot. Rafał Grackowski

Kościół w Modliborzycach p.w. św. Benedykta Opat istnieje od 1326 roku. Na początku był to drewniany kościół, który został przebudowany po raz pierwszy ok. 1470 roku. Drewniany kościół powiększono, dodając do niego murowaną nawę. W pierwotnym, gotyckim stylu, modliborzycki kościół przetrwał do lat dziewięćdziesiątych XIX wieku. Wtedy to przedłużono nawę, do której dobudowana została fasada z dwiema wieżami. W 1899 roku za sprawą księdza M. Kotorowskiego podwyższono prezbiterium i zainstalowano wieżyczkę na sygnaturkę. Powiększenie obiektu spowodowało, że bryła zatraciła gotycką smukłość i zbyt się wydłużyła.

Zdjęcie 6 Kościół w Modliborzycach p.w. św. Benedykta Opat

Źródło: <https://archiwum.diecezjasandomierska.pl/strdiec/parafie33f6.html?p=95&d=8>

Gminna ewidencja zabytków w gminie Baćkowice jest prowadzona przez Urząd Gminy Baćkowice. Została ona ustanowiona zarządzeniem nr 420/2023 Wójta Gminy Baćkowice z dnia 14 czerwca 2023 roku, które dotyczyło założenia gminnej ewidencji zabytków na terenie gminy¹.

1.3 Obszary chronione na terenie gminy Baćkowice

W obowiązującym w Polsce prawie ochrona przyrody regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W jej rozumieniu ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody tj.:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- siedlisk przyrodniczych;
- siedlisk roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych;
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- krajobrazu;
- zieleni w miastach i na wsiach;
- zadrzewień.

Ww. ustawa wprowadza następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary NATURA 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe duża część terenów Gminy Baćkowice objęta jest różnymi formami ochrony przyrody. Na terenie gminy występują obszary prawnie chronione są to:

- Jeleniowski Park Krajobrazowy,
- Jeleniowsko-Staszowski obszar chronionego krajobrazu,
- Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Natura 2000 Ostoja Jeleniowska,
- 7 pomników przyrody.

¹ http://bip.backowice-gmina.pl/127/2237-zarzadzenia_z_czerwca_2023_roku.html

Głównym obszarem objętym ochroną jest północna część gminy, która wchodzi w skład **Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego**, który został utworzony dla ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dla zachowania wartości naukowo-dydaktycznych przyrody nieożywionej. Krajobraz parku kształtują lasy, w których występują cztery typy siedliskowe z dominacją lasu górskiego i lasu górskiego mieszanego ze zbiorowiskami jodłowo-bukowymi. Zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL, północna część Gminy Baćkowice, która wchodzi w skład Jeleniewskiego Parku Krajobrazowego została uznana za fragment węzła ekologicznego o randze międzynarodowej. Rodzi to konieczność respektowania zaostrzonych rygorów ochrony środowiska w obszarze obejmowanym przez Jeleniewski Park Krajobrazowy i jego strefę ochronną. Ma to ogromne znaczenie dla gminy, ponieważ łącznie teren Parku wraz z otuliną zajmuje 3622ha, co stanowi blisko 38% ogólnej powierzchni gminy. W skład obszaru ochrony i zachowania istniejących form zagospodarowania wchodzi teren 5 sołectw tj: **Piórków Kolonia, Piórków Wieś, Nieskurzów Stary, Olszownica i Gołoszyce**. Jeleniewski Park Krajobrazowy i jego otulina oprócz wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych jest także obszarem źródłiskowym, skąd bierze początek rzeka Koprzywianka.

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy Baćkowice należy również do **Jeleniewsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**. Teren ten położony pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej i obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to teren o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony - lasy stanowią ok. 55%, a użytki rolne ok. 40%. Funkcjonowanie obydwu wyżej wymienionych terenów regulują rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego oraz przepisy o ochronie środowiska.

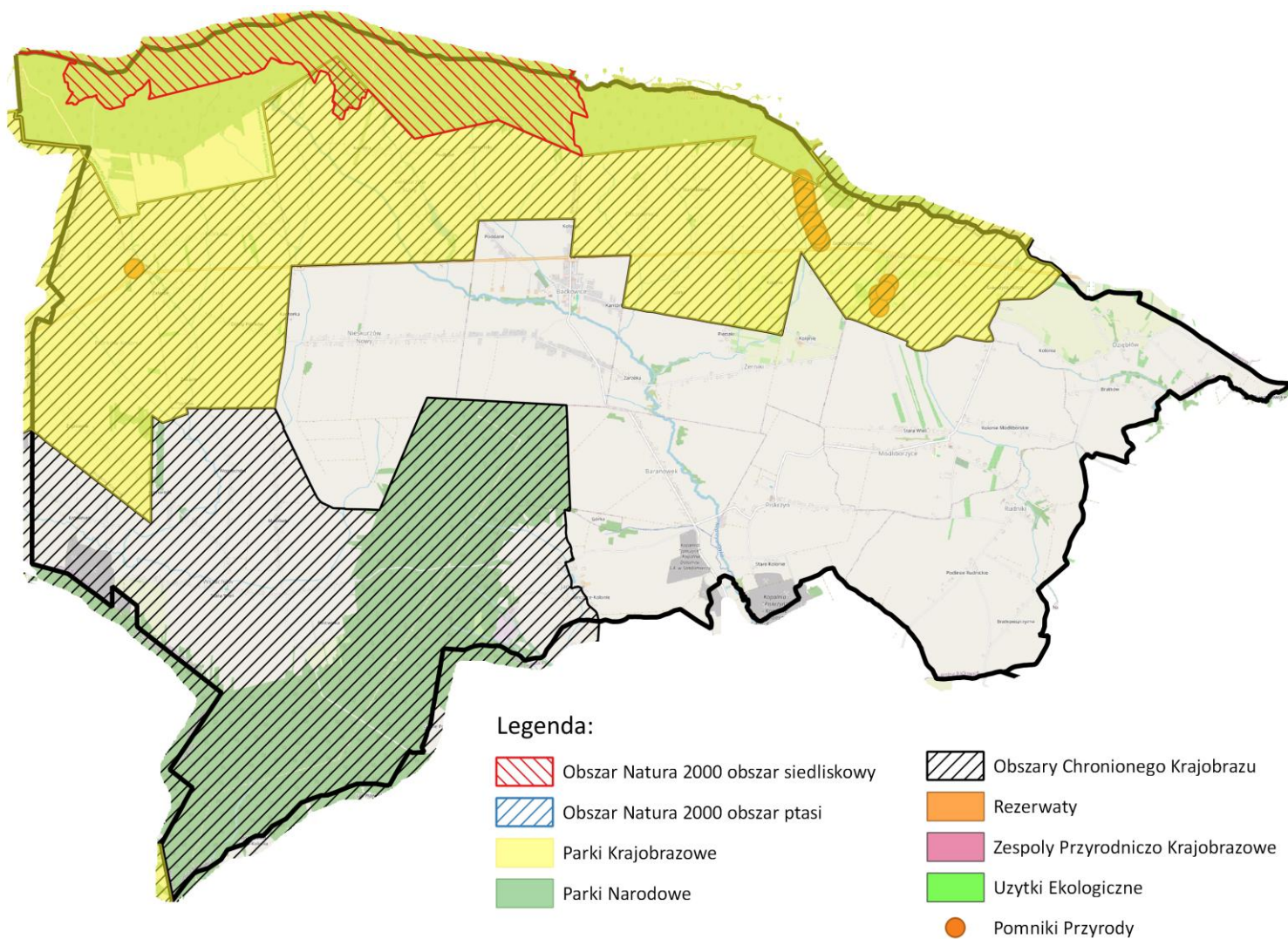
Część Gminy Baćkowice obejmuje również **Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Ostoja Jeleniowska (PLH260028)**. Prawie trzy czwarte obszaru stanowią lasy liściaste, pozostałą część mieszane, w śladowej ilości siedliska rolnicze. Obszar obejmuje fragment drugiego co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzi wzniesienia: Góra Jeleniowska (535 m n.p.m.), Szczytniak (553,7 m n.p.m.) i Góra Wesołówka (468,6 m n.p.m.). Wierzchowiny mają wyrównane powierzchnie z łagodnymi spadkami. Charakterystycznym elementem pasma są występujące na zboczach rumowiska piaskowców kwarcytowych tzw. gołoborza, największe z nich objęte są ochroną rezerwatową. Stoki porożcinane są licznymi dolinkami, w niektórych znajdują się źródła dające początek potokom. Podnóża pokrywa materiał zmyty ze stoków i warstwa lessu. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyźne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łęgi, sporadycznie występują niewielkie płaty łąk ekstensywnie użytkowanych. Na terenie obszaru występują też dobrze wykształcone piargi i gołoborza krzemianowe.

Tabela 3. Pomniki przyrody na terenie gminy Baćkowice

Numer w rej. RDOŚ	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Opis pomnika	Miejscowość	Sołectwo	Nr działki
524	jesion wyniosły	30.12.1988	-	Gołoszyce	Gołoszyce	225/6
525	jesion wyniosły	30.12.1988	-	Gołoszyce	Gołoszyce	225/6
526	topola biała	30.12.1988	-	Gołoszyce	Gołoszyce	225/6
527	buk pospolity	30.12.1988	-	Gołoszyce	Gołoszyce	225/6
644	lipa drobnolistna	04.03.1997	-	Piórków Kolonia	Piórków Kolonia	95
645	lipa drobnolistna	04.03.1997	-	Piórków Kolonia	Piórków Kolonia	95
720	aleja złożona z 79 sztuk lip drobnolistnych	30.12.1999	o średnicy pni na wys. 1,3 m od ziemi: od 90 do 147 cm.	Gołoszyce	Gołoszyce	67

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

Mapa 1 Obszary chronione na terenie gminy Baćkowice

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

1.4 Ochrona powietrza

Ochrona powietrza to jedno z bardziej istotnych zagadnień ochrony środowiska przez człowieka w szczególności przed zanieczyszczeniem z uwagi na to, że proces odnowy atmosfery jest długotrwały. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń atmosfery stanowią duże niebezpieczeństwo, ponieważ z powodu ruchów mas powietrznych mogą być przenoszone na znaczne odległości. Substancje te mogą występować w postaci stałej, ciekłej lub gazowej i mogą wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodę ożywioną, glebę, wodę lub powodować inne szkody w środowisku. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz
- zmniejszanie poziomów substancji szkodliwych w powietrzu do norm co najmniej dopuszczalnych.

Na stan jakości powietrza w gminie Baćkowice wpływ ma:

- emisja ze źródeł stacjonarnych (zakłady produkcyjno-usługowe i sfera komunalno-bytowa),
- transport samochodowy, tzw. emisja komunikacyjna (liniowa),
- wielkość emisji napływowej (zanieczyszczenia podlegające procesowi rozprzestrzeniania się wraz z masami powietrza w szczególności z sąsiednich gmin).

Na obszarze gminy brak jest zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Potrzeby cieplne mieszkańców pokrywane są z szeregu indywidualnych źródeł ciepła. Najczęściej wykorzystywanym paliwem są paliwa stałe: węgiel, koks, miał węglowy i biomasa.

Stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Baćkowice

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. 2021 poz. 1973) Główny Inspektor Ochrony Środowiska² (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Podstawowymi krajowymi aktami prawnymi, określającymi obowiązki, zasady i kryteria w zakresie prowadzenia oceny jakości powietrza w Polsce są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. 2021 r., poz. 845) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*,
- rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 11.12.2020r. w *sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* (Dz.U. z 2020 r. poz. 2270).

Na terenie województwa świętokrzyskiego dodatkowo obowiązuje uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. w *sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których*

² Dalej także będzie używany skrót GIOŚ (Główny Inspektor Ochrony Środowiska)

następuje spalanie paliwa. Przedmiotowa uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nie ekologicznych źródeł ciepła:

- od dnia 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od dnia 1 lipca 2023 r. nie wolno użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według normy PN-EN 303-5:2012),
- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,
- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Zatem od 1 lipca 2026r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu³.

Roczna ocena jakości powietrza dokonywana przez GIOŚ i jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z przepisów prawa⁴. Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym⁵ i w dyrektywach UE⁶ określono normatywne stężenia w postaci poziomów:

- dopuszczalnych,
- docelowych,
- celu długoterminowego w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,

³ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

⁴ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu

⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

⁶ 2008/50/WE i 2004/107/WE

- pył PM10,
- pył PM2,5,
- ołów Pb w PM10,
- arsen As w PM10,
- kadm Cd w PM10,
- nikiel Ni w PM10,
- benzo(a)piren B(a)P w PM10.

W ocenach dokonywanych pod kątem **spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin** uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Zgodnie z art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, kryteriami oceny i klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu⁷,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji⁸,
- poziom docelowy substancji w powietrzu⁹,
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie 12 wcześniej wymienionych substancji uwzględnionych **w ocenie dokonywanej** pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu **ochrony zdrowia ludzi** zamieszczono w tabeli poniżej.

⁷ Z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń

⁸ Dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji.

⁹ Z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu.

Dla pyłu PM_{2,5} oraz ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Kryteria te zestawiono w tabelach poniżej.

Tabela 4 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, BaP, O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S ₁ > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S ₂₄ > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S ₁ > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 40 µg/m ³	S _a > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S _{8max} ≤ 10 mg/m ³	S _{8max} > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 5 µg/m ³	S _a > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S ₂₄ > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S ₂₄ > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 40 µg/m ³	S _a > 40 µg/m ³
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny – faza II*	rok	S _a ≤ 20 µg/m ³ (klasa A1)	S _a > 20 µg/m ³ (klasa C1)
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny – faza I*	rok	S _a ≤ 25 µg/m ³	S _a > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	S _a ≤ 0.5 µg/m ³	S _a > 0.5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	S _a ≤ 6 ng/m ³	S _a > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	S _a ≤ 5 ng/m ³	S _a > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	S _a ≤ 20 ng/m ³	S _a > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	S _a ≤ 1 ng/m ³	S _a > 1 ng/m ³
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S _{8max_d} > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S _{8max_d} > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim

Objaśnienia do tabeli:

S_a- stężenie średnie roczne

S₁ – stężenie 1-godzinne,

S₂₄ – stężenie średnie dobowe,

S_{8max} – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,

S_{8max_d} – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,

ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)pirn – oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀

* kryteria klasyfikacji stref dla PM_{2,5}

- faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r

- faza II – obowiązująca w Polsce do dnia 1 stycznia 2020 r

Tabela 5 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂,
tlenków azotu NO_x i ozonu O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 20 µg/m ³	Sa > 20 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	pora zimowa (okres od 01 X do 31 III)	Sw ≤ 20 µg/m ³	Sw > 20 µg/m ³
tlenki azotu	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 30 µg/m ³	Sa > 30 µg/m ³
ozon	docelowy	okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	AOT405L ≤ 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)	AOT405L > 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

Sw- stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.

AOT405L –suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³. Wartość uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza¹⁰.

¹⁰ Liczba stref w Polsce podlegających ocenie jakości powietrza za rok 2020 wynosiła 45, wśród których było 12 aglomeracji, 17 miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (nie będących aglomeracją) oraz 16 stref – pozostałych obszarów województw. Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2020 rok prowadzona była w każdej z 45 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględniono 16 stref – ocenie tej nie podlegają strefy - aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. i strefy - miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

W województwie świętokrzyskim, dla celów klasyfikacji **w ocenie dokonywanej** pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu **ochrony zdrowia ludzi** **wyłoniono 2 strefy: miasto Kielce i strefę świętokrzyską na terenie której leży Gmina Baćkowice.**

Tabela 6 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców wstrefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	PL2601	miasto Kielce	miasto	110	185 478	tak	nie
2	PL2602	strefa świętokrzyska	reszta województwa	11 599	1 002 215	tak	tak

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim

Ponieważ nie ma możliwości analizy wskaźnika dotyczącego przekroczenia standardów jakości powietrza dla poszczególnych sołectw gm. Baćkowice przeprowadzono analizę całej gminy na podstawie raportu „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2023”. Zanieczyszczenia powietrza jest jedną z głównych przyczyn ocieplania się klimatu na świecie. Wpływa ono również bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz warunki i komfort życia mieszkańców. W wyniku rocznej oceny jakości powietrza wykonanej na podstawie danych za 2023r., określone zostały strefy w województwie świętokrzyskim, w których należy podjąć działania w celu przywrócenia na danym obszarze obowiązujących wartości normatywnych jakości powietrza. Strefy, w których doszło do przekroczenia dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe:

- benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 (rok) – miasto Kielce, strefa świętokrzyska.

W obu strefach został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu. Poniżej przedstawiono zestawienie wyników oceny dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia ludzi.

Tabela 7 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²
1	miasto Kielce	PL2601	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2023)

- 1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2.
- 2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę A.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2023r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa świętokrzyska uzyskała klasę A. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej wykonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa (klasa A lub C), przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 8 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

L.p.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
1	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim (raport wojewódzki za rok 2023)

Na przeważającym obszarze województwa świętokrzyskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, kadm, arsen i nikiel.

Działania podejmowane w Gminie Baćkowice na rzecz ochrony powietrza.

Ochrona powietrza to jedno z bardziej istotnych zagadnień ochrony środowiska człowieka. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem w obecnym czasie staje się koniecznością, gdyż proces odnowy atmosfery jest długotrwały. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń atmosfery stanowią duże niebezpieczeństwo, ponieważ z powodu ruchów mas powietrznych mogą być przenoszone na znaczne odległości. Substancje te mogą występować w postaci stałej, ciekłej lub gazowej i mogą wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodężywioną, glebę, wodę lub powodować inne szkody w środowisku.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych.

Opisując kwestię zagrożeń dla jakości powietrza na terenie gminy Baćkowice oraz pozytywne oddziaływanie planu gospodarki niskoemisyjnej jako narzędzia przeciwdziałania tym zagrożeniom, nie można pominąć dotychczasowych działań podejmowanych na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym na rzecz ograniczenia gazów cieplarnianych. W gminie te działania, jak do tej pory sprowadziły się do termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, zainstalowania pomp ciepła (280 kW) oraz ogniw fotowoltaicznych (0,097 MWe). Gmina posiada „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Baćkowice a sesji w dniu 7 września 2020 roku

Potrzeby zgłoszone na etapie Diagnozy:

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
2. Modernizacja oświetlenia ulicznego
3. Budowa i montaż IZE na budynkach użyteczności publicznej.

1.5 Zasoby naturalne

Ukształtowanie terenu

Gmina Baćkowice charakteryzuje się urozmaiconym ukształtowaniem terenu, które wynika z jej położenia na pograniczu Wyżyny Kieleckiej i Wyżyny Sandomierskiej, w obrębie mezoregionu Gór Świętokrzyskich. Rzeźba terenu jest zróżnicowana, z wyraźnymi różnicami wysokości sięgającymi około 270 metrów.

Najwyższe partie gminy to fragmenty Pasma Jeleniowskiego w Górach Świętokrzyskich, gdzie szczyt Szczytniaka osiąga 553,7 m n.p.m. oraz wzniesienia Gór Wesołówki (445 m n.p.m.) i Gór Truskolaskiej (448,2 m n.p.m.). Na południu gminy, w okolicach Wszachowa, znajduje się łagodny pas wzniesień Pasma Iwaniskiego, z najwyższym punktem na wysokości 337 m n.p.m. Najniższe tereny, około 270 m n.p.m., leżą w dolinie rzeki Koprzywianki.

Powierzchnię gminy pokrywa warstwa lessów o miąższości do 18 metrów, które tworzą lessowy typ gleby podatny na erozję. Rzeźba terenu jest silnie rozcięta dolinami i wąwozami, co dodatkowo urozmaica krajobraz. Znaczną część północnej i południowo-zachodniej części gminy zajmują obszary chronionego krajobrazu, takie jak Jeleniowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, które wpływają na zachowanie naturalnych form rzeźby i walorów przyrodniczych.

Budowa geologiczna i kopaliny

Gmina Baćkowice znajduje się na pograniczu wschodniej paleozoicznej części Gór Świętokrzyskich oraz Zapadliska Przedkarpackiego, które jest wypełnione osadami trzeciorzędowymi. W obrębie tego obszaru wyróżnia się trzy główne jednostki tektoniczne: skibę Łysogór, synklinorium kielecko-łagowskie oraz antyklinorium klimontowskie.

Budowa geologiczna obejmuje osady kambru (dolnego, środkowego i górnego), syluru i dewonu. Osady kambru zbudowane są z mułowców, szarogłazów, łupków, piaskowców oraz kwarcytów, których wychodnie występują m.in. w okolicach Baranówka i Piskrzynia. Sylur reprezentują piaskowce szarogłazowe, szarogłazy i łupki. Devon natomiast tworzy synklinorium kielecko-łagowskie i składa się z piaskowo-mułowcowych osadów dolnego dewonu oraz grubego kompleksu węglanowego (dolomity i wapienie) dewonu środkowego i górnego. Wychodnie dolomitów i wapieni widoczne są w rejonach Wszachowa, Krowińca, Piskrzynia oraz Baćkowic, Bratkowa, Janczyca i Piórkowa-Zajaszewia.

Warstwa przypowierzchniowa to osady czwartorzędowe o różnej genezie i miąższości, miejscami zanikające i odsłaniające starsze warstwy.

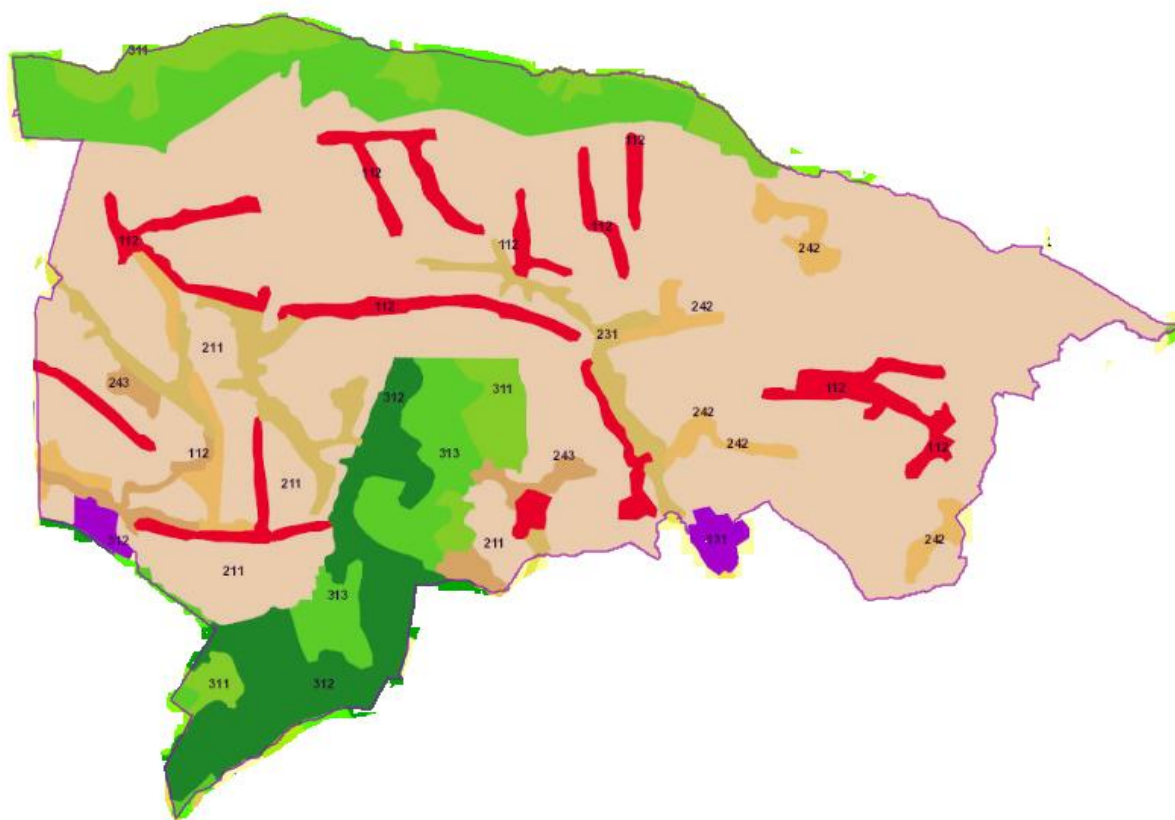
Jeśli chodzi o kopaliny, na terenie gminy Baćkowice występują złoża dolomitów i wapieni, które są surowcami wykorzystywanymi w przemyśle wapienniczym i cementowym. Przykładowe złoża to „Janczyce”, „Bratkowszczyzna”, „Sobiekurów” i „Grocholice”, z których część jest rozpoznana w kategorii C2, a także posiada zasoby pozabilansowe. Złoże „Sobiekurów” charakteryzuje się zasobami

kopaliny wynoszącymi około 42 milionów ton, choć część z nich nie spełnia kryteriów bilansowości dla przemysłu wapienniczego

Pokrycie terenu

Pokrycie terenu gminy Baćkowice jest zróżnicowane i obejmuje różne kategorie użytkowania oraz formy zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy dominują użytki rolne oraz tereny leśne, a także zabudowa mieszkaniowa i infrastruktura komunikacyjna. W dolinach i wzdłuż cieków wodnych występują tereny zielone i mady rzeczne. Szata roślinna gminy Baćkowice jest zróżnicowana i kształtowana przez warunki klimatyczne, glebowe oraz rzeźbę terenu. Na obszarze gminy dominują zbiorowiska roślinne typowe dla wyżyn lessowych, gdzie przeważają tereny rolnicze z glebami lessowymi oraz fragmenty lasów i zadrzewień. Na terenie gminy występują gleby lessowe, które sprzyjają rozwojowi roślinności polnej i sadowniczej. W niektórych miejscach, zwłaszcza w dolinach rzek i strumieni, obecne są mady rzeczne z roślinnością wodno-błotną. W gminie można także spotkać fragmenty lasów liściastych i mieszanych, choć ich udział jest ograniczony w porównaniu do terenów rolniczych. Ważnym elementem krajobrazu są także zadrzewienia wokół zabudowy, wzdłuż dróg oraz parki podworskie, które zachowały starodrzew o dużej wartości historycznej i przyrodniczej. W tych miejscach rosną m.in. lipy drobnolistne, kasztanowce, topole, graby i klony

Mapa 2 Pokrycie terenu w gminie Baćkowice

Źródło: <https://clc.gios.gov.pl/index.php/geoportal>

 111 zabudowa miejska zwarta	 211 Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
 112 Zabudowa miejska luźna	 222 Sady i plantacje

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

 121 Strefy przemysłowe lub handlowe	 231 Łąki i pastwiska
 122 Tereny komunikacyjne związane z komunikacją drogową i kolejową	 242 Złożone systemy upraw i działek
 131 Miejsca eksploatacji odkrywkowej	 243 Tereny głównie zajęte przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
 132 Zwalowiska i hałdy	 311 Lasy liściaste
 133 Budowy	 312 Lasy iglaste
 141 tereny zielone	 313 lasy mieszane
 142 Tereny sportowe i wypoczynkowe	 511 Cieki
	 512 Zbiorniki wodne

Tabela 9 Powierzchnia lasów na terenie gminy Baćkowice

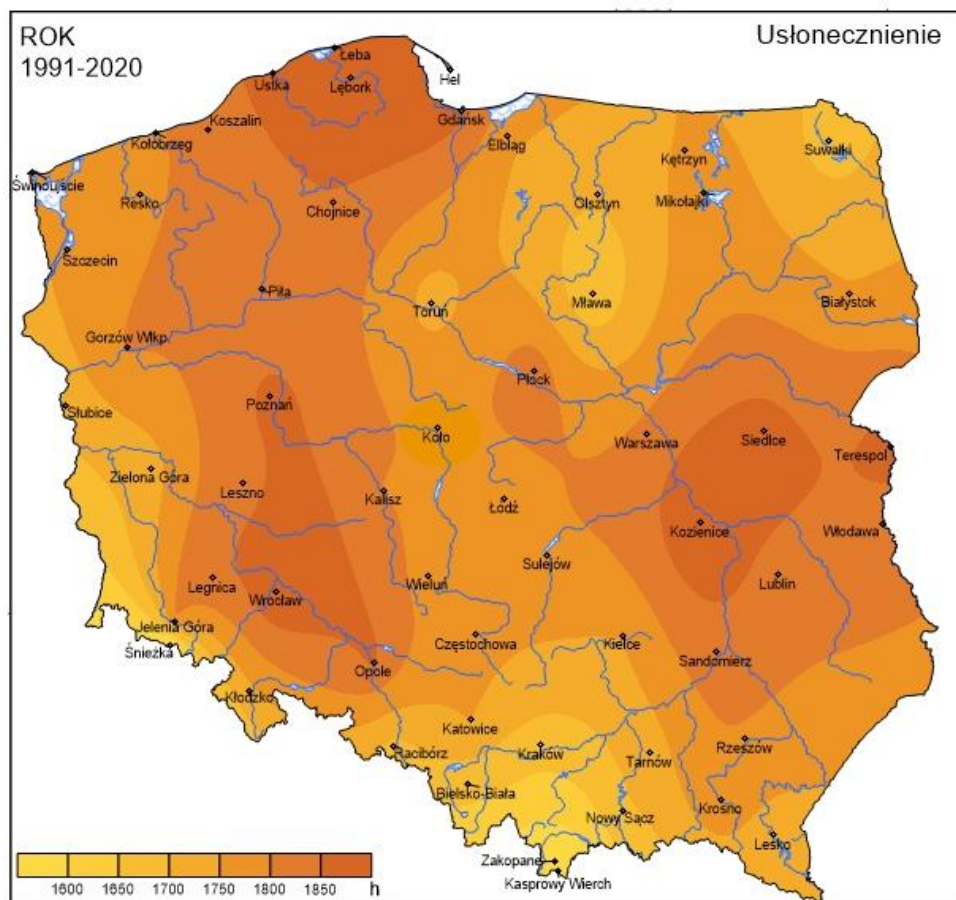
Kategoria	J.m	2020	2021	2022	2023
ogółem	ha	2136,81	2138,22	2137,46	2137,46
lesistość w %	%	21,7	21,6	21,6	21,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	2002,13	2002,13	2002,13	2002,13
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	2002,13	2002,13	2002,13	2002,13
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2002,05	2002,05	2002,05	2002,05
grunty leśne prywatne	ha	134,68	136,09	135,33	135,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Klimat

W regionalizacji klimatycznej według A. Wosia omawiany obszar zalicza się do XXI regionu klimatycznego Wschodniej Małopolski, charakteryzującego się niewielką zmiennością warunków pogodowych. Średnio występuje tu 47,9 dni z temperaturą powietrza poniżej 0°C oraz 30–35 dni bardzo ciepłych bez opadów. Okres z opadami trwa około 100 dni w roku. Ze względu na częste występowanie ciszy i słabego wiatru, gmina znajduje się w rejonie o przeciętnym wskaźniku w skali kraju wynoszącym 40–50%, natomiast liczba dni z bardzo silnym wiatrem jest niska i wynosi 2–4 dni rocznie. Według badań T. Niedźwiedzia, E. Cebulak i Zbigniewa Ustrnula, roczna suma opadów z 90% prawdopodobieństwem waha się w granicach 500–600 mm, a średnioroczna amplituda temperatur powietrza jest jedną z najwyższych w Polsce i wynosi 21–22°C. Z kolei opracowanie M. Kuczmarskiego wskazuje, że obszar gminy Baćkowice należy do jednych z lepiej nasłonecznionych w kraju, z 1300–1400 godzinami słonecznymi rocznie przy 90% prawdopodobieństwie. Na terenie gminy występują wyraźne różnice mikroklimatyczne, szczególnie między północną, górską częścią gminy, gdzie warunki meteorologiczne są mniej sprzyjające, a południową częścią oraz pomiędzy obszarami wzniesień i wierzchołami a terenami dolinnymi.

Mapa 3 Średnioroczne sumy usłonecznienia

Źródło: Zakład Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Gleby

Gmina Baćkowice położona jest we wschodniej części paleozoicznych Gór Świętokrzyskich, zgodnie z regionalizacją litologiczną i glebotwórczą. W podziale geobotanicznym teren gminy znajduje się na pograniczu okręgu Wyżyny Sandomierskiej oraz Gór Świętokrzyskich Właściwych. Większość powierzchni gminy zajmują gleby lessowe, z czego około 70% stanowią gleby brunatne właściwe powstałe na lessach. Pozostałe obszary pokrywają gleby rdzawe, a w dolinach strumieni występują mady rzeczne.

Warunki glebowe na terenie gminy są dobre, co potwierdza syntetyczny wskaźnik jakości opracowany przez IUNiG w Puławach, wynoszący 66,6 dla gruntów ornych oraz 43,7 dla użytków zielonych. Dzięki temu rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy Baćkowice zaliczana jest do obszarów o wysokich cechach jakościowych w województwie świętokrzyskim. Istotnym zagrożeniem dla stabilności gleb jest erozja, szczególnie dotycząca gleby lessowe, które są na nią szczególnie narażone

Surowce naturalne

Na terenie gminy Baćkowice występują następujące surowce mineralne: piaskowce, dolomity, wapienie, surowce ilaste oraz kruszywo naturalne. Szczególnie istotne są złoża dolomitów i wapieni, które mają znaczenie przemysłowe, wykorzystywane m.in. w przemyśle wapienniczym i

cementowym. W gminie zlokalizowane są m.in. złoża o nazwach Komorniki-Smyki, Janczyce, Piskrzyn, Wszachów oraz Bratkowszczyzna.

Na podstawie bazy danych Państwowego Instytutu Geologicznego MIDAS oraz informacji dostępnych w Systemie Informacji Przestrzennej Gminy Baćkowice, wykaz eksploatowanych i prognostycznych złóż na terenie gminy obejmuje przede wszystkim złoża dolomitów i wapieni o znaczeniu przemysłowym.

Eksploatowane złoża:

- Złoża dolomitów i wapieni, m.in. w rejonach Janczyce, Bratkowszczyzna, Piskrzyn, Wszachów oraz Sobiekurów.
- Złoże „Sobiekurów” z zasobami około 42 mln ton, choć część z nich jest pozabilansowa.
- Kopaliny ilaste i kruszywo naturalne wykorzystywane lokalnie.

Prognostyczne złoża:

- Obszary z możliwością dalszej eksploatacji dolomitów i wapieni, wskazane w dokumentach planistycznych gminy oraz w bazie MIDAS.
- Potencjalne tereny pod dalszą eksploatację surowców skalnych, które wymagają szczegółowych badań i uzyskania koncesji.

Eksploatacja prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi koncesjami i w granicach udokumentowanych złóż. Część terenów górniczych jest objęta rekultywacją i ochroną środowiska. Szczegółowe dane o lokalizacji i statusie złóż można znaleźć w geoportalu gminy Baćkowice oraz w systemie MIDAS PIG

Tabela 10 Złoża surowców mineralnych zlokalizowane na terenie Gminy Baćkowice

Nazwa złoża	Kopalina główna	Położenie	Użytkownicy
Janczyce	wapienie i margle przemysłu cementowego 3.2 wapienie i margle przemysłu wapienniczego	Janczyce	
Janczyce 1	kamienie łamane i bloczne	Janczyce	Polskie Budownictwo Infrastrukturalne sp.z o.o., Kopalnie Dolomitu S.A.
Komorniki 2	kamienie łamane i bloczne	Winna, Wszachów, Piórków Kolonia	
Komorniki-Smyki	kamienie łamane i bloczne	Komorniki, Krowiniec	
Piórków-Zajasienie	wapienie i margle przemysłu wapienniczego	Piórków-Zajasienie dz. nr 446	
Piskrzyn	kamienie łamane i bloczne	Piskrzyn, Wojnowice	Kopalnie Dolomitu S.A.
Smyki	kamienie łamane i bloczne		

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Wszachów	kamienie łamane i bloczne	Wszachów	
Wszachów I	kamienie łamane i bloczne	Wszachów	
Wszachów II	kamienie łamane i bloczne	Wszachów	P. Tomasz Wojtas;Przedsiębiorstwo Robót Drogowych;"DROKAM"
Wszachów III	kamienie łamane i bloczne	Wszachów	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Warunki hydrologiczne

Obszar gminy Baćkowice leży w dorzeczu trzech rzek: Koprzywianki, Łagowicy i Opatówki. Wschodni, niewielki fragment gminy znajduje się w dorzeczu Opatówki, natomiast większość powierzchni należy do dorzecza rzeki Koprzywianki. Koprzywianka i Opatówka są lewymi dopływami Wisły, która znajduje się około 30 km na południowy wschód od granicy gminy. Rzeką Łagowica odprowadza swoje wody do Wisły za pośrednictwem rzeki Czarnej, z którą łączy się w okolicach Rakowa.

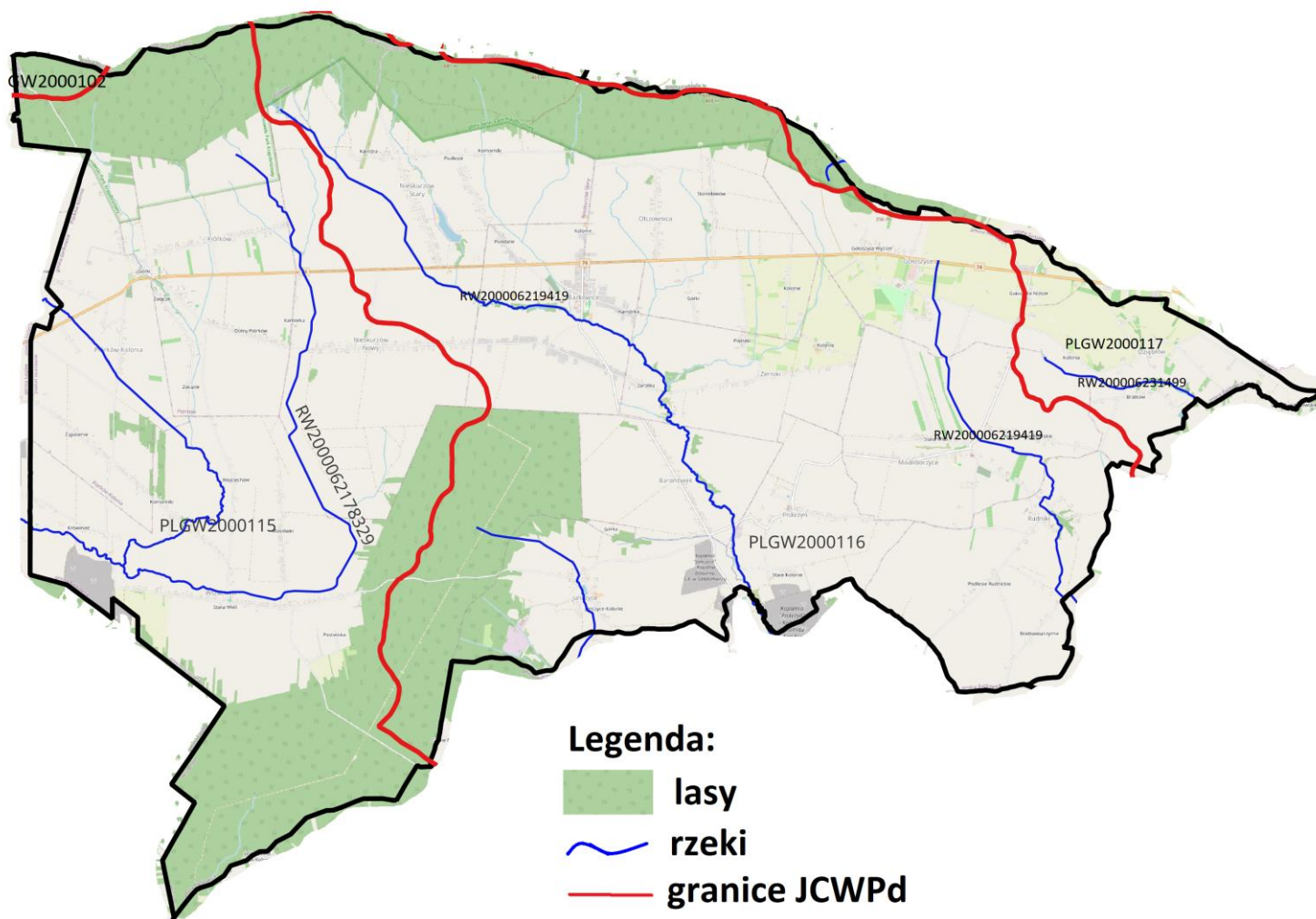
Północna część gminy, obejmująca Pasma Jeleniowskie, stanowi obszar źródliskowy dla Koprzywianki, której dorzecze pokrywa przeważającą część gminy. W roku 2001 Koprzywianka na terenie gminy charakteryzowała się III klasą czystości wód, a planowane jest podniesienie jej do I klasy. Największym zakładem zrzucającym ścieki do Koprzywianki jest oczyszczalnia ścieków w Piskrzynie.

Zachodnia, mniejsza część gminy znajduje się w dorzeczu Łagowicy, do której wody dostarczane są głównie przez rzekę Wszachówkę. Najmniejszy fragment gminy należy do dorzecza Opatówki, do której wpływa potok z okolic Oziębłowa. Układ hydrologiczny uzupełniają liczne drobne oczka wodne oraz stawy rybne zlokalizowane w dolinach rzecznych. Poza Koprzywianką stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych nie jest dokładnie określony.

Pasma Jeleniowskie, położone w północnej części gminy, jest ważnym węzłem hydrograficznym i obszarem źródłowym dla wielu rzek i strumieni. Wody podziemne gromadzą się głównie w utworach dewonu środkowego i górnego, czyli w wapieniach i dolomitach, a ich wodonośność oceniana jest jako średnia. Czwartorzędowy poziom wodonośny, występujący w osadach rzecznych, rzecznotodowcowych i eolicznych, gromadzi niewielkie ilości wody, a poziom wód zmienia się w zależności od opadów atmosferycznych.

Wschodnia część gminy położona jest na szczelinowo-krasowym Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych nr 421 – Włostów oraz na jego projektowanej strefie ochronnej. Zbiornik ten posiada zatwierdzoną dokumentację hydrogeologiczną z 2001 roku, określającą granice zbiornika i strefy ochronnej oraz zasady gospodarowania. Zasoby dyspozycyjne zbiornika wynoszą 18,9 tys. m³/d, z czego obecne wykorzystanie to około 40%. Aktualny pobór wód podziemnych z utworów dewońskich na potrzeby komunalne i przemysłowe wynosi około 3,5 tys. m³/d. Jakość wód zbiornika klasyfikowana jest głównie jako klasa Ib.

Mapa 4 Położenie gminy Baćkowice na tle obszarów JCWP i JCWPd

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 11 Zbiorcze zestawienie studni wierconych na obszarze gminy Baćkowice:

Nr studni; rok wykonania	Miejscowość; użytkownik	Głębokość [m]	Ujęty poziom wodonośny	Głębokość		Wydajność maks. [m³/h] Depresja [m]
				Nawiercone [m ppt]	Ustabilizowane [mppt]	
1 - 1978	Piórków poczta	70,0	Dewon	24,0	6,0	41,22 1,6
2 - 1966	Piórków-wieś	60,0	Dewon	27,0	19,8	9,74 9,0
3 - 1964	Baćkowice SKR	48,5	Dewon	25,0	20,0	10,0 24,0
4 - 1964	Baćkowice OSM	56,0	Czwartorzęd-dewon	7,8	7,8	2,48 3,05
5 - 1975	Baćkowice - szkoła	85,0	Dewon	20,0	3,6	1,8 40,4
6 - 1979	Modliborzyce-Stacja paliw	50,0	Dewon	19,0	12,4	70,0 13,0
7 - 1987	Modliborzyce-wieś	86,0	Dewon	20,0	13,0	78,82 30,0
8 - 1979	Wojnowice kamieniołom „Piskrzyn”	115,0	Dewon	17,0	12,3	7,2 39,7

Źródło: Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Baćkowice

Tabela 12 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Baćkowice

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Status	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego (zagrożona/niezagrożona)
RW2000062348529	Pokrzywianka	NAT	zły stan wód	zagrożona
RW2000062178329	Łagowianka	NAT	zły stan wód	zagrożona
RW200006219419	Koprzywianka do Modlibórki	NAT	zły stan wód	zagrożona
RW200006234929	Szewnianka	NAT	zły stan wód	zagrożona
RW200006231499	Opatówka	NAT	zły stan wód	zagrożona

Źródło danych: Opracowanie własne danych <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Tabela 13 Wykaz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się na terenie Gminy Baćkowice

KOD JCWPd	Stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Cele środowiskowe
GW2000116	Stan chemiczny dobry Stan ilościowy dobry Stan JCWPd dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny Stan ilościowy dobry stan ilościowy
GW2000115	Stan chemiczny dobry Stan ilościowy dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

	Stan JCWPd dobry		
GW2000102	Stan chemiczny dobry Stan ilościowy dobry Stan JCWPd dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
GW2000117	Stan chemiczny dobry Stan ilościowy dobry Stan JCWPd dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Źródło danych: Opracowanie własne baza danych <https://apgw.gow.pl/>

Działania przyczyniające się do osiągnięcia celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszarów chronionych zostały zamieszczone w kartach Charakterystyki które znajdują się pod adresem [www: https://apgw.gow.pl/](https://apgw.gow.pl/) w zakładce KARTY CHARAKTERYSTYKI.

Zagrożenie powodzią

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie Gminy Baćkowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Obszary występowania suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* (Dz. U. 2021 r. poz. 1615 z późn. zm.). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Przeciwdziałanie skutkom susz zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem, co znajduje swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego.

Pierwszym etapem rozwoju suszy jest **susza atmosferyczna**. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód). Rozróżniamy następujące rodzaje suszy:

Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie i jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (zwykle spadek produkcji przekłada się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio

wskazanych, a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

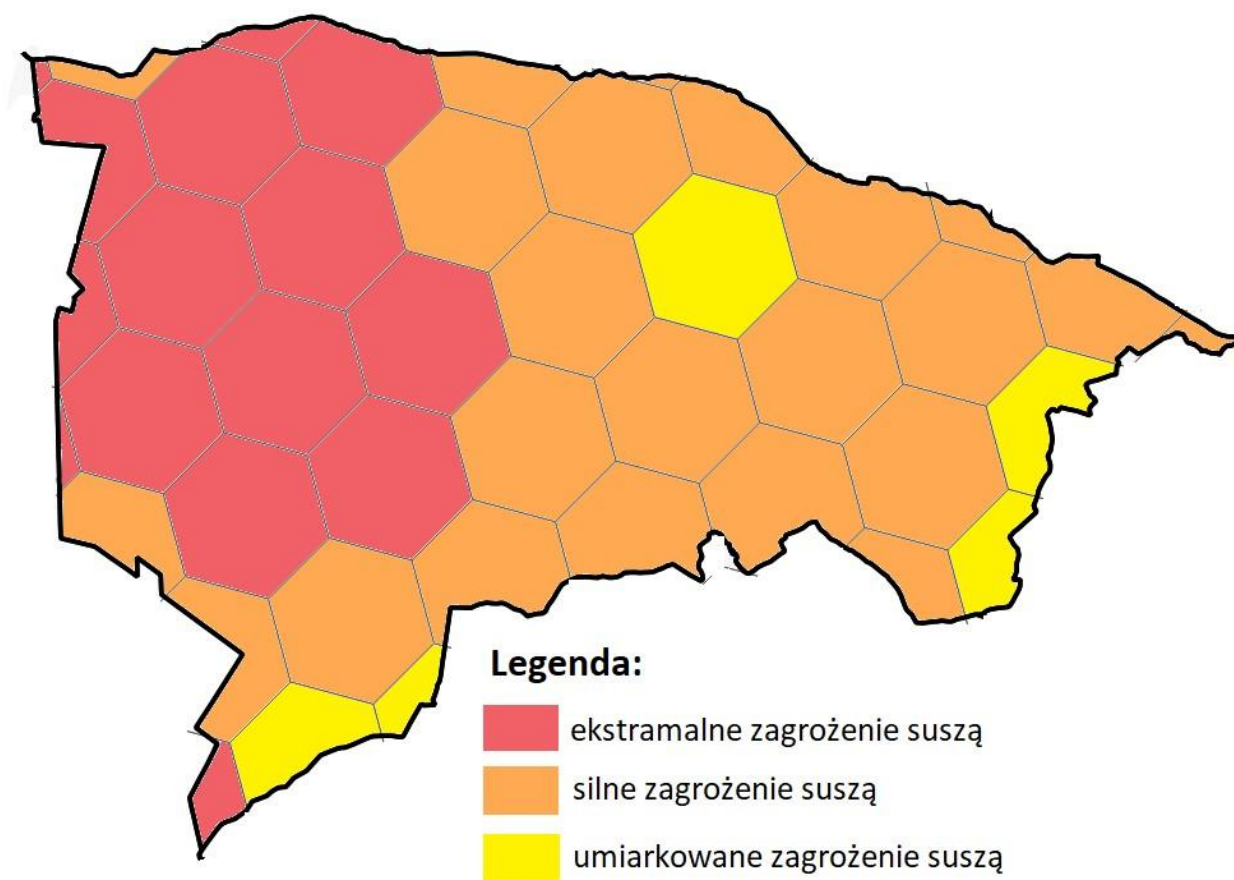
Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu społeczno-gospodarczego danego obszaru.

Przedstawione na mapach zagrożenia suszą informacje wskazują, iż teren gminy Baćkowice to obszar charakteryzujący się głównie:

- silnym i ekstremalnym zagrożeniem wystąpienia suszy rolniczej; niewielkie obszary gminy to tereny o słabym i umiarkowanym zagrożeniu tego rodzaju suszą;
- umiarkowanym i silnym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrologicznej oraz słabym i umiarkowanym zagrożeniem wystąpienia suszy hydrogeologicznej.

Według klas łączonego zagrożenia suszą na terenie gminy Baćkowice występują niewielkie obszary umiarkowanego zagrożenia suszą oraz przeważające obszary o silnym i ekstremalnym zagrożeniu.

Mapa 5 Mapa łącznego zagrożenia suszą suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną
– ocena w siatce pól podstawowych

Źródło: opracowanie własne przy użyciu programu QGIS

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Baćkowice w zakresie przedsięwzięć służących ochronie i racjonalnemu gospodarowaniu wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych

1. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (m.in. zakładanie ogrodów deszczowych w przestrzeni publicznej i prywatnych gospodarstwach domowych, w tym wykonanie łąk kwietnych wspomagających bioretencję, itp.) m.in.:
 - ✓ zagospodarowanie zieleni np. na dachach i pionowych powierzchni budynków a także filarach, wiaduktach, nieużywanych krańcach betonowych zabezpieczeń nadbrzeży, wiat przystankowych i śmietnikowych.
2. Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej np. w zakresie braku nawożenia, składowania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków.
3. Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez:
 - ✓ prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb,
 - ✓ prowadzenie prac przeciwoerozyjnych,
 - ✓ zalesienie,
 - ✓ tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków,
 - ✓ ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
 - ✓ retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz
 - ✓ zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.
4. Ochrona gleb np. usuwanie odpadów pochodzących z działalności rolniczej tj. folii rolniczych, siatki i sznura do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag

1.6 Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna

Gmina Baćkowice, położona u podnóża Pasma Jeleniowskiego w Górach Świętokrzyskich, oferuje wiele atrakcji zarówno dla miłośników przyrody, jak i historii oraz aktywnego wypoczynku.

Szlaki turystyczne

Baćkowice leżą na trasie kilku popularnych szlaków pieszych i rowerowych, w tym **Głównego Szlaku Świętokrzyskiego im. Edmunda Massalskiego oraz Szlaku Walk Partyzanckich**. To doskonała propozycja dla osób ceniących aktywny wypoczynek na łonie przyrody oraz chcących poznać historię regionu. Przez teren gminy przebiega również fragment szlaku rowerowego Miejsca Mocy oraz szlaku rowerowego Zalew Cedzyna – Opatów Rynek

Główny Szlak Świętokrzyski im. Edmunda Massalskiego jest to główny szlak turystyczny na terenie Gór Świętokrzyskich i jednocześnie jest on najdłuższym szlakiem tych gór – ma długość 105 km. Główny Szlak Świętokrzyski rozpoczyna się w miejscowości Gołoszyce i kończy we wsi Kuźniaki. Prowadzi on przez wszystkie najciekawsze miejsca regionu, czyli przez Jeleniowski Park Krajobrazowy, Świętokrzyski Park Narodowy, przez Łysiec, Łysicę i Radostową oraz przez lasy suchedniowskie i obłęgorskie. Po drodze znajduje się wiele ciekawych miejsc i atrakcji turystycznych, takich jak m.in. sanktuarium na Świętym Krzyżu, Nowa Słupia, Święta Katarzyna czy Kakonin.

Przebiegający przez tereny województwa świętokrzyskiego rowerowy szlak „**Miejsca Mocy**” łączy miejsca kultu religijnego, sanktuaria maryjne oraz inne, ważne obiekty sakralne w regionie. Szlak, w formie zamkniętej pętli, liczy niespełna 600 km i prowadzi przez najpiękniejsze zakątki województwa. Jego trasa poprowadzona została po drogach o asfaltowych o niskim natężeniu ruchu lub drogach leśnych polnych. Na trasie szlaku łącznie znajduje się 27 obiektów sakralnych.

Szlak rowerowy Zalew Cedzyna – Opatów Rynek - szlak idealnie nadaje się na dwudniową wycieczkę z noclegiem w jednym z gospodarstw agroturystycznych. Szlak w większości jest poprowadzony drogami asfaltowymi i utwardzonymi, tylko niewielkie fragmenty szlaku prowadzą drogami szutrowymi lub gruntowymi.

Pasmo Jeleniowskie i rezerwaty przyrody

Pasmo Jeleniowskie, z malowniczymi wzgórzami i bogactwem przyrody, to idealne miejsce na piesze wędrówki, obserwację przyrody i relaks w otoczeniu lasów. Rezerwaty przyrody chronią tu cenne siedliska i gatunki roślin oraz zwierząt.

Plaża i zalew w Nieskurzowie

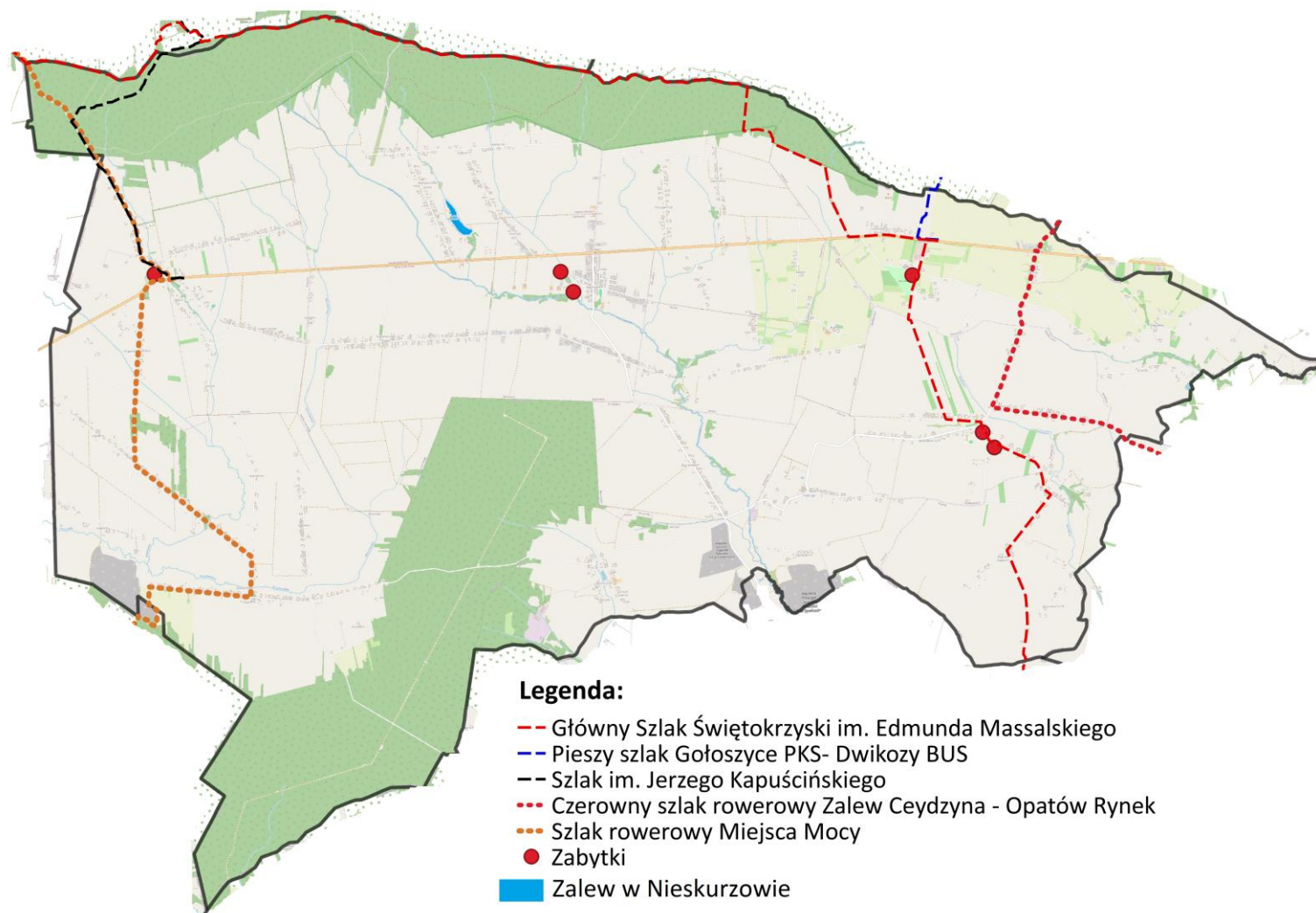
Położona zaledwie 3 km od Baćkowic plaża nad zalewem to świetne miejsce na letni wypoczynek, rekreację wodną oraz rodzinne pikniki. Zalew jest popularny wśród mieszkańców i turystów szukających ochłody w upalne dni.

Zdjęcie 7 Zalew w Nieskurzowie

Źródło: <https://radiokielce.pl/950162/polecamy-na-weekend-zalew-w-nieskurzowie-starym/>

Mapa 6 Trasy i atrakcje turystyczne na terenie gminy Baćkowice

Źródło: opracowanie własne przy użyciu programu QGIS

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Baćkowice w zakresie przedsięwzięć turystyczno- kulturalnych oraz z zakresu zachowania dziedzictwa kulturalnego:

1. Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Baćkowice
2. Remont (konserwacja) obecnie funkcjonujących szlaków turystycznych oraz wytyczenie i oznakowanie nowych (w zależności od potrzeb).
3. Rozwój infrastruktury turystycznej:
 - budowa Miejsc Odpoczynku Rowerzystów,
 - interaktywne oznakowanie atrakcji turystycznych.
4. Poprawa stanu zabytków, pomników i miejsc pamięci, w tym remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.
5. Promocja turystyczna gminy.

2. Diagnoza sytuacji przestrzennej

2.1 Położenie

Gmina Baćkowice położona jest w środkowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego i razem z 8 innymi gminami tworzy powiat opatowski. Terytorium gminy przecina droga krajowa nr 74 Kielce - Opatów. Gmina sąsiaduje z 5 innymi samorządami: od wschodu z Gm. Opatów, od zachodu z Gm. Łagów. Natomiast południowe krańce stykają się z Gminą Iwaniska zaś północne z gminami Waśniów i Sadowie. Rozległość obszaru ze wschodu na zachód wynosi 15 km, a z północy na południe 10 km. Łączna powierzchnia gminy wynosi 96,25 km². Położenie gminy względem większych ośrodków miejskich wygląda następująco:

- Kielce 49 km,
- Ostrowiec Świętokrzyski 25 km

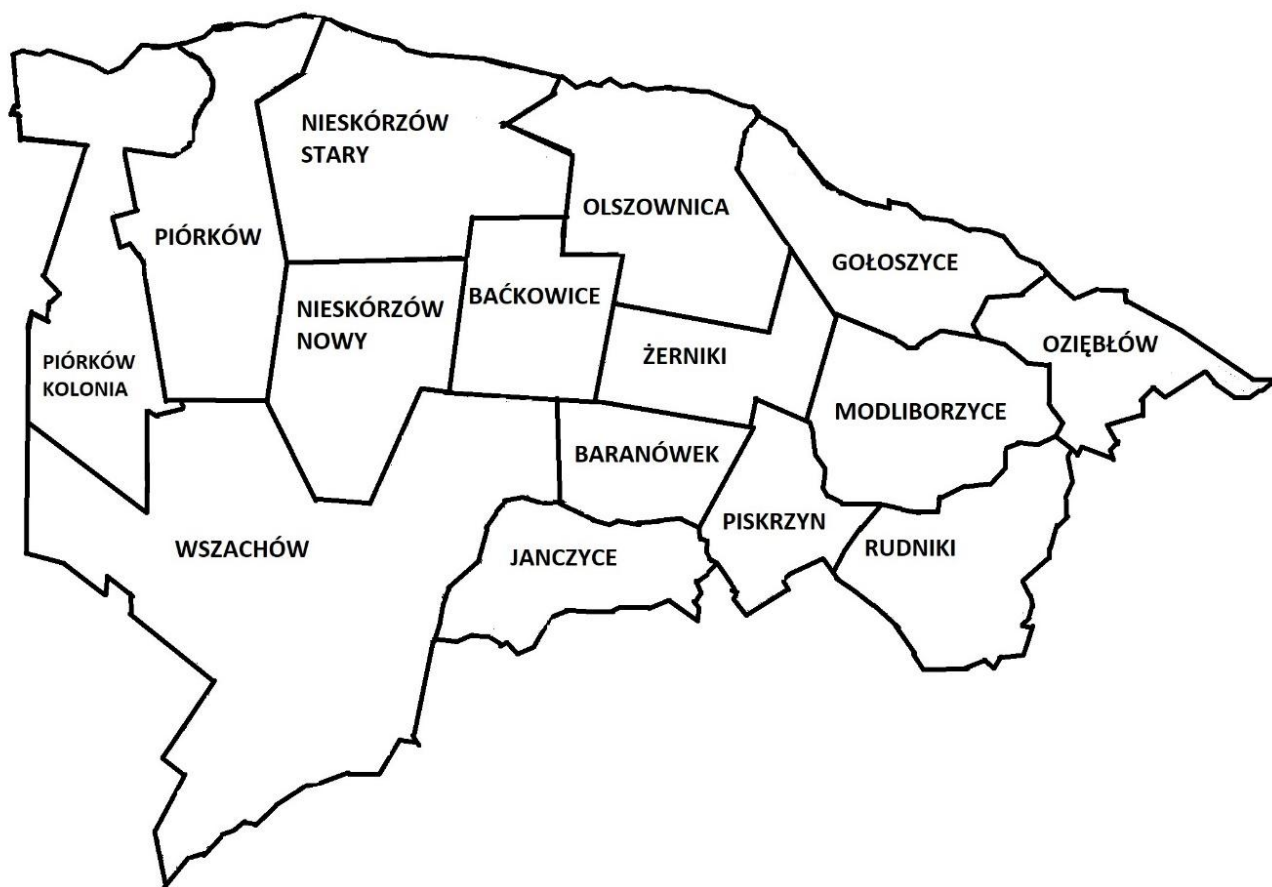
Mapa 7 Gmina Baćkowice na tle Województwa Świętokrzyskiego oraz powiatu opatowskiego

Źródło: www.google.pl

Administracyjnie podzielona jest na 15 sołectw: Baćkowice, Baranówek, Gołoszyce, Janczyce, Modliborzyce, Nieskurzów Nowy, Nieskurzów Stary, Olszownica, Oziebłów, Piórków, Piórków-Kolonia, Piskrzyn, Rudniki, Wszachów i Żerniki.

Mapa 8 Podział Gminy Baćkowice na jednostki analityczne (sołectwa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://gmina.backowice.w.interia.pl>

Tabela 14 Powierzchnia poszczególnych sołectw (jednostek analitycznych) gminy Baćkowice

L.p.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa w ha
1.	Baćkowice	503,67
2.	Baranówek	281,74
3.	Gołoszyce	379,61
4.	Janczyce	271,83
5.	Modliborzyce	676,69
6.	Nieskórzów Nowy	533,12
7.	Nieskórzów Stary	2561,11
8.	Olszownica	547,66
9.	Oziębłów	346,22
10.	Piórków	675,67
11.	Piórków-Kolonia	438,84
12.	Piskrzyn	382,64
13.	Rudniki	438,03
14.	Wszachów	892,41
15.	Żerniki	387,65

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Największą powierzchnię w gminie zajmują grunty orne, które stanowią ok. 67 % jej terytorium. Drugą co do wielkości kategorią są lasy (ok. 23%). Pod zabudowaniami i drogami znajduje się 2,8% gruntów.

Tabela 15 Rodzaje gruntów w Gminie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia	
	ha	%
Grunty orne	6 216,1769	67,1
Sady	57,7357	0,6
Łąki	603,0496	6,5
Pastwiska	14,6359	0,2
Lasy	2 108,6206	22,8
Pozostałe	258,7628	2,8
Powierzchnia ogółem	9259,29	100,00

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice

Tabela 16 Użytkowanie gruntów w Gminie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.

Ogółem użytki i nieużytki (w ha)	Użytki rolne (w ha)						Nieużytki rolne (w ha)
	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	V klasa	VI klasa	
7 143,9340	-	446,2401	3 854,5754	2 275,9571	425,2781	123,8256	18,0577

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice

Największe uprawy na terenie gminy to :

- pszenica ozima 1 659,30 ha,
- pszenica ozime 676,77 ha,
- proso 610,97 ha,
- rzepak ozime 520,24 ha,
- kukurydza 421,65 ha,
- owies 318,80 ha,
- jęczmień ozimy 169,19 ha,
- jęczmień jary 128,08 ha,
- pszenica jara 110,16 ha,
- groch 86,38 ha,
- burak cukrowy 49,63 ha.

Tabela 17 Powierzchnia i liczba gospodarstw rolnych występujących na terenie gm. Baćkowice w podziale na sołectwa

Sołectwo	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha fiz.	Średnia powierzchnia gospodarstwa
Baćkowice	209	440,4047	2,1071
Baranówek	75	269,4742	3,5929

Gołoszyce	110	351,1891	3,1926
Janczyce	87	210,8831	2,4239
Modliborzyce	163	635,1053	3,8963
Nieskurzów Nowy	160	510,6737	3,1917
Nieskurzów Stary	245	573,2154	2,3396
Olszownica	172	528,6758	3,0736
Oziębłów	86	342,2231	3,9793
Piórków	193	661,3789	3,4268
Piórków-Kolonia	158	448,0802	2,8359
Piskrzyn	83	214,3977	2,5831
Rudniki	106	431,9900	4,0753
Wszachów	296	823,8133	2,7831
Żerniki	88	408,9177	4,6467

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice

2.2 Dostęp do internetu oraz usługi świadczone elektronicznie

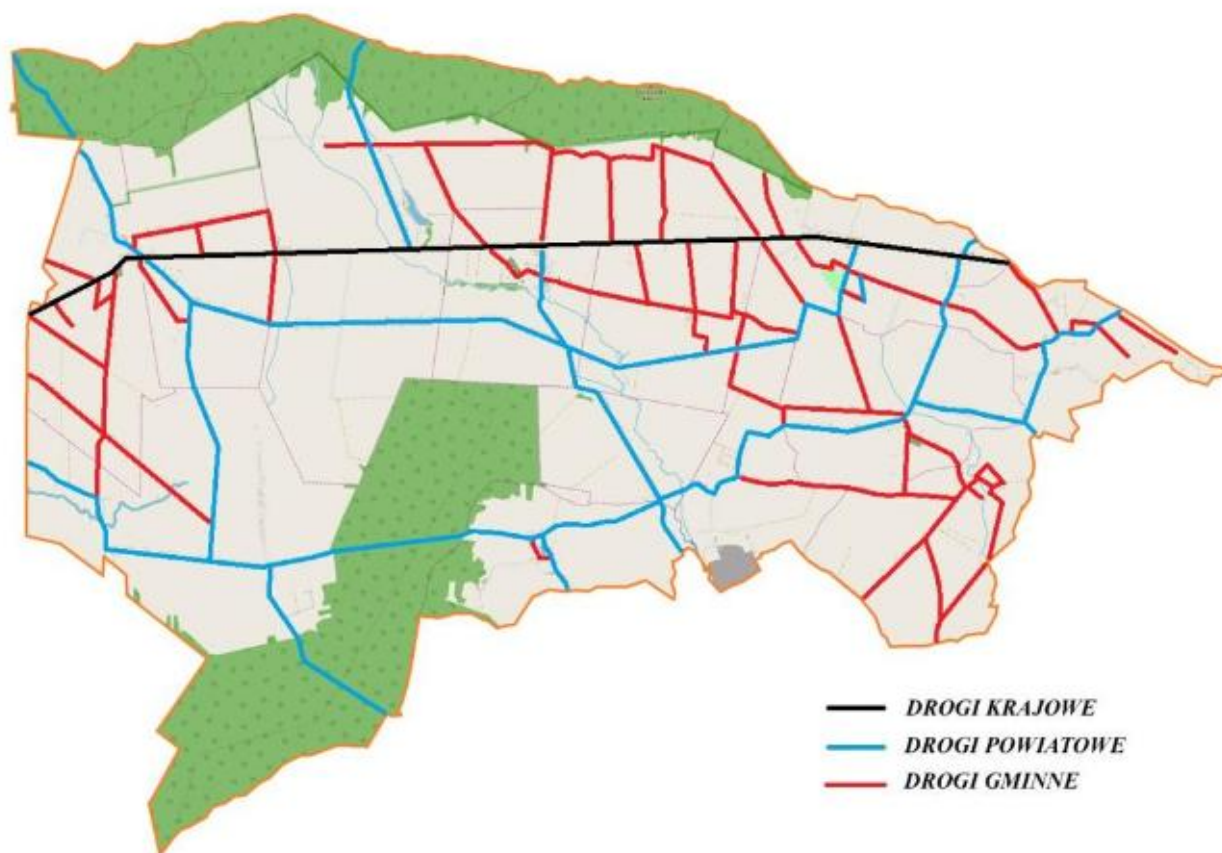
Urząd Gminy nie jest właścicielem żadnej sieci ani elementów sieci telekomunikacyjnych. W najbliższym czasie nie przewiduje się inwestycji w obszarze telekomunikacyjnym. Urząd Gminy w Baćkowice systematycznie rozwija zakres usług świadczonych elektronicznie. Zidentyfikowane potrzeby w tym zakresie dotyczą:

- 1) wymiana wodomierzy na system zdalnego odczytu,
- 2) e-administracja – Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych),
- 3) rozbudowa internetu szerokopasmowego,
- 4) rozwój e-zdrowia – przedsięwzięcia realizowane przez POZ.

2.3 Infrastruktura drogowa

Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe, powiatowe i gminne. Nie występują drogi wojewódzkie. Główną arterią łączącą Gminę Baćkowice z większymi ośrodkami jest droga krajowa nr 74 (na terenie gm. to ponad 13 km znajdujący się w dobrym stanie technicznym). Drogi powiatowe to aż 51,2 km. Niemal wszystkie posiadają nawierzchnię asfaltową, a jedynie niewielki odcinek drogi powiatowej prowadzącej z Piórkowa do Jeleniowa w gm. Nowa Słupia posiada nawierzchnię tłuczniową. Drogi gminne - 67,5 km, z czego 41,1 km posiada nawierzchnie asfaltowe, 9,7 km jest utwardzona tłuczniami, a pozostałe 16,7 km to drogi gruntowe, z których 2,6 km wzmocnionych jest żwirem.

Mapa 9 Drogi przebiegające przez Gminę Baćkowice w podziale na kategorie

Źródło: Raport o stanie Gminy 2024r.

Układ dróg dostosowany jest do struktury zabudowy oraz odpowiada miejscowym potrzebom. Natomiast stan techniczny części dróg wskazuje na ciągłą potrzebę przeprowadzenia remontów i modernizacji. Konieczna jest przebudowa kilkunastu odcinków dróg lokalnych oraz budowa chodników. Istotną kwestią w funkcjonowaniu i organizacji transportu na terenie gminy jest stale zwiększające się natężenie ruchu drogowego. Zdecydowanie większy ruch powoduje duże zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych i rowerowych uczestników ruchu drogowego. Zagrożenie to spowodowane jest przez niewystarczającą ilość ciągów pieszych i rowerowych przy głównych osiach komunikacyjnych gminy.

Tabela 18 Infrastruktura drogowa i okołodrogowa na terenie gminy Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.

L.p.	Rodzaj drogi	Ilość km
1.	Długość dróg krajowych na terenie gminy [w km]	13,2
2.	Długość dróg wojewódzkich na terenie gminy [w km]	-
3.	Długość dróg powiatowych na terenie gminy [w km]	51,2
4.	Długość dróg gminnych na terenie gminy [w km]	67,5
5.	Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy [w km]	-
6.	Liczba opraw oświetleniowych na terenie gminy [w szt.]	753

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

	w tym liczba opraw oświetleniowych zamontowanych na słupach stanowiących własność gminy [w szt.]	50
	w tym liczba opraw oświetleniowych zamontowanych na słupach stanowiących własność zakładu energetycznego [w szt.]	703

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice

W zakresie przewozów pasażerskich potrzeby mieszkańców zaspokajają PKS Ostrowiec Świętokrzyski w restrukturyzacji. W 2023 r. na terenie gm. Baćkowice funkcjonowało 16 linii komunikacyjnych, w tym 7 wewnątrz gminy.

Tabela 19 Wykaz tras linii komunikacyjnych na terenie Gminy Baćkowice

L.p.	Trasa	Przewoźnik
1	Baćkowice – Baćkowice przez Gołoszyce, Oziębłów, Janczyce	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
2	Baćkowice - Baćkowice przez Wszachów, Piórków	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
3	Baćkowice - Baćkowice przez Nieskurzów Stary	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
4	Wszachów - Piórków przez Wojciechów	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
5	Gołoszyce - Modliborzyce przez Oziębłów	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
6	Baćkowice - Gołoszyce przez Olszownica	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
7	Piórków - Baćkowice przez Janczyce	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
8	Opatów - Opatów przez Wszachów	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
9	Opatów - Wszachów przez Baćkowice	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
10	Wszachów - Opatów przez Baćkowice, Baranówek	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
11	Opatów - Wszachów przez Baranówek, Baćkowice	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
12	Opatów - Baćkowice przez Jałowęsy, Wszachów	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
13	Wszachów - Opatów przez Baćkowice, Jałowęsy	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
14	Opatów - Wszachów przez Piskrzyn, Baćkowice	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
15	Baćkowice - Opatów przez Baranówek Rudniki	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji
16	Wszachów - Opatów przez Baćkowice, Piskrzyn	PKS w Ostrowcu Św. S.A. w restrukturyzacji

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice

System komunikacji kolejowej

Przez terytorium gminy nie przebiega linia kolejowa.

Potrzeby zgłoszone w tym zakresie przez samorząd na etapie przygotowania *Diagnozy*:

- drogi gminne i powiatowe wymagają modernizacji (część dróg wymaga przebudowy, w tym wymiany nawierzchni, budowy chodników, przejść dla pieszych, budowy oświetlenia),
- budowa i modernizacja chodników na terenach gminy w miejscowościach, gdzie ma to uzasadnienie z uwagi na bezpieczeństwo mieszkańców,
- budowa infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi, ścieżki i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego.

2.4 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Kanalizacja

Gmina Baćkowice jest w 44% skanalizowana. Kanalizację posiadają miejscowości: Piórków Dolny, Nieskurzów Nowy, Baćkowice, Nieskurzów Stary, Olszownica, Baranówek oraz częściowo Żerniki i Piskrzyn,. Poniższa tabela przedstawia dane na temat skanalizowania gminy Baćkowice. Gmina Baćkowice posiada jedną oczyszczalnię ścieków [mechaniczna – biologiczną]. Większość gospodarstw domowych w Gminie posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników (tzw. szamba). Pojedyncze gospodarstwa korzystają również z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 20: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Baćkowice

Baćkowice	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	2,3	32,4	32,4	32,4	32,4
przyłłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	405	407	407	442	446
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	1 880	1 809	1 795	1 844	1 825
% ludności korzystających z kanalizacji	38,6	38,7	38,7	40,1	40,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2024 r. przeprowadzono 10 badań jakości ścieków, zarówno tych dopływających, jak i wypływających z oczyszczalni. Jakość ścieków oczyszczonych wprowadzonych do środowiska spełniała wymagania określone przepisami prawa

Wodociąg

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy Baćkowice wynosi 107,4 km i w pełni zapewnia dostawę wody wszystkim mieszkańcom gminy. W 2024 r. przeprowadzono 11 badań wody, w tym 6 wykonanych przez administratora wodociągów oraz 5 wykonanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Opatowie. W Obszarowej ocenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w gm. Baćkowice za 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opatowie stwierdza, „że mieszkańcy korzystający z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Baćkowice zaopatrywani są w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych w ilościach zagrażających zdrowiu oraz substancji w stężeniach stanowiących

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Woda przeznaczona do spożycia nie stanowi ryzyka dla zdrowia i jest przydatna do spożycia przez ludzi”. Szacunkowa liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągu wynosi 4590 osób.

Tabela 21: Charakterystyka infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Baćkowice w latach 2019-2024

Baćkowice	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Długość sieci wodociągowej	-	107,4	107,4	107,4	107,4	107,4
Ilość awarii w ciągu roku	13	7	7	15	7	bd
przyłłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 336	1 354	1 366	1 378	1 388	bd
Zużycie wody na 1 korzystającego	22,1	29,7	25,4	27	27,5	27,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	4 347	4 180	4 151	4 117	4 061	4590
% korzystających z infrastruktury	89,3	89,4	89,5	89,6	89,7	90,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy znajdują się trzy ujęcia wody: ujęcie wody Baćkowice, Modliborzyce, Żernikach.

Tabela 22 ilość wody wydobytej w 2023 r. oraz sposób jej wykorzystania

Lp.	Ujęcie	Wydajność średnioroczna (w m³)	Wydobycie (w m³)	Sprzedaż (w m³)	Straty oraz wykorzystana na potrzeby przedsiębiorstwa (w m³)	Liczba odbiorców
1.	Baćkowice	46 720	34 203	-	-	-
2.	Modliborzyce	89 060	81 624	-	-	-
4.	Żerniki	88 184	91 481	-	-	-
	Razem	223 964	207 308	198 947	8 361	1424

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2023

Potrzeby inwestycyjne Gminy Baćkowice w obszarze infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Mimo znacznych inwestycji w tym obszarze w ostatnich latach, samorząd widzi potrzebę realizacji kolejnych inwestycji w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną. W najbliższym czasie planowane są:

- budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Baćkowice oraz Nieskurzów Stary,
- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- wymianę odcinka sieci wodociągowej w Piórkowie Kolonii
- wymianę hydrantów na sieci głównej
- modernizację stacji uzdatniania wody w Baćkowicach wraz ze zbiornikami wody

- modernizację hydroforni w Modliborzycach wraz ze zbiornikami wyrównawczymi
- modernizację zbiorników magazynowych wody w Gołoszycach
- modernizację przepompowni w Olszownicy i Piórkowie
- budowę zasuw z montażem punktów do monitoringu sieci wodociągowej.

2.5 Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami – rozumie się przez to zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów. Ilość wytwarzanych odpadów uzależniona jest przede wszystkim od ilości ludności zamieszkującej dany region oraz od stopy życiowej. Poprawa poziomu życia mieszkańców adekwatnie powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów.

Głównymi celami gospodarki odpadami w Gminie Baćkowice jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów oraz efektywna poprawa czystości zarówno na prywatnych posesjach właścicieli nieruchomości, a także w miejscach publicznych (ze szczególnym uwzględnieniem bocznych dróg i poboczy).

Od 1 lipca 2013 roku zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych organizowany jest przez Gminę Baćkowice. Gmina Baćkowice nie przejęła obowiązku odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy w 2023 r. zajmował się Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Janczycach.

Odpady komunalne zbierane są w systemie workowym i pojemnikowym. Dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów komunalnych stosuje się przezroczyste, odpowiedniej grubości worki polietylenowe o pojemności 120 l., w następującej kolorystyce:

- niebieski z napisem „Papier” z przeznaczeniem na: odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
- zielony z napisem „Szkło” z przeznaczeniem na: odpady ze szkła, odpady opakowaniowe ze szkła (bezbarwne i kolorowe),
- żółty z napisem „Metale i tworzywa sztuczne” z przeznaczeniem na: odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych, odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- brązowy z napisem „Bio” z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- oraz pojemnik:
- z napisem „Pozostałe” z przeznaczeniem na pozostałości z sortowania, które nie nadają się do recyklingu (w tym popiół).

Tabela 23 Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023

kategoria	2020	2021	2022	2023
ogółem (t)	195,52	251,08	271,05	251,82
z gospodarstw domowych	162,70	210,98	230,79	221,92
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	32,82	40,10	40,26	29,90
papier i tektura	10,0	11,14	9,40	8,82
szkło	44,50	50,66	53,98	51,46
tworzywa sztuczne	0,0	0,70	0,96	0,50
metale	0,0	0,0	0,0	0,0
tekstylia	0,0	0,0	0,0	0,0
niebezpieczne	0,0	0,16	0,0	0,0
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	1,80	5,64	3,46	5,08
wielkogabarytowe	40,08	44,05	66,02	41,56
biodegradowalne	0,62	5,74	8,36	7,40
baterie i akumulatory razem	0,16	0,28	0,18	0,03
opakowania wielomateriałowe	0,0	0,0	0,0	0,0
zmieszane odpady opakowaniowe	83,36	110,86	102,0	99,10
pozostałe	15,0	21,85	26,69	37,87
baterie i akumulatory niebezpieczne	0,0	0,28	0,18	0,03
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	0,0	0,74	1,48	2,98

Źródło: dane GUS Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy znajduje się PSZOK. Punkt zlokalizowany jest na terenie Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach. PSZOK czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach: od 7:00 do 14:30. Przyjęcie odpadów do PSZOK odbywa się zgodnie z zapisami Regulaminu punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki przyjętego uchwałą nr VI/36/2019 ZGROMADZENIA EKOLOGICZNEGO ZWIĄZKU GMIN DORZECZA KOPRZYWIANKI z dnia 2 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki¹¹.

AZBEST

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Baćkowice jest realizowany w ramach wieloletniego programu na lata 2013-2032. Główne założenia tego programu obejmują:

- Inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie gminy poprzez fizyczną kontrolę i spis z natury wszystkich elementów zawierających azbest na posesjach mieszkańców

¹¹ https://ezgdk.pl/wp-content/uploads/2024/12/reg._pszok_2020.pdf

- Odbiór, transport oraz utylizację wyrobów azbestowych zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami bezpieczeństwa, realizowaną na podstawie przetargów ogłaszanych przez Gminę Baćkowice
- Program jest finansowany częściowo z dotacji, np. w 2024 roku planowany całkowity koszt zadania wynosił około 142 438,50 zł, a gmina otrzymała także dotacje w poprzednich latach (np. w 2019 roku dotacja wyniosła 9 563,40 zł)

Program ma na celu całkowite usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest do roku 2032, co wpisuje się w krajowe i unijne działania na rzecz ochrony środowiska i zdrowia mieszkańców. Płyty azbestowo-cementowe, popularnie zwane eternitem, należą do najpowszechniej stosowanych w zarówno w gminie jak i kraju wyrobów zawierających szkodliwe włókna azbestowe. Nie stwierdzono występowania innego rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Baćkowice.

Według stanu na koniec 2023r. na terenie gminy Baćkowice pozostało jeszcze do unieszkodliwienia 6 224,88 ton azbestu. Średnia ilość azbestu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w gminie wynosi 131,02 tony.

Tabela 24 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia na terenie Gminy Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r. w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	Szacunkowa liczba ton azbestu pozostająca do utylizacji	Ilość na 1 mieszkańca
1.	Baćkowice	503,78	84,81
2.	Baranówek	230,63	143,25
3.	Gołoszyce	261,39	115,15
4.	Janczyce	271,11	192,28
5.	Modliborzyce	484,88	151,52
6.	Nieskurzów Nowy	557,60	188,38
7.	Nieskurzów Stary	600,11	121,73
8.	Olszownica	438,90	116,73
9.	Oziębłów	227,85	162,75
10.	Piórków	776,78	167,77
11.	Piórków-Kolonia	338,40	89,76
12.	Piskrzyn	233,51	120,36
13.	Rudniki	273,03	175,02
14.	Wszachów	688,64	111,61
15.	Żerniki	338,31	172,61
	Razem	6 224,88	131,02

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Potrzeby gminy w tym obszarze:

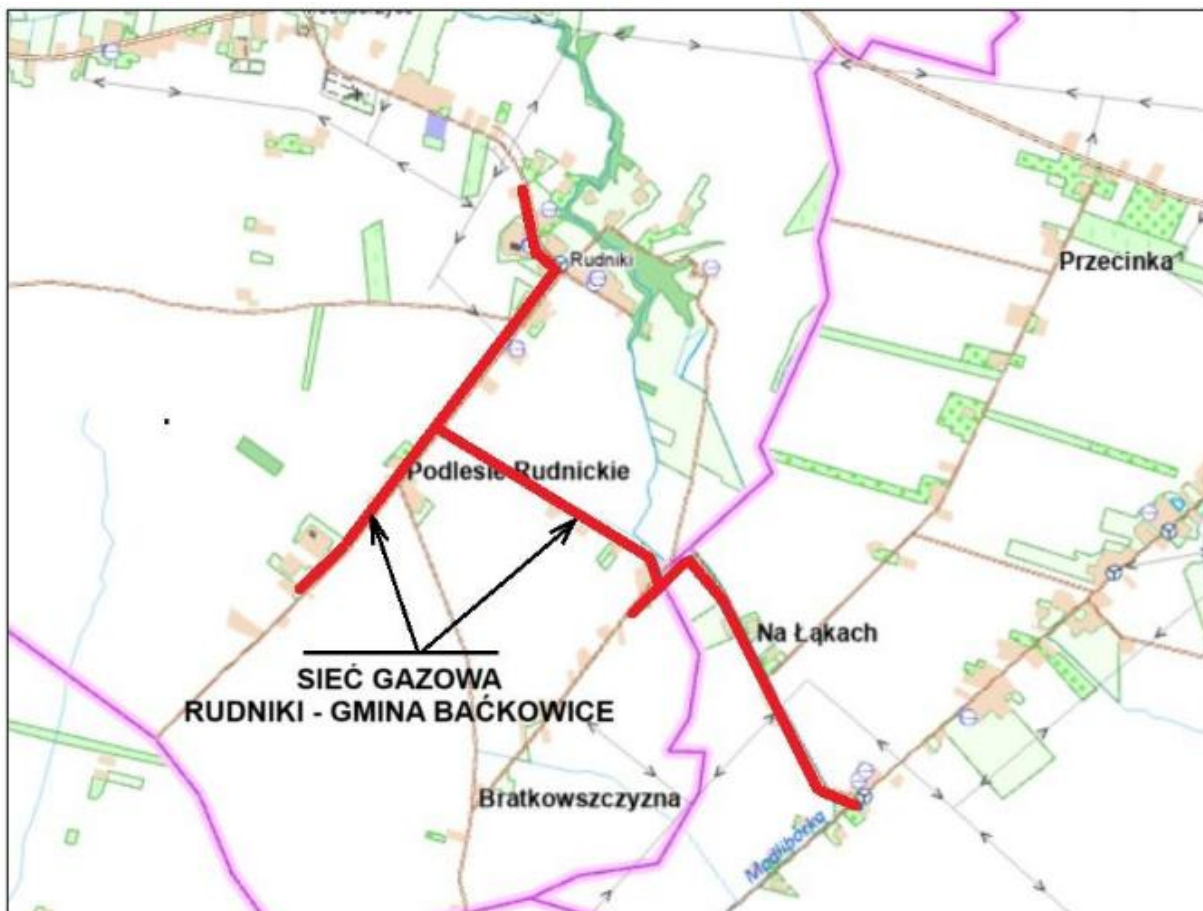
1. Usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej i prywatnych na terenie gminy.

2. Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami, w tym m.in. promocja kompostowania odpadów biodegradowalnych w gospodarstwach domowych.

2.6 Gazownictwo

Na terenie gminy Baćkowice znajduje się jedynie niewielki, bo 2,79 km odcinek sieci gazowniczej, który należy do Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o

Mapa 10 Sieć gazowa na terenie gminy Baćkowice

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2024

Tabela 25 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjno-gazowej na terenie Gminy Baćkowice

L.p.	Sołectwo	Wodociąg	Kanalizacja	Gaz
1.	Baćkowice	tak	tak	nie
2.	Baranówek	tak	tak	nie
3.	Gołoszyce	tak	nie	nie
4.	Janczyce	tak	nie	nie
5.	Modliborzyce	tak	nie	nie
6.	Nieskurzów Nowy	tak	tak	nie
7.	Nieskurzów Stary	tak	tak	nie
8.	Olszownica	tak	tak	nie

9.	Oziebłów	tak	nie	nie
10.	Piórków	tak	tak	nie
11.	Piórków-Kolonia	tak	nie	nie
12.	Piskrzyn	tak	tak	nie
13.	Rudniki	tak	nie	tak
14.	Wszachów	tak	nie	nie
15.	Żerniki	tak	tak	nie

Źródło: dane Urzędu Gminy Baćkowice (stan na 15.06.2023)

2.7 Energetyka

Właścicielem sieci energetycznych oraz dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy Baćkowice jest PGE S.A. Oddz. Rzeszów. Energia elektryczna dostarczana jest na obszar gminy za pomocą linii 15 kV, następnie z 53 stacji trafo 15/04 kV dystrybuowana do odbiorców. Dostępność do linii elektrycznych oraz stan infrastruktury elektroenergetycznej nie uległy zmianie i tak jak w latach poprzednich oceniany są jako dobre

2.8 Ciepłownictwo

Na terenie gminy Baćkowice nie funkcjonują centralne systemy zaopatrzenia w ciepło w postaci dużych źródeł produkcji ciepła wraz z sieciami ciepłymi. Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy Baćkowice realizowane jest za pomocą indywidualnych źródeł ciepła:

- rozproszonych lokalnych kotłowni zlokalizowanych bezpośrednio przy odbiorcach ciepła, będących własnością zakładów przemysłowych/produkcyjnych, placówek użyteczności publicznej, obiektów handlu/usług, które służą do zaspokojenia własnego zapotrzebowania na ciepło, w tym ciepłą wodę użytkową (c.w.u.). Kotłownie lokalne to źródło ciepła o mocy znacznie poniżej 5MW, zlokalizowane w różnych częściach gminy,
- rozproszonych indywidualnych źródeł ciepła małych mocy w postaci wybudowanych kotłowni centralnego ogrzewania, rzadziej pieców w pomieszczeniach lub kominków. Źródła te zaspokajają wyłącznie potrzeby własne zasilanego budynku.

Energia cieplna wykorzystywana jest na różne cele:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym
 - do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych
 - na potrzeby zakładów przemysłowych (c.w.u., technologia)
 - do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u. i na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych i użyteczności publicznej, jednak z wyraźną dominacją potrzeb grzewczych budynków.

Paliwem wykorzystywanym w wymienionych źródłach są głównie paliwa stałe (węgiel kamienny, miął węglowy, koks oraz drewno) z nieznacznym udziałem oleju opałowego i energii elektrycznej, w mieście również gazu ziemnego.

Na terenach gminy dominuje budownictwo jednorodzinne z własnymi indywidualnymi źródłami ciepła wbudowanymi u poszczególnych odbiorców. Wszystkie obiekty i mieszkania na terenie gminy są zasilane w ciepło na potrzeby grzewcze oraz na przygotowanie ciepłej wody użytkowej z własnych indywidualnych źródeł. Ze względu na to, że wszystkie piece lub kotłownie indywidualne zasilają tylko obiekty, w których są zainstalowane, należy zakładać, że są to źródła ciepła o mocach rzędu kilku kilowatów, a w nielicznych przypadkach, gdy kotłownia ogrzewa większe obiekty (np. szkoła) istnieją źródła ciepła o mocach kilkudziesięciu kilowatów. Kotłownie działają głównie w oparciu o miął, węgiel i olej opałowy.

2.9 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Ważnym elementem infrastruktury technicznej są obiekty o przeznaczeniu integracyjnym w aspekcie sportu, rekreacji i kultury, które pełnią ważne funkcje społeczne. Na terenie gminy Baćkowice znajdują się liczne place zabaw, tereny rekreacyjne oraz świetlice wiejskie oraz boiska sportowe. Większość z nich zlokalizowana jest w pobliżu szkół lub przy budynkach remiz strażackich. W gminie Baćkowice funkcjonują kluby sportowe i organizacje upowszechniając kulturę fizyczną, które przyczyniają się do rozwoju wielu dyscyplin sportowych oraz podniesienia jakości sportu.

Tabela 26 Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Baćkowice

Sołectwo	Infrastruktura sportu i rekreacji
Baćkowice	- pływalnia,
	- boisko piłkarskie z bieżnią 100 m,
	- przyszkolny zespół boisk, w tym boisko Orlik, (stan zły)
	- sala gimnastyczna
	- kort tenisowy,
	- place zabaw (stan zadowalający)
Baranówek	-
Gołoszyce	-
Janczyce	- zbiornik wodny (stan zły - wymaga przebudowy)
Modliborzyce	- boisko przyszkolne (stan zadowalający)
	- place zabaw (stan zadowalający)
Nieskurzów Nowy	- Boisko piłkarskie (stan zadowalający)
Nieskurzów Stary	- zbiornik wodny
Olszownica	-
Oziebłów	-
Piórków	Boisko, sala gimnastyczna
Piórków-Kolonia	-
Piskrzyn	-
Rudniki	-
Wszachów	- Boisko piłkarskie (stan zły – wymaga modernizacji)

Żerniki	-
---------	---

Źródło: Urząd gminy w Baćkowicach

Potrzeby inwestycyjne Gminy Baćkowice w obszarze infrastruktury społecznej oraz sportowo-rekreacyjnej

Infrastruktura społeczna oraz sportowo-rekreacyjna będzie w najbliższych latach wymagała dodatkowych nakładów (głównie związanych z modernizacją co wynika z naturalnego „starzenia się” obiektów i ich eksploatacji). W najbliższym czasie planowane są następujące inwestycje związane z infrastrukturą sportowo – rekreacyjną:

- modernizację sceny w Baćkowicach poprzez budowę zadaszenia
- modernizacja placu przed Urzędem Gminy poprzez budowę zadaszenia
- modernizacja budynku byłego banku (obecnie siedziby Ekologicznego Związku Gmin Doliny Koprzywianki), w tym wymiana dachu.
- poprawa estetyki i funkcjonalności centrum gminy i poszczególnych miejscowości (uporządkowanie, odnowienie i przystosowanie przestrzeni publicznych do pełnienia nowych funkcji, w tym rekreacyjnych i integracyjnych),
- Rewitalizacja terenów sportowo-rekreacyjnych m.in. rozbudowa ciągów jezdnych, pieszych, rowerowych i parkingów, zagospodarowanie skarp wokół boiska w Baćkowicach oraz koło Kościoła i zabudowa trybun,
- Modernizacja krytej pływalni [zakres prac: wymiana stolarki okiennej, odnowienie i konserwacja elementów drewnianych, malowanie wewnętrzne pomieszczeń pływalni].

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1 Ludność i procesy demograficzne

Jednym z warunków rozwoju gminy jest stały wzrost potencjału ludzkiego. Samorządy rywalizują o niego poprzez pozyskiwanie nowych mieszkańców, głównie młodych i z wysokimi kwalifikacjami, co z jednej strony pozwala na budowanie lokalnego kapitału społecznego i intelektualnego oraz przyczynia się do „spowolnienia” starzenia się społeczeństwa i „odsunięcie” w czasie działań związanych z tworzeniem oferty dla ludzi starszych. Z drugiej strony, wzrost liczby mieszkańców stanowi źródło potencjalnych przyszłych dochodów gminy. Dla samorządów wiejskich oddalonych od dużych ośrodków miejskich kolejnym ważnym wyzwaniem jest stworzenie warunków dla życia i rozwoju mieszkańców, aby Ci, zwłaszcza w młodym wieku, zdecydowali się pozostać w gminie, a nie migrowali do większych ośrodków.

Gminę Baćkowice według danych na dzień 31.12.2024r. zamieszkiwało 4496 osób z czego 49,4% stanowią kobiety, a 50,6% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 13,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,7 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gęstość zaludnienia w 2024r. na terenie gminy wynosiła 54 osoby na km² i była niższa od średniej dla powiatu opatowskiego oraz średniej dla województwa. 58,8% mieszkańców gminy Baćkowice jest w wieku produkcyjnym, 17,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

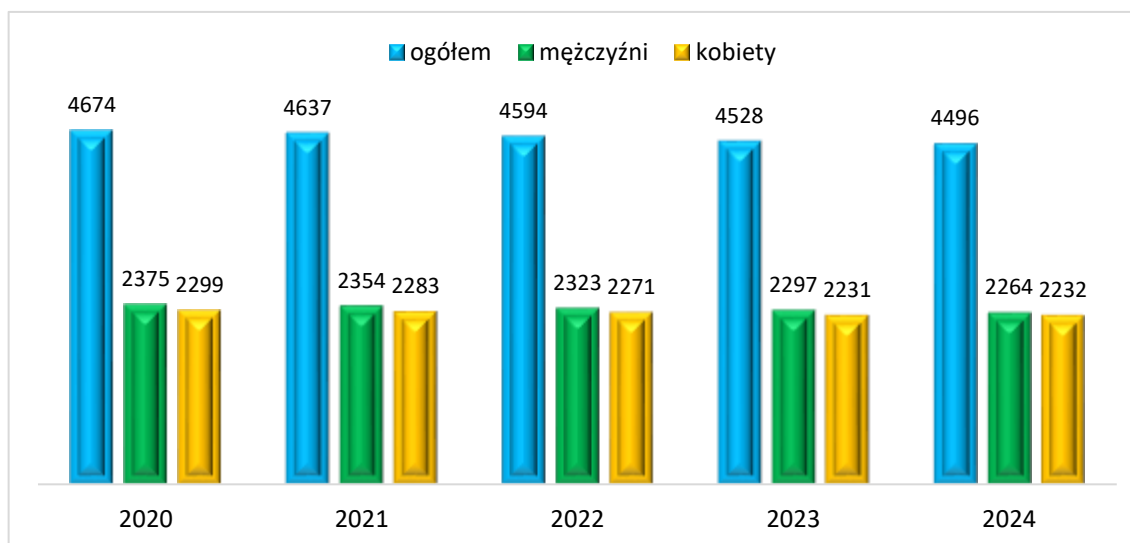
Tabela 27 Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2024

kategoria	2020	2021	2022	2023	2024
ogółem	4 674	4 637	4 594	4 528	4 496
mężczyźni	2 375	2 354	2 323	2 297	2 264
kobiety	2 299	2 283	2 271	2 231	2 232
w wieku przedprodukcyjnym	712	713	699	668	635
mężczyźni	370	372	362	347	323
kobiety	342	341	337	321	312
w wieku produkcyjnym	2951	2910	2859	2802	2781
mężczyźni	1652	1617	1578	1551	1534
kobiety	1299	1293	1281	1251	1247
w wieku produkcyjnym	1011	1014	1036	1058	1080
mężczyźni	353	365	383	399	407
kobiety	658	649	653	659	673

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2024 roku zarejestrowano 24 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 56 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Baćkowice -32. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Baćkowice w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne

Gmina Baćkowice od kilku lat ma ujemny przyrost naturalny. W 2023r wynosił on - 24. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,26 na 1000 mieszkańców gminy Baćkowice. W 2023 roku urodziło się 37 dzieci, w tym 54,1% dziewczynek i 45,9% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,48 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

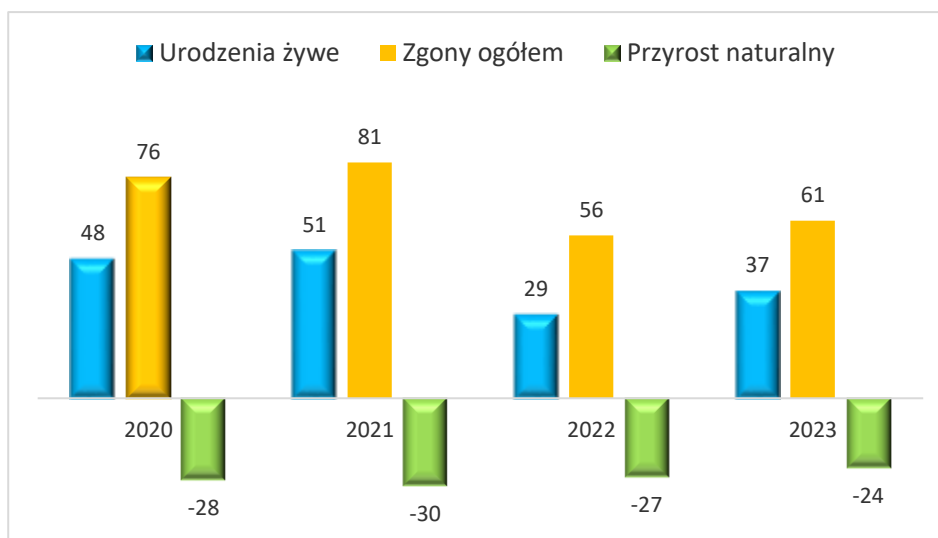
Tabela 28 Przyrost naturalny w Gminie Baćkowice w latach 2020-2024¹²

kategoria	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia żywe	48	51	29	37	bd
mężczyźni	29	26	11	17	bd
kobiety	19	25	18	20	bd
Zgony ogółem	76	81	56	61	65
mężczyźni	47	44	30	32	39
kobiety	29	37	26	29	26
Przyrost naturalny	-28	-30	-27	-24	bd
mężczyźni	-18	-18	-19	-15	bd
kobiety	-10	-12	-8	-9	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹² Brak kompletnych danych nt. urodzeń na terenie gminy Baćkowice

Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2023 roku 43,6% zgonów w gminie Baćkowice spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,2% zgonów w gminie Baćkowice były nowotwory, a 4,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Baćkowice przypada 13.36 zgonów. Jest to więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Procesy starzenia się społeczeństwa

Starzenie się społeczeństwa to proces biologiczny związany z konkretnymi zmianami demograficznymi i oznacza, że w danej populacji jest więcej osób starszych niż młodszych. Starzenie się społeczeństwa polskiego, jak i europejskiego zaobserwowano już dość dawno (i mimo różnych inicjatyw) tego procesu nie udało się na razie zatrzymać. Zjawisko to jest poważnym zagrożeniem dla stabilności gmin wiejskich.

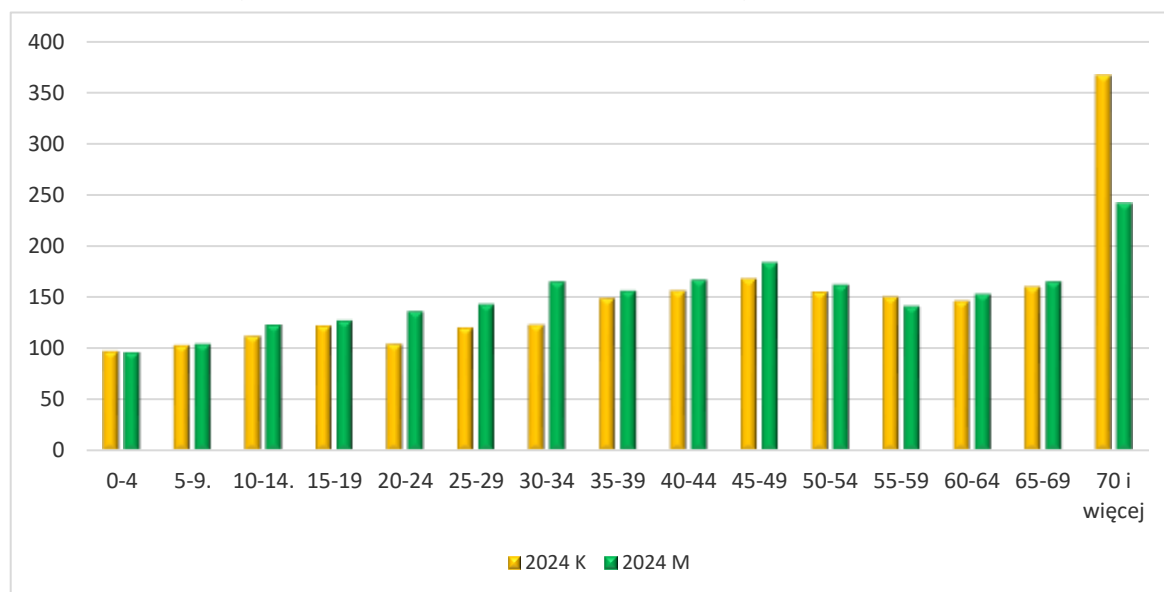
Tabela 29 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Baćkowice w latach 2020-2024

kategoria	2020		2021		2022		2023		2024	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
ogółem	2299	2375	2283	2354	2271	2323	2231	2297	2232	2264
0-4	104	102	108	113	102	107	97	105	97	96
5-9	103	135	102	128	102	111	101	103	103	104
10-14	135	133	131	131	133	144	123	139	112	123
15-19	104	128	106	122	113	113	114	120	122	127
20-24	122	148	117	157	108	153	100	141	104	136
25-29	124	180	132	153	126	138	130	149	120	143
30-34	163	163	146	180	141	168	121	163	123	165
35-39	155	176	158	168	149	173	147	154	149	156
40-44	169	187	157	188	153	171	158	180	156	167

45-49	163	179	161	170	179	181	174	179	168	184
50-54	146	135	155	142	147	155	152	164	155	162
55-59	153	165	161	164	165	161	155	143	150	141
60-64	143	191	131	173	131	165	138	158	146	153
65-69	148	152	158	159	160	160	156	155	160	165
70 i więcej	367	201	360	206	362	223	365	244	367	242

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Baćkowice w 2024r.

Źródło: opracowanie własne

Przyczyny starzenia się społeczeństwa to m.in.:

- wydłużenie się życia osób starszych związane z rozwojem opieki medycznej, zdolnością hamowania wielu chorób, wcześniejszego ich diagnozowania i leczenia,
- spadek przyrostu naturalnego związany z różnymi czynnikami: coraz późniejszym urodzeniem pierwszego dziecka, innym modelem rodziny (najczęściej 2+1, a nie jak jeszcze kilkanaście lat temu 2+2 czy 2+3).

Na etapie Diagnozy zidentyfikowano następujące obszary pomocy dla seniorów, które należy rozwijać:

- usługi opiekuńcze w terenie świadczone osobom starszym,
- organizacja Klubu/ów Seniora, Senior+, Dziennych Domów Senior+,
- posiłki z dowozem do domu,
- pomoc sąsiedzka,
- lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii,
- rozwijanie usług opiekuńczych i zdrowotnych prowadzonych w przyjaznych warunkach, w domach lub niewielkich placówkach.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 30 Ludność w wieku 65 + w Gminie Baćkowice

	na 31.12.2020r.	na 31.12.2024r.
Ludność w wieku 65+	868	934
% osób w wieku 65+ do ogółu liczby mieszkańców	18,57%	20,77%

Źródło: opracowanie własne wg danych GUS

Prognoza demograficzna 2030

Według „Prognozy ludności na lata 2023-2060” opracowanej przez GUS ogólna liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego, a co za tym idzie również powiatu opatowskiego będzie sukcesywnie spadać do roku 2050.

Tabela 31 Prognoza demograficzna dla powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego
do roku 2060r.

Wyszczególnienie	2030	2040	2050	2060
Ogółem powiat opatowski	45 390,00	40 909,00	36 230,00	31 827,00
Mężczyźni	22 508,00	20 268,00	17 994,00	15 852,00
Kobiety	22 882,00	20 641,00	18 236,00	15 975,00
Ogółem województwo świętokrzyskie	1 110 712	1 013 484	913 445	817 348
Mężczyźni	539 054	491 185	443 550	397 364
Kobiety	571 658	522 299	469 895	419 984

Źródło: opracowanie własne wg danych Głównego Urzędu Statystycznego

Prognozy demograficzne dla Gminy Baćkowice również wskazują na spadek liczby ludności.

Tabela 32 Prognoza ludności Gminy Baćkowice na lata 2030-2060

Płeć	Wiek	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
Ogółem	Ogółem	4 002	3 645	3 304	2 981	2 662	2 404	2 156
	0-17	582	460	363	336	307	278	236
	18-59/64	2 362	2 143	1 888	1 592	1 334	1 157	1 031
	18-44	1 252	1 088	963	816	702	578	493
	45-59/64	1 110	1 055	925	776	632	579	538
	60+/65+	1 058	1 042	1 053	1 053	1 021	969	889
	0-14	440	329	296	269	247	217	182
	15-64	2 638	2 414	2 104	1 778	1 493	1 282	1 137
	65+	924	902	904	934	922	905	837
	80+	209	250	278	277	261	297	319
Mężczyźni	Ogółem	2 062	1 883	1 714	1 559	1 411	1 299	1 188
	0-17	298	234	179	162	147	127	102
	18-64	1 341	1 255	1 152	1 003	867	764	689
	18-44	699	627	566	488	424	351	301
	45-64	642	628	586	515	443	413	388
	65+	423	394	383	394	397	408	397
	80+	209	250	278	277	261	297	319

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

	0-14	219	159	143	128	116	97	78
	15-64	1 420	1 330	1 188	1 037	898	794	713
	65+	423	394	383	394	397	408	397
	80+	80	99	119	108	90	116	122
Kobiety	Ogółem	1 940	1 762	1 590	1 422	1 251	1 105	968
	0-17	284	226	184	174	160	151	134
	18-59	1 021	888	736	589	467	393	342
	18-44	553	461	397	328	278	227	192
	45-59	468	427	339	261	189	166	150
	60+	635	648	670	659	624	561	492
	0-14	221	170	153	141	131	120	104
	15-64	1 218	1 084	916	741	595	488	424
	65+	501	508	521	540	525	497	440
	80+	129	151	159	169	171	181	197
	15-49	760	641	514	427	359	320	269

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Prognoza dla gminy, przewiduje szybki proces starzenia się ludności, który będzie miał miejsce w niedalekiej przyszłości oraz duży spadek liczby mieszkańców. Według prognozy GUS do roku 2060 na obszarze Gminy Baćkowice należy spodziewać się:

- sukcesywnego spadku liczby ludności
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie,
- spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 33 Struktura ludności w Gminie Baćkowice w roku 2024 oraz wg prognoz GUS w latach 2030, 2040, 2050, 2060

wiek	2022	2030	2040	2050	2060
	ogółem				
przedprodukcyjny	635	582	363	307	236
produkcyjny	2781	2362	1888	1334	1031
poprodukcyjny	1080	1058	1053	1021	889
mężczyźni					
przedprodukcyjny	323	298	179	147	102
produkcyjny	1534	1341	1152	867	689
poprodukcyjny	407	423	383	397	397
kobiety					
przedprodukcyjny	312	284	184	160	134
produkcyjny	1247	1021	736	467	342
poprodukcyjny	673	635	670	624	492

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

GUS prognozuje, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Dodatkowo na tak znaczny odpływ mieszkańców będzie miała wpływ migracja wewnętrzna, która również będzie się utrzymywać na ujemnym poziomie.

Wszystkie wymienione zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumentach strategicznych, gdyż na przykład wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wskazuje na konieczność rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej oraz organizacji czasu wolnego seniorów, na przykład poprzez działalność Klubów Seniora.

Kluczowe konsekwencje procesów demograficznych w gminie to:

1. spadek liczby urodzeń,
2. rosnący udział osób starszych w ogólnej populacji oraz nasilający się proces starzenia demograficznego, na co dodatkowo wpływa wydłużenie średniej długości życia,
3. istotny wpływ migracji, które powodują znaczące zmniejszenie odsetka młodych mieszkańców w lokalnej społeczności.

Tabela 34 Podsumowanie struktury ludności Gminy Baćkowice wg ekonomicznych grup wiekowych
w roku 2020 -2024

	2020	2024
ogółem	4674	4496
mężczyźni	2375	2264
kobiety	2299	2232
WZROST/SPADEK	-178	
w wieku przedprodukcyjnym	712	635
mężczyźni	370	323
kobiety	342	312
WZROST/SPADEK	-77	
w wieku produkcyjnym	2951	2781
mężczyźni	1652	1534
kobiety	1299	1247
WZROST/SPADEK	-170	
w wieku produkcyjnym	1011	1080
mężczyźni	353	407
kobiety	658	673
WZROST/SPADEK	69	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z analizy danych wynika że na przestrzeni ostatnich lat (2020-2024) odnotowano następujące zjawiska demograficzne:

- ogólny spadek liczby mieszkańców o 187 osób,
- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 69, co potwierdza postępujące starzenie się społeczeństwa,
- znaczny ubytek ludności w wieku produkcyjnym, który zmniejszył się o 170 osób,

- spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 77.

Analiza sytuacji demograficznej Gminy Baćkowice wskazuje, że obecnie liczba ludności utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, jednak przewidywania na kolejne lata nie są optymistyczne. Spodziewany jest dalszy spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost populacji osób starszych. Zjawisko to może szczególnie dotknąć zarówno największe, jak i najmniejsze sołectwa, gdzie problem samotności i starzenia się społeczeństwa będzie narastał. W związku z tym niezbędne jest podjęcie działań mających na celu wsparcie seniorów, umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu gminy oraz zapewnienie odpowiednich warunków do godnego starzenia się.

3.2 Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baćkowicach (OPS) jest samorządową jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań z zakresu administracji rządowej, w tym świadczeń rodzinnych. OPS podlega bezpośrednio Wójtowi Gminy i działa na podstawie przepisów prawa oraz uchwał rady gminy. Głównym celem działalności OPS jest wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Ośrodek realizuje zadania wynikające przede wszystkim z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także innych ustaw, takich jak:

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- uchwały rady gminy oraz zawarte umowy i porozumienia

OPS w Baćkowicach udziela wsparcia finansowego, rzeczowego oraz specjalistycznego, a także umożliwia korzystanie z pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Pomoc ta jest skierowana do osób i rodzin dotkniętych m.in. ubóstwem, długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem, a także innymi trudnościami życiowymi.

Analiza przyczyn korzystania z pomocy społecznej w Baćkowicach wskazuje, że najczęstszymi powodami udzielania wsparcia są: ubóstwo, przewlekłe lub poważne choroby, niepełnosprawność oraz bezrobocie. OPS podejmuje działania mające na celu nie tylko doraźną pomoc, ale także długofalowe wsparcie w usamodzielnieniu się i integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. W ostatnich latach liczba osób i rodzin korzystająca z pomocy OPS nieznacznie spadła.

Tabela 35 Powody przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Baćkowicach w 2023r.

Wyszczególnienie	Liczba osób (w rodzinach)	Liczba rodzin
Bezrobocie	79	33
Ubóstwo	82	39
Niepełnosprawność	86	38
Długotrwała lub ciężka choroba	89	38
Przemoc	2	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	15	5
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	0	0
Alkoholizm	3	3

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Sytuacja kryzysowa	1	1
Zdarzenia losowe	2	2

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

Tabela 36 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

l.p.	Sołectwo	2021		2022		2023	
		Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
1.	Baćkowice	33	17	46	22	45	25
2.	Baranówek	3	2	3	2	3	2
3.	Gołoszyce	22	7	16	4	22	8
4.	Janczyce	0	0	0	0	0	0
5.	Modliborzyce	18	8	26	10	11	4
6.	Nieskurzów Nowy	7	7	11	6	12	6
7.	Nieskurzów Stary	13	6	25	12	12	7
8.	Olszownica	19	7	15	6	17	7
9.	Oziebłów	7	3	5	3	4	3
10.	Piórków	28	12	26	12	30	11
11.	Piórków-Kolonia	16	6	14	6	21	8
12.	Piskrzyn	17	7	4	4	4	4
13.	Rudniki	4	2	8	3	1	1
14.	Wszachów	43	14	41	14	42	13
15.	Żerniki	7	6	3	3	2	2
	RAZEM	237	104	243	107	226	101

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

W ostatnich 3 latach można zaobserwować wzrost liczby osób korzystających z zasiłków stałych, na terenie gminy. W 2023r. OPS w Baćkowicach wypłacił 24 takie zasiłki. Najczęściej z tej formy pomocy korzystali mieszkańcy sołectw: Wszachów, Piskrzyn, Gołoszyce, Janczyce, Nieskurzów Nowy, Piórków, Olszownica oraz Piórków-Kolonia.

Tabela 17 Liczba wypłaconych zasiłków stałych przez OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021r.	2022r.	2023r.
		Stały		
1.	Baćkowice	1	1	1
2.	Baranówek	0	0	0
3.	Gołoszyce	1	2	2
4.	Janczyce	0	0	1
5.	Modliborzyce	1	1	1
6.	Nieskurzów Nowy	1	1	2
7.	Nieskurzów Stary	1	1	1

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

8.	Olszownica	1	1	2
9.	Oziębłów	0	0	0
10.	Piórków	2	3	3
11.	Piórków-Kolonia	1	1	2
12.	Piskrzyn	1	2	2
13.	Rudniki	0	0	0
14.	Wszachów	3	4	7
15.	Żerniki	0	0	0
	RAZEM	13	17	24

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

W 2023r. z zasiłku okresowego skorzystało 16 osób, tj. o 2 więcej niż w 2022r.

Tabela 17 L Liczba wypłaconych zasiłków okresowych przez OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021r.	2022r.	2023r.
		okresowy		
1.	Baćkowice	1	0	0
2.	Baranówek	2	2	2
3.	Gołoszyce	0	0	0
4.	Janczyce	0	0	0
5.	Modliborzyce	1	1	0
6.	Nieskurzów Nowy	2	2	2
7.	Nieskurzów Stary	1	1	1
8.	Olszownica	2	1	1
9.	Oziębłów	2	2	1
10.	Piórków	1	0	1
11.	Piórków-Kolonia	1	1	2
12.	Piskrzyn	2	2	2
13.	Rudniki	1	0	1
14.	Wszachów	1	1	3
15.	Żerniki	1	1	0
	RAZEM	18	14	16

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

Na przestrzeni ostatni lat stopniowo spada liczba wypłata zasiłków celowych przez OPS. Z zasiłku tego w 2023r. skorzystało 37 osób..

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 37 Liczba wypłaconych zasiłków celowych przez OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021r.	2022r.	2023r.
		Celowy		
1.	Baćkowice	4	5	3
2.	Baranówek	2	1	2
3.	Gołoszyce	7	2	2
4.	Janczyce	0	0	1
5.	Modliborzyce	4	5	0
6.	Nieskurzów Nowy	4	2	0
7.	Nieskurzów Stary	3	3	2
8.	Olszownica	6	2	4
9.	Oziębłów	3	3	1
10.	Piórków	8	6	7
11.	Piórków-Kolonia	6	2	2
12.	Piskrzyn	7	4	6
13.	Rudniki	2	2	1
14.	Wszachów	11	7	6
15.	Żerniki	1	1	0
	RAZEM	68	45	37

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

W latach 2022-2023 taka sama liczba dzieci korzystała z pomocy społecznej OPS z tytułu dożywiania w szkołach.

Tabela 38 Liczba dzieci korzystająca z pomocy OPS w Baćkowicach z tytułu dożywiania w szkołach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021	2022	2023	Wartość wskaźnika
1.	Baćkowice	5	7	6	1,01
2.	Baranówek	1	1	1	0,62
3.	Gołoszyce	7	8	8	3,52
4.	Janczyce	0	0	0	0,00
5.	Modliborzyce	2	3	3	0,94
6.	Nieskurzów Nowy	0	0	2	0,68
7.	Nieskurzów Stary	1	4	2	0,41
8.	Olszownica	3	4	4	1,06
9.	Oziębłów	1	0	0	0,00
10.	Piórków	0	1	6	1,30
11.	Piórków-Kolonia	7	6	2	0,53
12.	Piskrzyn	0	0	0	0,00
13.	Rudniki	0	0	0	0,00
14.	Wszachów	11	9	9	1,46

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

15.	Żerniki	0	0	0	0,00
	RAZEM	38	43	43	0,91

Źródło: opracowanie na podstawie danych OPS w Baćkowicach

W Baćkowicach funkcjonuje **Dom Pomocy Społecznej**. Dom przygotowany jest na przyjęcie 37 mieszkańców – mężczyzn i kobiet przewlekłe somatycznie chorych i w podeszłym wieku. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, zapewniający bezpieczeństwo poprzez system przyzywowo -alarmowy i p.poż. W budynku DPS znajdują się dodatkowe pomieszczenia do dyspozycji mieszkańców tj.: gabinet medycznej pomocy doraźnej, pokój pobytu dziennego, jadalnia, sala do rehabilitacji, pomieszczenie do terapii zajęciowej, pokój gościnny, kaplica, kuchenka pomocnicza, pomieszczenia do prania i suszenia. DPS zapewnia mieszkańcom całodzielne wyżywienie zróżnicowane ze względu na dietę.

Zdjęcie 8 Gminny Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach

Źródło: <https://dpsbackowice.pl/>

Klub Senior+ w Olszownicy¹³

W 2024 r. gmina Baćkowice realizowała program wieloletni pn. KLUB SENIOR+. Głównym celem programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu seniorów, poprzez zapewnienie wsparcia osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+ warunkujące poprawę jakości życia seniorów w środowisku lokalnym, m.in. poprzez utrzymywanie więzi koleżeńskich wśród seniorów. Program pozwala seniorom na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie w działania samopomocowe, w tym również na rzecz środowiska lokalnego. W ramach programu

¹³ Raport o stanie Gminy za rok 2024

oferowane są zajęcia rekreacyjne, terapia zajęciowa, pogadanki, działania prozdrowotne, zajęcia kulturalno- oświatowe. W 2024 r. w programie uczestniczyło 15 seniorów.

3.3 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Baćkowice funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Porad lekarskich udziela czterech lekarzy rodzinnych, w tym jeden jako pediatra, natomiast świadczenia pielęgniarские realizowane są przez pięć pielęgniarek. Opiekę położniczą i ginekologiczną nad osobami płci żeńskiej oraz noworodkami do 2 miesiąca życia sprawowała jedna położna.

W ramach swojej działalności Ośrodek Zdrowia oferuje:

- świadczenia lekarza POZ,
- świadczenia pielęgniarki POZ,
- badania diagnostyczne,
- szczepienia ochronne,
- programy profilaktyczne,
- wizyty domowe lekarza,
- wizyty domowe pielęgniarki.

Świadczenia lekarza POZ obejmują:

- profilaktykę chorób, w tym badania i porady w ramach profilaktyki wieku rozwojowego oraz szczepienia ochronne,
- świadczenia profilaktyki chorób układu krążenia,
- udzielanie porad w leczeniu schorzeń, w tym zapewnienie diagnostyki laboratoryjnej oraz obrazowej i nieobrazowej (EKG, RTG, USG) zgodnie z obowiązującym wykazem,
- wykonywanie zabiegów w gabinecie zabiegowym i w domu pacjenta,
- orzekanie o stanie zdrowia,
- inne świadczenia wynikające z potrzeb populacji objętej opieką, w tym: kierowanie do poradni specjalistycznych i na leczenie szpitalne, kierowanie na rehabilitację i leczenie uzdrowiskowe, kwalifikowanie doświadczeń transportu sanitarnego w POZ i wystawianie zleceń przewozów, wystawianie zleceń na realizację świadczeń pozostających w zakresie zadań pielęgniarki POZ, wystawianie zaświadczeń dotyczących stanu zdrowia pacjenta.

Świadczenia pielęgniarские obejmują:

- kompleksową opiekę pielęgniarскую nad osobą, rodziną, społecznością w środowisku zamieszkania, z uwzględnieniem miejsca udzielania świadczeń, takie jak:
 - świadczenia profilaktyczne u dzieci w wieku do 6 r.ż., w tym: wizyty patronażowe w 3-4 (trzecim-czwartym) miesiącu życia i - o ile w czasie tej wizyty zostały stwierdzone zaburzenia stanu zdrowia dziecka - także w 9. (dziewiątym) miesiącu życia dziecka, testy przesiewowe w 12. (dwunastym) miesiącu życia dziecka oraz w wieku 2, 4 i 5 lat;
 - świadczenia profilaktyki gruźlicy;
 - świadczenia lecznicze, w tym: wykonywanie iniekcji i zabiegów na podstawie zleceń lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego w gabinecie pielęgniarki POZ i w domu pacjenta;

- świadczenia diagnostyczne, w tym: pobieranie materiałów do badań diagnostycznych na podstawie zlecenia lekarza POZ, w sytuacji gdy pobranie z przyczyn medycznych powinno być zrealizowane w domu pacjenta;
- świadczenia pielęgnacyjne i rehabilitacyjne, w szczególności dla osób, u których występuje ograniczenie sprawności psychofizycznej w wyniku choroby.

Punkt szczepień

Szczepienia ochronne pozostają jednym z najskuteczniejszych działań w profilaktyce chorób zakaźnych. Oprócz szczepień dla dzieci i młodzieży finansowanych ze środków publicznych istnieje szereg szczepień zalecanych zarówno dla dzieci i dorosłych. W ramach bezpłatnych usług dla ubezpieczonych punkt szczepień prowadzi szczepienia dzieci w wieku od 0 do 18 lat. Są to szczepienia wykonywane zgodnie z kalendarzem szczepień. Obecnie, działają następujące programy szczepień:

- wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B),
- zakażenia meningokokowe,
- zakażenia pneumokokowe,
- zakażenia rotawirusowe,
- choroby zakaźne w podróży,
- zakażenia ospą wietrzną.

Ośrodek oferuje także szczepionki przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, błonicy, WZW typu B, odrze, różyczce, śwince, *Haemophilus influenzae* typ B.

Programy profilaktyczne:

Ośrodek Zdrowia w Baćkowicach wdraża programy profilaktyczne, z których trzy realizowane są w ramach podstawowej opieki zdrowotnej:

Program profilaktyki chorób układu krążenia

Choroby układu krążenia plasują się na pierwszym miejscu jako przyczyna zgonów. Główną przyczyną chorób układu krążenia jest miażdżyca naczyń tętniczych, która rozwija się skrycie przez wiele lat i w najmniej oczekiwanym momencie może objawić się jako: choroba wieńcowa, zawał serca, udar mózgu czy nagły zgon. Program profilaktyki chorób układu krążenia przeznaczony jest dla osób, które w danym roku kalendarzowym są w wieku 35, 40, 45, 50 lub 55 lat i które nie były poddawane badaniom objętym Programem w ciągu ostatnich 5 lat. Z programu nie mogą skorzystać osoby z już rozpoznaną chorobą układu krążenia. W ramach programu oznaczany jest poziom cholesterolu całkowitego, cholesterolu LDL, cholesterolu HDL, trójglicerydów, cukier na czczo, wskaźnik masy ciała (tzw. BMI), wykonywane jest EKG oraz przeprowadzany jest wywiad i badanie fizykalne. Dane te służą następnie lekarzowi do określenia stopnia zagrożenia chorobami układu krążenia, od czego uzależnione jest dalsze postępowanie profilaktyczne. Świadczenia w ramach Programu udzielane są bez skierowania.

Program profilaktyki gruźlicy

Program ten prowadzony jest przez pielęgniarki które znając środowisko mogą dotrzeć do osób szczególnie zagrożonych. Programem tym objęte są też osoby, które spontanicznie zgłoszą się do niego do gabinetu pielęgniarki POZ.

Program obejmuje ankietę wypełnianą przez pielęgniarkę POZ. Ankieta ta jest poufna i służy wstępnej ocenie stanu zagrożenia gruźlicą płuc oraz skierowaniu do dalszej diagnostyki, gdy wskazane jest leczenie w poradni specjalistycznej.

Program profilaktyki chorób odtytoniowych (w tym POCHP) - etap podstawowy

Program ten koncentruje się na wczesnym wykrywaniu POCHP czyli przewlekłej obturacyjnej choroby płuc i innych chorób odtytoniowych (tj. chorób układu krążenia i chorób nowotworowych) oraz na poprawie świadomości ludzi w zakresie szkodliwości palenia oraz metod zapobiegania i leczenia uzależnienia od tytoniu.

Do programów tych mogą zgłaszać się osoby z określonych grup wiekowych, które spełniają dodatkowe kryteria kwalifikacji.

Tabela 39 Działalność ośrodka zdrowia w liczbach

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2024
Liczba deklaracji do lekarzy POZ	4 151
Liczba deklaracji do pielęgniarek POZ	4 244
Liczba deklaracji do pielęgniarki szkolnej	411
Liczba deklaracji do położnej	1 451
Łączna liczba udzielonych porad	22 474

Źródło: Raport o stanie gminy za rok 2024

Według danych GUS na terenie gminy Baćkowice w 2023r. udzielono 21 186 porad medycznych i jest to zdecydowanie więcej niż w 2020r. Ponadto, w gminie zlokalizowany jest punkt apteczny.

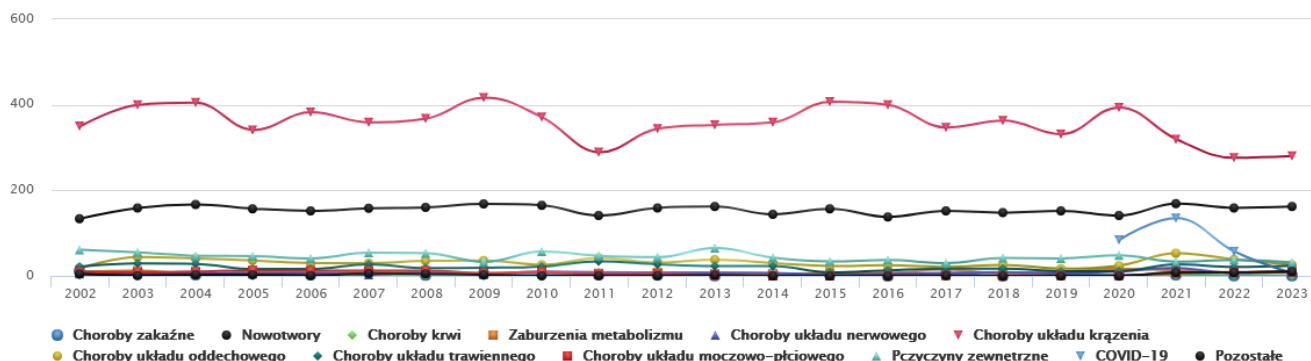
Tabela 40 Statystyka opieki zdrowotnej w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023

Kategoria	2020	2021	2022	2023
Podstawowa opieka zdrowotna - porady lekarskie	15 866	15 718	18 674	21 186
apteki	1	1	1	0
mgr farmacji	2	2	2	0
punkty apteczne	0	0	0	1
teleporady ogółem	-	-	-	241
teleporady w podstawowej opiece zdrowotnej	-	-	-	241
teleporady w specjalistycznej opiece zdrowotnej	-	-	-	-

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2023 roku 43,6% zgonów w gminie Baćkowice spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,2% zgonów w gminie Baćkowice były nowotwory, a 4,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Baćkowice przypada 13.36 zgonów. Jest to więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Wykres 4 Przyczyny zgonów w powiecie opatowskim w latach 2002-2023

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

COVID 19

Od stycznia 2021r. rozpoczął się proces szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 na terenie gm. Baćkowice, a według stanu na dzień 20.03.2022r. w pełni zaszczepionych było 43,5% mieszkańców (tj. 2 106 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 2 158.

Tabela 41 liczba osób zaszczepionych przeciwko COVID-19 (stan na 20 marca 2022r.)

COVID	liczba osób zaszczepionych	% zaszczepienia
zaszczepieni 1 dawką	2 158	44,6%
w pełni zaszczepieni	2 106	43,5%
Przedział wiekowy	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych
0-11 lat	7	6
12-19 lat	83	81
20-39 lat	543	529
40-59 lat	710	697
60-69 lat	392	381
70+	423	412

Źródło: <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

Zdjęcie 9 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Urząd Gminy w Baćkowicach

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Rozbudowa i doposażenia Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach o
2. Doposażenie POZ w niezbędny sprzęt.
3. Rozwój e-usług zdrowotnych - doposażenie POZ w sprzęt informatyczny (informatyzacja Ośrodka Zdrowia).
4. Lepszy dostęp do rehabilitacji i terapii zwłaszcza dla osób w wieku senioralnym.
5. Ochrona zdrowia mieszkańców:
 - pakiety świadczeń zdrowotnych wykraczających poza zakres badań podstawowych,
 - umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnej inicjatywy,
 - pakiety rehabilitacyjne i warsztaty terapeutyczne dla pracowników, w tym Urzędu Gminy Baćkowice i jednostek podległych,
 - poprawa dostępu do specjalistów, w tym pediatrów,
 - doposażenie stanowisk pracy w celu poprawy ergonomii i bezpieczeństwa pracy,

3.4 Edukacja i wychowanie

Edukacja jest bardzo ważną dziedziną życia społecznego, dlatego dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia należy stworzyć spójny i efektywny program działań służących optymalnemu rozwojowi najważniejszych podmiotów edukacji – dziecka na etapie wczesnoszkolnym, ucznia i dorosłego uczestnika kształcenia ustawicznego, a także nauczyciela, zaangażowanego w proces edukacji.

Edukacja jest bardzo ważną dziedziną życia społecznego, dlatego dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia należy stworzyć spójny i efektywny program działań służących optymalnemu rozwojowi

najważniejszych podmiotów edukacji – dziecka na etapie wczesnoszkolnym, ucznia – na etapie szkolnym, dorosłego uczestnika kształcenia ustawicznego, a także nauczyciela, zaangażowanego w proces edukacji. Na terenie gm. Baćkowice funkcjonują 4 publiczne szkoły podstawowe i 1 przedszkole. W gminie brak jest żłobka, ale funkcjonuje Klub dziecięcy.

Tabela 42. Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Baćkowice

Lp.	Szkoła	Organ prowadzący	Adres
1.	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W BAĆKOWICACH	GMINA BAĆKOWICE	Baćkowice 100, 27-552 Baćkowice
	GMINNE PRZEDSZKOLE W BAĆKOWICACH	GMINA BAĆKOWICE	Baćkowice 100, 27-552 Baćkowice
2.	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W MODLIBORZYCACH	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	Modliborzycze 93, 27-552 Baćkowice
3.	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W PIÓRKOWIE	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	Piórków 9a 27-552 Baćkowice
4.	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA WE WSZACHOWIE	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	Wszachów 49 A, 27-552 Baćkowice

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Gmina Baćkowice jest organem prowadzącym dla:

- Publicznej Szkoły Podstawowej w Baćkowicach oraz
- Gminnego Przedszkola w Baćkowicach.

Pozostałe placówki oświatowe (szkoły podstawowe w Modliborzycach, Piórkowie i Wszachowie) są prowadzone przez stowarzyszenie. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest spadek liczby dzieci w wielu szkolnym. Od roku szkolnego 2020/2021 do roku szkolnego 2022/2023 w szkołach zmniejszyła się liczba dzieci o 22 osoby.

Tabela 43 Liczba uczniów i przedszkolaków na terenie gminy Baćkowice

Rok szkolny	Liczba uczniów i przedszkolaków
2020/2021	530
2021/2022	558
2022/2023	536
2023/2024	507

Źródło: Raport o stanie gminy Baćkowice za 2021, 2022, 2023

Wykres 5 Łączna liczba dzieci szkolnych i przedszkolnych od 2020 do 2023r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

W roku szkolnym 2023/2024 łącznie we wszystkich szkołach funkcjonujących na terenie gminy uczy się **507 dzieci**, tj. o 28 dzieci mniej niż w poprzednim roku szkolnym. Poniżej zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące rodzaju szkoły oraz liczbę dzieci w podziale na klasy:

Tabela 44 Liczba uczniów w placówkach oświatowo-wychowawczych Gminy Baćkowice w roku szkolnym 2023/2024

kategoria	Szkoła Podstawowa w Baćkowicach	Szkoła Podstawowa w Piórkowie	Szkoła Podstawowa we Wszachowie	Szkoła Podstawowa w Modliborzycach
Przedszkole/oddział przedszkolny	43	19	0	30
"O"	17	6	28	14
I klasa/szkoły podstawowej	17	8	0	0
II klasa/ szkoły Podstawowej	22	6	8	16
III klasa/-y szkoły podstawowej	21	0	5	14
IV klasa/-y szkoły podstawowej	27	8	6	13
V klasa/-y szkoły podstawowej	28	0	8	15
VI klasa/-y szkoły podstawowej	16	10	8	10
VII klasa/-y szkoły podstawowej	25	0	8	10

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

VIII klasa/-y szkoły podstawowej	14	6	8	13
Razem	230	63	79	135
	Ogółem	507		

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Baćkowice

Dowożenie uczniów do szkół

Gmina realizuje obowiązki określone w art. 17 *ustawy o systemie oświaty* - dowożono uczniów do szkół, których droga z domu do szkoły przekraczała :

- 3 km – w przypadku uczniów klas 0 – IV szkół podstawowych,
- 4 km – w przypadku uczniów klas V-VIII szkół podstawowych.

Pomoc materialna dla uczniów

Zgodnie z dyspozycją art. 70 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o *finansowaniu zadań oświatowych* samorząd wspomaga część uczniów finansowo w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. Z tej formy wsparcia korzystają zarówno uczniowie szkół podstawowych jak również szkół ponadpodstawowych, którzy zamieszkują teren gminy.

W celu realizacji obowiązku zapewnienia uczniom prawa bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych gmina pozyskuje fundusze ze środków dotacji celowej Wojewody Świętokrzyskiego.

Zgodnie z potrzebami i wymogami prawa oświatowego w szkołach realizowane są zadania ujęte zarówno w programach wychowawczych jak i programach profilaktycznych, w tym także spotkania z udziałem psychologa i pedagoga z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

Działania szkół i nauczycieli w zakresie profilaktyki:

- budowanie dobrych relacji z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych,
- pomoc uczniom mającym trudności w nauce,
- wypracowanie wspólnej polityki szkoły oraz konsekwentne jej wdrażanie,
- wczesne diagnozowanie uczniów – udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- współdziałanie z rodziną - stwarzania przyjaznego klimatu (m.in. emocjonalnego wsparcia dzieciom w trudnych dla nich sytuacjach),
- szkolenia kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych,
- stworzenie kanonu właściwego zachowania uczniów - „Kodeksu dobrego zachowania”.

Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Najliczniejszą grupę stanowią uczniowie o obniżonych funkcjach percepcyjno – motorycznych. Dzieci z tego rodzaju dysfunkcją uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych. Natomiast uczniowie z zaburzeniami mowy korzystają z terapii logopedycznej. Dla dzieci z niepełnosprawnościami Dyrektor szkoły ma obowiązek zorganizować naukę na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w *sprawie sposobu i trybu organizowania*

indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży. Decyzja o liczbie godzin podejmowana jest przez dyrektora szkoły i organ prowadzący po uzyskaniu orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub indywidualnego nauczania systemem szkoły specjalnej z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Dostęp do infrastruktury edukacyjnej w gm. Baćkowice na chwilę obecną wystarczający.

Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych

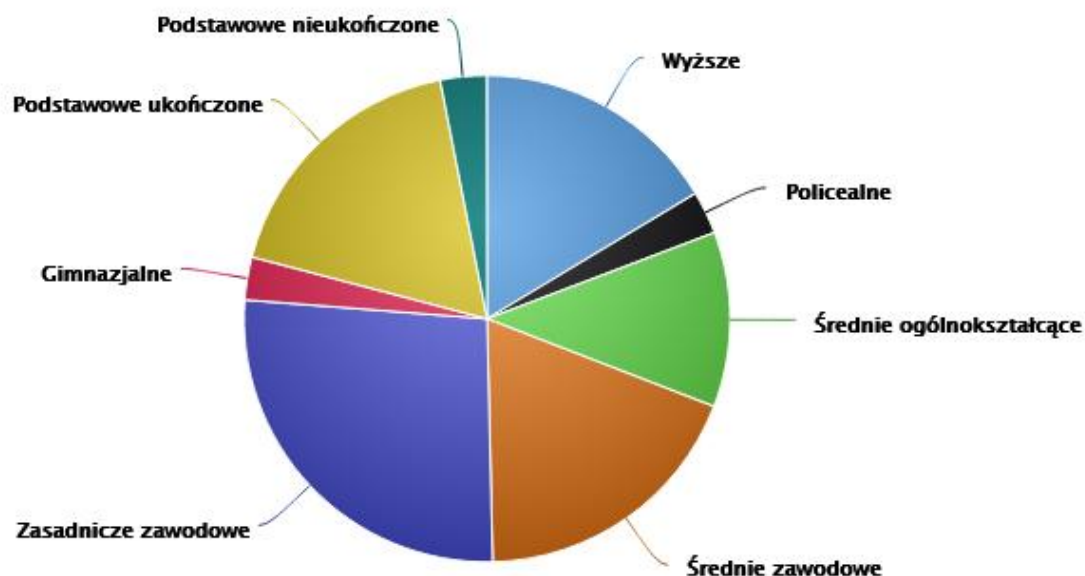
Szczegółnej uwagi wymaga problem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najliczniejszą grupę stanowią uczniowie o obniżonych funkcjach percepcyjno – motorycznych. Dzieci z tego rodzaju dysfunkcją uczestniczą w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych. Natomiast uczniowie z zaburzeniami mowy korzystają z terapii logopedycznej. Kolejną grupę stanowią dzieci z niepełnosprawnością. Dyrektor szkoły ma obowiązek zorganizować naukę dziecku niepełnosprawnemu na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w *sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży.* Decyzja o liczbie godzin podejmowana jest przez dyrektora szkoły i organ prowadzący po uzyskaniu orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub indywidualnego nauczania systemem szkoły specjalnej z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Poziom wykształcenia mieszkańców:

1 037 mieszkańców gminy Baćkowice jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 478 kobiet oraz 560 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku

- 16,4% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,9% wykształcenie policealne,
- 11,6% średnie ogólnokształcące,
- a 18,8% średnie zawodowe.
- Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,6% mieszkańców gminy Baćkowice,
- gimnazjalnym 2,9%,
- natomiast 17,8% podstawowym ukończonym
- 3,1% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 6 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Baćkowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Narodowy Spis Powszechny 2021

W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy Baćkowice mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Baćkowice największy odsetek ma wykształcenie wyższe (20,6%) oraz zasadnicze zawodowe (20,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,5%) oraz średnie zawodowe (21,8%).

Tabela 45 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Baćkowice w podziale na płeć

Wykształcenie	Ogółem %	K %	M %
Wyższe	16,4	20,6	11,7
Średnie i policealne	33,3	34,6	32
Policealne	2,9	3,7	1,9
Średnie ogólnokształcące	11,6	15,0	8,3
Średnie zawodowe	18,8	15,9	21,8
Zasadnicze zawodowe	26,6	20,1	33,5
Gimnazjalne	2,9	2,3	2,9
Podstawowe ukończone	17,8	19,2	16,5
Podstawowe nie ukończone	3,1	3,3	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowy Spis Powszechny 2021

16,4% mieszkańców gminy Baćkowice w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,3% wśród dziewczynek i 15,6% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 868 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 0,94 dzieci w wieku przedszkolnym. Placówkę mają 4 szkoły podstawowe, w których w 29 oddziałach uczyło się 349

uczniów (163 kobiety oraz 186 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w gminie Baćkowice placówkę miały 4 szkoły podstawowe, w których w 24 oddziałach uczyło się 337 uczniów (151 kobiet oraz 186 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 26,5% ludności (25,8% wśród dziewczyn i 27,2% wśród chłopów). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12,0 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 90,70. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 17,0% mieszkańców (18,0% wśród dziewczyn i 16,2% wśród chłopów). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 23,4% mieszkańców gminy Baćkowice w wieku potencjalnej nauki (21,1% kobiet i 25,4% mężczyzn).

Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

Osiągnięcia edukacyjne uczniów są badane co roku poprzez egzaminy zewnętrzne. Reforma systemu oświaty przeprowadzona w 2017 roku zlikwidowała gimnazja oraz zmodyfikowała system klas podstawowych z 1-6 na klasy 1-8. Reforma, po ukończeniu szkoły podstawowej, wprowadziła (do wyboru):

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią szkołę branżową I stopnia,
- 2-letnią szkołę branżową II stopnia.

Od roku szkolnego 2017/18 nie prowadziło się już rekrutacji do klas I dotychczasowego gimnazjum oraz zasadniczej szkoły zawodowej (przekształcanej w szkołę branżową I stopnia). 31 sierpnia 2019 roku był ostatnim dniem funkcjonowania tych szkół w ustroju szkolnym.

Badanie osiągnięć uczniów najczęściej jest oceniane za pośrednictwem sprawdzianów wewnętrznych i zewnętrznych oraz w konkursach przedmiotowych. Dla uczniów klas ósmych na koniec edukacji przeprowadzany jest obowiązkowy zewnętrzny egzamin ósmoklasisty, który sprawdza wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z trzech przedmiotów: języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego. Od 2022 roku ósmoklasista jest zobowiązany do przystąpienia do jeszcze jednego egzaminu wybranego z przedmiotów: biologia, chemia, fizyka, geografia lub historia. Na podstawie tych osiągniętych wyników następuje potem rekrutacja do szkół ponadpodstawowych. Dla porównania zostały przedstawione wyniki egzaminów z trzech ostatnich lat szkolnych w odniesieniu do wyników w kraju, województwie i powiecie opatowskim

W Gminie Baćkowice na koniec roku szkolnego 2023/2024 egzamin zdawało 39 uczniów ósmych klas szkół podstawowych. W roku szkolnym 2022/2023 egzamin zdawało 82 uczniów a w rok 2021/2022 69 uczniów. Wyniki egzaminu przedstawia poniższa tabela

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 46 Wyniki egzaminu 8 klasisty w latach 2020-2022

Część	Średni wynik (%)				Szkoła			
	Kraj	województwo	powiat	gmina	SP Baćkowice	SP Wszachów	SP Modliborzycze	SP Piórków
2021/2022								
Język polski	59	65	57	60	69,40	56,64	60,58	46,31
Matematyka	57	57	52	65	82,40	62,86	43,33	50,15
Język angielski	67	65	60	57	77,00	47,93	52,67	29,92
2022/2023								
Język polski	64	64	60	71	75,39	65,33	66,11	-
Matematyka	53	53	52	60	63,58	53,67	57,89	-
Język angielski	64	64	60	60	67,62	50,00	54,84	-
2023/2024								
Język polski	59	65	51	60	50,62	56,00	74,77	54,67
Matematyka	51	53	45	58	61,54	44,00	66,15	46,00
Język angielski	64	64	54	62	72,54	50,57	64,69	48,83

Źródło: OKE Łódź

Interpretacja wyników sprawdzianu 8-klasy - 2024

J. angielski – średnie wyniki:

- ✓ kraju (64%),
- ✓ dla powiatu (54%),
- ✓ dla województwa (64%).

2 szkoły w gminie uzyskała wynik lepszy od średniej gminnej, powiatowej, wojewódzkiej i krajowej.

Matematyka – średnie wyniki:

- ✓ kraju (51%),
- ✓ dla powiatu (45%),
- ✓ dla województwa (53%).

2 szkoły w gminie uzyskała wynik lepszy od średniej gminnej, powiatowej, wojewódzkiej i krajowej.

J. polski – średnie wyniki:

- ✓ kraju (59%),
- ✓ dla powiatu (51%),
- ✓ dla województwa (65%).

jedna szkoła uzyskała wynik lepszego od średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.

Analiza umiejętności uczniów wskazuje, iż największe braki występują w zakresie korzystania z informacji oraz wykorzystania wiedzy w praktyce, a analiza wyników sprawdzianu wskazuje na potrzebę większego zaangażowania kadry pedagogicznej w wyrównywaniu efektów kształcenia na

wszystkich poziomach edukacji, a nie tylko w ramach jednego poziomu. Należałoby również wprowadzić więcej innowacji pedagogicznych, które uatrakcyjniły by proces nauczania.

Zdiagnozowane potrzeby Gminy Baćkowice w zakresie przedsięwzięć edukacyjnych:

1. Remonty (w tym ew. przebudowa/rozbudowa) i doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne m.in. sprzęt i wyposażenie TIK.
2. Rozwój edukacji przedszkolnej w zakresie realizacji dodatkowych zajęć w przedszkolach i punktach przedszkolnych, wydłużenie godzin pracy oraz modernizacji i doposażenia obiektów przedszkolnych.
3. Zwiększenie ilości miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
4. Organizacja zajęć dodatkowych (pozaekcyjnych) w szkołach obejmujących m.in.:
 - ✓ przygotowanie do egzaminów ósmoklasisty,
 - ✓ organizację zajęć podnoszących kompetencje kluczowe w szczególności w zakresie języka obcego oraz cyfrowe (zajęcia z wykorzystaniem TIK),
 - ✓ wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym dla uczniów z niepełnosprawnościami, orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych,
 - ✓ wsparcie w obszarze edukacji włączającej,
 - ✓ doposażenie placówek szkolnych w nowoczesny sprzęt i pomoce edukacyjne,
 - ✓ organizację dodatkowych zajęć dla uczniów, w tym zajęć wyrównawczych, rozwijających pasje i zainteresowania,
 - ✓ rozwój kompetencji miękkich i interpersonalnych przez uczniów i nauczycieli,
 - ✓ organizację zajęć twórczych dla dzieci,
 - ✓ pomoc w uzupełnianiu zaległości w nauce,
 - ✓ organizację zajęć szachowych w szkołach,
 - ✓ doradztwo zawodowe.
5. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli m.in. poprzez organizację szkoleń wzmacniających i uzupełniających kompetencje nauczycieli w zakresie rozumienia i organizacji procesu uczenia się i kształtowania wśród uczniów kompetencji kluczowych.
6. Działania szkoleniowo-doradcze dla dyrektorów i nauczycieli w zakresie zarządzania zmianą (pomoc w przeprowadzeniu diagnozy i opracowania planu działań dla zespołu nauczycielskiego).

3.5 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka i odznacza się akceptowalnym poziomem ryzyka utraty czegoś szczególnie cennego – życia, zdrowia, pracy, szacunku, uczuć, dóbr materialnych i niematerialnych. Jednym z podstawowych zadań gminy jest zapewnienie bezpieczeństwa jej mieszkańcom oraz osobom przebywającym na jej terenie. Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Opatowie oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnej. Teren gminy jest narażony głównie na występowanie przestępczości pospolitej, głównie przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu oraz zagrożenia w ruchu drogowym. Warto podkreślić, że Gm. Baćkowice wspiera działalność Komendy Powiatowej Policji

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

poprzez wydatkowanie środków z budżetu gminy na doposażenie jednostki oraz jej działalność. Kierując się odpowiedzialnością za stan bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy - podejmowane są działania, które przyczynią się do zwiększania poczucia bezpieczeństwa, zapobiegania występowania sytuacji kryzysowych i sprawnego likwidowania ich następstw. Poniższe tabele prezentują dane w zakresie przestępstw i wykroczeń na terenie gm. Baćkowice w latach 2021-2023:

Tabela 47 Podstawowe przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Baćkowice w latach 2021-2023

L.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Zabójstwo	-	-	-
2.	Rozboje i wymuszenia	-	-	-
3.	Bójki i pobicia	-	-	-
4.	Kradzieże rzeczy	1	3	-
5.	Kradzieże z włamaniem	-	-	-
6.	Pożary	-	3	-
7.	Przemoc w rodzinie/ znęcanie	6	1	2

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Opatowie

Tabela 48 Przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na kategorie

L.p.	Kategoria przestępstwa	2021	2022	2023
1.	Nietrzeźwi kierujący	4	10	3
2.	Znęcanie się nad osobą najbliższą	2	2	2
3.	Kradzież z włamaniem	0	0	0
4.	Wypadek drogowy	4	4	2
5.	Kradzież mienia	2	3	0
6.	Naruszenie zakazu sądowego	1	1	3
7.	Uszkodzenie mienia	3	1	2
8.	Oszustwo	2	5	4
9.	Niealimentacja	1	0	3
10.	Uszkodzenie ciała	5	3	1
11.	Spowodowanie zagrożenia dla zdrowia i życia	0	0	0
12.	Posiadanie narkotyków	0	0	0
13.	Samobójstwo	3	0	0
14.	Wyrąb drewna	0	1	0
15.	Nieumyślne spowodowanie śmierci	1	2	4
16.	Podrobienie podpisu	0	0	0
17.	Paserstwo	0	0	0
18.	Kradzież dokumentu	0	0	0
19.	Przywłaszczenie mienia	0	0	0
20.	Fałszowanie znaków granicznych	1	0	0
21.	Groźby karalne	1	0	0

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

22.	Naruszenie miru domowego	0	0	0
23.	Z ustawy o rybactwie śródlądowym	0	0	0
24.	Pobicie	0	0	0
25.	Posiadanie papierosów bez akcyzy	0	0	0
26.	Znieważenie funkcjonariusza Policji	1	0	0
27.	Rozbój	0	0	0
28.	Wypadek lotniczy	0	0	0
29.	Podpalenie	0	3	3
30.	Uporczywe nękanie	1	0	0
31.	Kradzież linii telefonicznej	0	0	0
32.	Podrobienie oleju napędowego	0	0	0
33.	Korupcja	0	0	0

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Opatowie

Analizując ilość wszystkich ujawnionych wykroczeń i dzieląc je na poszczególne kategorie, należy wskazać, że ważną dla poczucia bezpieczeństwa społecznego kategorią jest przemoc w rodzinie/znęcanie się. Na terenie gminy zagrożenie tą kategorią wykroczeń jest wysokie (w latach 2021-2023r. odnotowano aż 9 wykroczeń z tego tytułu).

Jednym z elementów, który ma wpływ na poprawę poczucia bezpieczeństwa w ruchu drogowym jest ujawnianie i zatrzymywanie nietrzeźwych kierujących pojazdami. W 2023r. na terenie gminy policjanci zatrzymali 3 kierujących nietrzeźwych, znajdujących się po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka. Jak wynika z porównania lata 2022-2023 to ilość ujawnionych nietrzeźwych kierujących spadła o 7 os. Spadła również ilość zaistniałych wypadków drogowych z 4 w 2022r. do 2 w 2023r.

Najczęstszą przyczyną zdarzeń drogowych (nie tylko na terenie gminy, ale w całym kraju) ciągle są:

- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu,
- nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu,
- brak zachowania bezpiecznej odległości między pojazdami,
- nieprawidłowe wyprzedzanie oraz poruszanie się pieszych po drogach.

Tabela 49 Liczba przestępstw i wykroczeń w Gminie Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2021	2022	2023
1	Baćkowice	58	58	49
2	Baranówek	1	2	5
3	Gołoszyce	2	6	6
4	Janczyce	1	2	2
5	Modliborzyce	6	3	3
6	Nieskurzów Nowy	3	2	2
7	Nieskurzów Stary	9	8	9
8	Olszownica	4	4	0
9	Oziębłów	2	2	2

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

10	Piórków	14	12	4
11	Piórków-Kolonia	1	6	2
12	Piskrzyn	1	4	1
13	Rudniki	4	0	1
14	Wszachów	3	9	2
15	Żerniki	12	2	3
	Razem	121	120	91

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Opatowie

W 2023r. w gminie Baćkowice stwierdzono 91 przestępstw.

Straż Pożarna

Na terenie gminy Baćkowice działają 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, .:

- **OSP Baćkowice** – aktywna jednostka ratowniczo-gaśnicza, która w 2024 roku wzbogaciła się o nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy VOLVO GBA-RT 3,2/16. Pojazd wyposażony jest w zbiornik na wodę o pojemności 3200 litrów, autopompę klasy 16/8 oraz specjalistyczny sprzęt techniczny, w tym rozpieracz teleskopowy, wentylator oddymiający i ubrania do pracy w wodzie. Zakup samochodu został sfinansowany w 85% ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz w 15% z budżetu gminy Baćkowice. OSP Baćkowice działa na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska, realizując zadania określone w ustawie o ochotniczych strażach pożarnych. Jednostka angażuje się w akcje ratownicze, działania prewencyjne oraz współpracuje z lokalną społecznością i samorządem. Jednostka jest również kandydatem w plebiscycie „Jednostka OSP Roku 2025”, co świadczy o jej aktywności i znaczeniu w regionie.
- **OSP Wszachów** która w 2022 roku obchodziła jubileusz 85-lecia istnienia, co świadczy o jej długiej tradycji i aktywności w lokalnej społeczności. OSP we Wszachowie jest zarejestrowana jako stowarzyszenie od 14 listopada 2001 roku i ma swoją siedzibę pod adresem Wszachów 49, 27-552 Baćkowice. Jednostka ta aktywnie uczestniczy w działaniach ratowniczo-gaśniczych oraz współpracuje z lokalną społecznością i samorządem gminy Baćkowice
- **OSP Piórków** licząca 6 członków biorących udział w zdarzeniach ratowniczych na terenie gminy Baćkowice

OSP Baćkowice należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. System ten to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mający na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska oraz prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych. Głównym celem KSRG jest zapewnienie ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, w ramach działań podejmowanych przez Państwową Straż Pożarną i inne podmioty ratownicze (ze szczególnym uwzględnieniem OSP), poprzez:

- gaszenie pożarów,
- likwidację miejscowych zagrożeń (działania ratownicze),
- ratownictwo chemiczne i ekologiczne,

- ratownictwo techniczne,
- ratownictwo medyczne w zakresie udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP).

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy, w ramach posiadanych sił i środków, współpracuje z właściwymi organami i podmiotami podczas zdarzeń nadzwyczajnych wywołanych zagrożeniem czynnikiem biologicznym, w tym podczas zdarzeń o charakterze terrorystycznym

W trzech jednostkach OSP w 2024 r. zrzeszonych było 96 członków, w tym 8 kobiety. Ubezpieczeniem objętych było 55 strażaków. W 2024 r. jednostki OSP brały udział:

- w likwidacji 96 miejscowych zagrożeń (384 strażaków),
- 5 razy w ćwiczeniach (39 strażaków),
- w szkoleniach (2 strażaków),
- 11 strażaków skierowano na badania lekarskie.

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Doposażenie jednostek OSP z terenu gminy Baćkowice w sprzęt niezbędny do bezpiecznego przeprowadzania akcji ratowniczo-gaśniczych (w szczególności jednostki wchodzące w skład KSRG) w tym samochodów bojowych i innego wyposażenia.

3.6 Instytucje kultury i ich działalność

Placówką kultury na terenie gminy jest **Gminna Biblioteka Publiczna w Baćkowicach**, która działa od 1948r. Jej filie mieszczą się w Modliborzycach i Piórkowie. Biblioteka prowadzi lekcje biblioteczne dla zorganizowanych grup dzieci i młodzieży z przedszkoli i szkół podstawowych. Program lekcji proponują bibliotekarze, bądź sugerują nauczyciele. Zajęcia są dostosowane do wieku i zainteresowań uczestników, mają charakter warsztatowy. Prowadzący wykorzystują aktywne metody pracy z książką i różne środki dydaktyczne.

Tabela 50 Gminna Biblioteka Publiczna w Baćkowicach w 2019-2023 w podziale na kategorie

kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	6,2	6,4	6,5	6,5	6,6
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	1 623	1 558	1 546	1 531	1 509
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	6 962,4	7 132,4	7 119,5	6 907,7	6 931,5
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	142	123	132	139	138
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,5	16,9	20,3	17,7	17,2
biblioteki i filie	3	3	3	3	3
pracownicy bibliotek (działalności podstawowej)	3	3	3	3	3

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowic

księgozbiór	33 893	33 337	33 013	31 734	31 386
czytelnicy w ciągu roku	690	576	614	640	628
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	12 066	9 740	12 472	11 346	10 802

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W Bibliotece można skorzystać z internetu. W ostatnim roku przybyło komputerów dostępnych dla czytelników. W roku 2023 Biblioteka uzyskała dostęp do katalogu on-line.

Tabela 51 Komputeryzacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Baćkowicach w latach 2019-2023

kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
komputery użytkowane w bibliotece ogółem	6	4	6	6	10
komputery użytkowane w bibliotece dostępne dla czytelników	5	3	5	3	6
komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	5	3	5	3	6
biblioteki, które umożliwiają korzystanie z Internetu bezprzewodowego	1	2	2	2	2
biblioteki, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego	2	2	2	2	2
biblioteki, które oferują katalog on-line	0	0	0	0	2
biblioteki, które oferują możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Świetlice wiejskie

Świetlice wiejskie znajdują się w miejscowościach: Baćkowice, Baranówek, Gołoszyce, Janczyce, Modliborzyce, Nieskurzów Nowy, Rudniki, Żerniki.

Zdiagnozowane potrzeby mające na celu zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców:

1. Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia.
2. Dbanie o miejsca pamięci, krzyże przydrożne i inne elementy kultury materialnej i niematerialnej.
3. Modernizacja/przebudowa (remont) obiektów kulturalno-społecznych (świetlic/remiz OSP) oraz ich wyposażenie.

3.7 Organizacje społeczne

Organizacja społeczna to grupy, które są tworzone przez ludzi, którzy dzielą opinie, wartości, światopogląd, zainteresowania i troski w celu planowania strategii dla osiągnięcia celów i zadań, dla dobra grupy ludzi lub społeczności. Ważnym elementem kierowania gminą jest rozwój współpracy z sektorem pozarządowym, który przyczynia się do budowy lokalnego systemu demokracji. Organizacje pozarządowe podnoszą jakość życia mieszkańców gminy poprzez realizowanie ważnych społecznie zadań. Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań jednostki

W 2024r. na terenie gminy funkcjonowało 21 organizacji społecznych. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gm. Baćkowice w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 wynosiła 2,87 i była niższa od średnich dla powiatu opatowskiego, województwa świętokrzyskiego i Polski. Wartość ta jednak powoli, ale sukcesywnie rośnie.

Tabela 52 Ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
POLSKA	3,83	3,95	4,09	4,26	4,56
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3,70	3,86	4,00	4,16	4,53
Powiat opatowski	3,97	4,23	4,37	4,46	4,98
Baćkowice	2,26	2,35	2,59	2,61	2,87

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 53 Wykaz stowarzyszeń i organizacja działających na terenie gminy Baćkowice

L.p.	Nazwa	Siedziba
1	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BAĆKOWICACH	BAĆKOWICE
2	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W BAĆKOWICACH	BAĆKOWICE
3	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI GMINY BAĆKOWICE "EDUKACJA I PRZYSZŁOŚĆ"	BAĆKOWICE
4	KÓŁKO ROLNICZE W BARANÓWKU	BARANÓWEK
5	POLSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KRÓLIKÓW RASOWYCH	BARANÓWEK
6	STOWARZYSZENIE "NASZ BARANÓWEK"	BARANÓWEK
7	STOWARZYSZENIE PSZCZELARZY MIODNA	BARANÓWEK
8	ŚWIĘTOKRZYSKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KRÓLIKÓW	BARANÓWEK
9	KÓŁKO ROLNICZE W BAĆKOWICACH	GOŁOSZYCE
10	MALEŃKA FUNDACJA	MODLIBORZYCE
11	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W MODLIBORZYCACH	MODLIBORZYCE
12	GMINNY ZWIĄZEK ROLNIKÓW, KÓŁEK I ORGANIZACJI ROLNICZYCH W BAĆKOWICACH	NIESKURZÓW STARY
13	INSTYTUT ANALIZ REGIONALNYCH	NIESKURZÓW STARY

14	KÓŁKO ROLNICZE W STARYM NIESKURZOWIE	NIESKURZÓW STARY
15	KÓŁKO ROLNICZE W OZIĘBŁOWIE	OZIĘBŁÓW
16	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W OLSZOWNICY	OLSZOWNICA
17	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W PIÓRKOWIE	PIÓRKÓW
18	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH PIÓRKÓW	PIÓRKÓW
19	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA WE WSZACHOWIE	WSZACHÓW
20	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH WE WSZACHOWIE	WSZACHÓW
21	KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W ŻERNIKACH	ŻERNIKI

Źródło: opracowanie na podstawie danych Krajowego Rejestru Sadowego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W 2024 r. dotację z budżetu gminy na działalność statutową otrzymali:

1. W ramach ustawy o sporcie:

- Uczniowski Klub Sportowy BAĆKOWICE – 31 000 zł na realizację zadania: Zakup usług i produktów do działalności piłkarskiej UKS „Baćkowice”.

2. W ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

- Stowarzyszenie „Świętokrzyski Bank Żywności” - 6 000 zł na realizację zadania: Pozyskiwanie artykułów żywnościowych dla najuboższych mieszkańców Gminy Baćkowice
- Koło Gospodyń Wiejskich w Olszownicy - 5 000 zł na zadanie: Festyn integracyjno-ekologiczny.
- Koło Gospodyń Wiejskich w Piórkowie - 5 000 zł na zadanie: Piknik integracyjny połączony z propagowaniem wiedzy o ekologii.
- Koło Gospodyń Wiejskich we Wszachowie - 5 000 zł na zadanie: Na sportowo i wesoło z KGW „Wszachowianki”.
- Koło Gospodyń Wiejskich w Żernikach - 5 000 zł na zadanie: Serek i De-serek.
- KGW Modliborzce - 5 000 zł na zadanie: Eko Pikniki.
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wszachowie - 2 500 zł na zadanie: Piknik sportowy OSP Wszachów.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piórkowie - 2 500 zł na zadanie: Piknik sportowy.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Baćkowicach - 2 500 zł na zadanie: Piknik „Bezpieczne Wakacje”

Kapitał społeczny

Jednym z najważniejszych przejawów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest udział w wyborach, który pokazuje z jednej strony świadomość społeczną, a z drugiej zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej.

Frekwencja wyborcza w poszczególnych obwodach wyborczych

Gmina Baćkowice podzielona jest na 5 obwodów. Jak wynika z poniższych danych: w ramach wyborów samorządowych nie było okręgu wyborczego który odnotowałby frekwencje poniżej 50%. Najniższą frekwencję 55,09% odnotował obwód wyborczy nr 3 sołectwa: Piórków oraz Piórków-Kolonia. W przypadku wyborów prezydenckich również nie było okręgu wyborczego, który

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

odnotowałyby frekwencję poniżej 50%. Ponownie najniższą tj. 53,57% odnotował obwód wyborczy nr 3 sołectwa: Piórków, Piórków-Kolonia (zarówno w pierwszej jak i drugiej turze wyborów prezydenckich).

Tabela 54 Frekwencja wyborcza w Gminie Baćkowice w wyborach prezydenckich 2020, parlamentarnych 2023, samorządowych 2024 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	Wybory samorządowe 2024	I tura wybory prezydenckie 2020	II tura wybory prezydenckie 2020	Wybory parlamentarne 2023	Frekwencja
1	Baćkowice	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
2	Baranówek	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
3	Gołoszyce	58,47%	57,83%	62,44%	66,27%	61,25%
4	Janczyce	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
5	Modliborzyce	58,47%	57,83%	62,44%	66,27%	61,25%
6	Nieskurzów Nowy	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
7	Nieskurzów Stary	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
8	Olszownica	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
9	Oziębłów	58,47%	57,83%	62,44%	66,27%	61,25%
10	Piórków	55,09%	53,57%	60,03%	64,47%	58,29%
11	Piórków-Kolonia	55,09%	53,57%	60,03%	64,47%	58,29%
12	Piskrzyn	58,47%	57,83%	62,44%	66,27%	61,25%
13	Rudniki	58,47%	57,83%	62,44%	66,27%	61,25%
14	Wszachów	66,02%	61,82%	71,37%	66,99%	66,55%
15	Żerniki	62,07%	59,65%	64,18%	67,22%	63,28%
Średnia						62,16%

Źródło: opracowanie na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Zdiagnozowane potrzeby:

1. Wspólna realizacja projektów partnerskich JST z organizacjami pozarządowymi.

4. Diagnoza sytuacji gospodarczej

4.1 Gospodarka

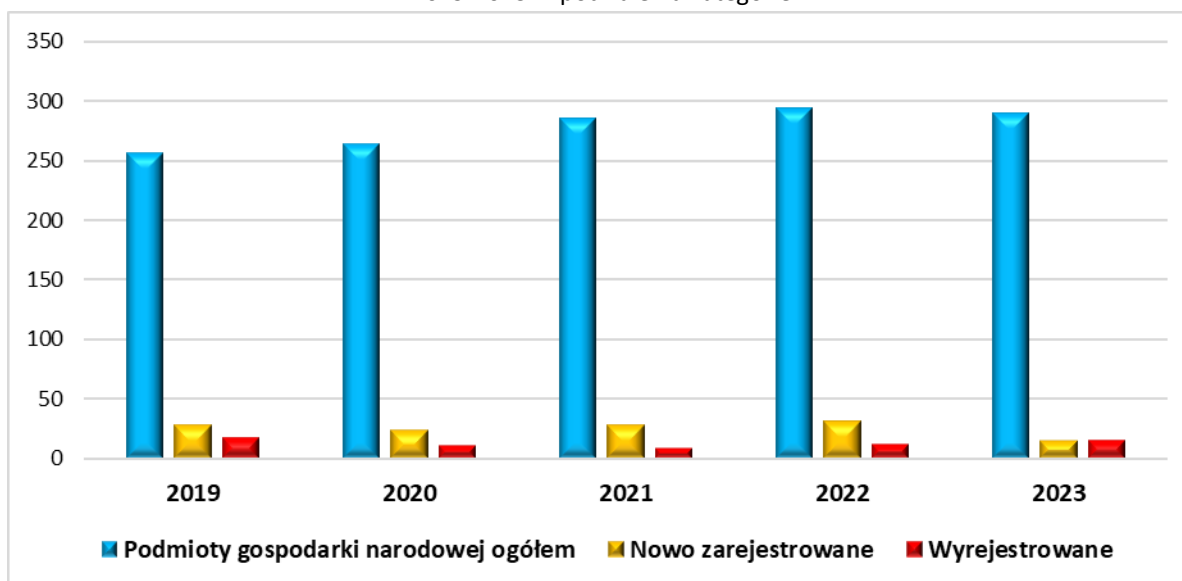
W gminie Baćkowice w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 290 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 228 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 15 nowych podmiotów, a 15 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (47) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (13) w roku 2011. W tym samym okresie najwięcej (27) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (8) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Baćkowice najwięcej (13) jest stanowiących spółki cywilne.

Tabela 55 Liczba firmy nowo rejestrowanych oraz wyrejestrowanych na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023

kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
Nowo zarejestrowane	28	23	28	31	15
wyrejestrowane	17	10	8	12	15

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Baćkowice w latach 2019-2023 w podziale na kategorie

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (276) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,1% (12) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 30,3% (88) podmiotów, a 65,5% (190) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Baćkowice najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.4%) oraz Budownictwo (23.7%).

Tabela 56 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023 według wielkości zatrudnienia

Gmina Baćkowice	2020	2021	2022	2023
Ogółem	264	285	294	290
zatrudniająca do 9 pracowników	249	270	279	276
zatrudniająca od 10-49 pracowników	15	15	15	14
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

- 4,14% (12) firm jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 30,34% (88) podmiotów, a
- 65,52% (190) przedsiębiorstw w rejestrze zakwalifikowana została jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gm. Baćkowice najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są:

- *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (25,4%) oraz
- *Budownictwo* (23,7%).

Wykres 8 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2023

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowic

Tabela 57 Podmioty gospodarcze klasyfikowane według rodzaju prowadzonej działalności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023

Gmina Baćkowice	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	256	264	285	294	290
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	15	15	12	12
przemysł i budownictwo	64	72	85	93	88
pozostała działalność	177	177	185	189	190

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 58 Liczba firm wpisanych do rejestru REGON dla Gminy Baćkowice w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2020	2021	2022	2023
1.	Baćkowice	49	56	57	58
2.	Baranówek	7	10	9	9
3.	Gołoszyce	11	11	13	13
4.	Janczyce	4	4	5	3
5.	Modliborzyce	20	21	21	21
6.	Nieskurzów Nowy	13	16	16	16
7.	Olszownica	29	27	27	24
8.	Oziebłów	5	5	4	4
9.	Piórków	22	24	27	29
10.	Piórków-Kolonia	18	17	17	16
11.	Piskrzyn	4	4	4	4
12.	Rudniki	6	5	5	7
13.	Nieskurzów Stary	29	34	34	36
14.	Wszachów	33	37	37	33
15.	Żerniki	14	14	18	17
	RAZEM	264	285	294	290

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 59 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2020	2021	2022	2023
1.	Baćkowice	0	5	7	2
2.	Baranówek	1	3	0	0
3.	Gołoszyce	1	0	1	0
4.	Janczyce	0	1	1	0
5.	Modliborzyce	3	1	2	1
6.	Nieskurzów Nowy	0	3	3	0
7.	Olszownica	1	2	3	0
8.	Oziebłów	0	0	0	0
9.	Piórków	2	2	3	4

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

10.	Piórków-Kolonia	1	1	1	1
11.	Piskrzyn	0	0	1	0
12.	Rudniki	2	0	0	2
13.	Nieskurzów Stary	5	6	1	4
14.	Wszachów	6	4	4	0
15.	Żerniki	1	0	4	1
	Razem	23	28	31	15

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 60 Liczba wyrejestrowywanych firm w rejestrze REGON w Gminie Baćkowice w latach 2020- 2023 w podziale na sołectwa

L.p.	Sołectwo	2020	2021	2022	2023
1.	Baćkowice	1	0	2	2
2.	Baranówek	0	0	1	0
3.	Gołoszyce	0	0	0	0
4.	Janczyce	0	0	0	2
5.	Modliborzyce	0	0	1	1
6.	Nieskurzów Nowy	0	0	1	0
7.	Olszownica	0	3	2	3
8.	Oziębłów	0	0	1	0
9.	Piórków	1	1	0	2
10.	Piórków-Kolonia	0	2	0	1
11.	Piskrzyn	1	0	1	0
12.	Rudniki	1	0	0	0
13.	Nieskurzów Stary	1	2	1	1
14.	Wszachów	5	0	2	2
15.	Żerniki	0	0	0	1
	Razem	10	8	12	15

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

4.2 Gospodarka mieszkaniowa

W 2023 roku w gminie Baćkowice oddano do użytku 18 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,94 nowych lokali. Jest to wartość nieznacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Baćkowice to 1 500 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 331 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Baćkowice to 4,78 i jest większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2023 roku w gminie Baćkowice to 143,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 91,60% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 83,87% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 77,67% mieszkań posiada łazienkę, 80,27% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,47% z gazu sieciowego.

Tabela 61 Liczba mieszkań na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023

Gmina Baćkowice	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań	1470,00	1479,00	1484,00	1500,00
Liczba izb	5862,00	5904,00	5933,00	6009,00
powierzchnia użytkowa mieszkań	131348,00	132565,00	133327,00	135577,00
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,18	3,99	4,00	4,01
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,18	3,14	3,10	3,02
przeciętna liczba osób na 1 izbę	1,25	1,27	1,29	1,33
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	89,35	89,63	89,84	90,38
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	28,10	28,59	29,02	29,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane pokazują, iż sytuacja mieszkaniowa w latach 2016 – 2020 uległa niewielkiemu wzrostowi. Zgodnie z powyższymi danymi, na terenie Gminy Baćkowice znajduje się 1500 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 135 577 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 90,38 m². W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 4,01 izby, co daje 1,33 osób na jedną izbę. Przeciętnie na 1 mieszkanie przypada 3,02 osób. Zdecydowana większość lokali mieszkalnych i budynków na terenie gminy znajduje się w posiadaniu osób prywatnych.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne

- 91,6% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu,
- 83,9% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany,
- 77,7% mieszkań posiada łazienkę,
- 80,3% korzysta z centralnego ogrzewania,
- 0,5% z gazu sieciowego.

4.3 Rynek pracy

Bezrobocie interpretowane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie (mimo znaczącego spadku w ostatnich latach) nadal jest istotnym problemem społeczno-gospodarczym występującym na terenie województwa świętokrzyskiego i Gminy Baćkowice. Należy pokreślić, iż jest to zjawisko trudne do zmierzenia, gdyż statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego, przez co część osób pozostająca bez pracy nie jest w nich ujęta.

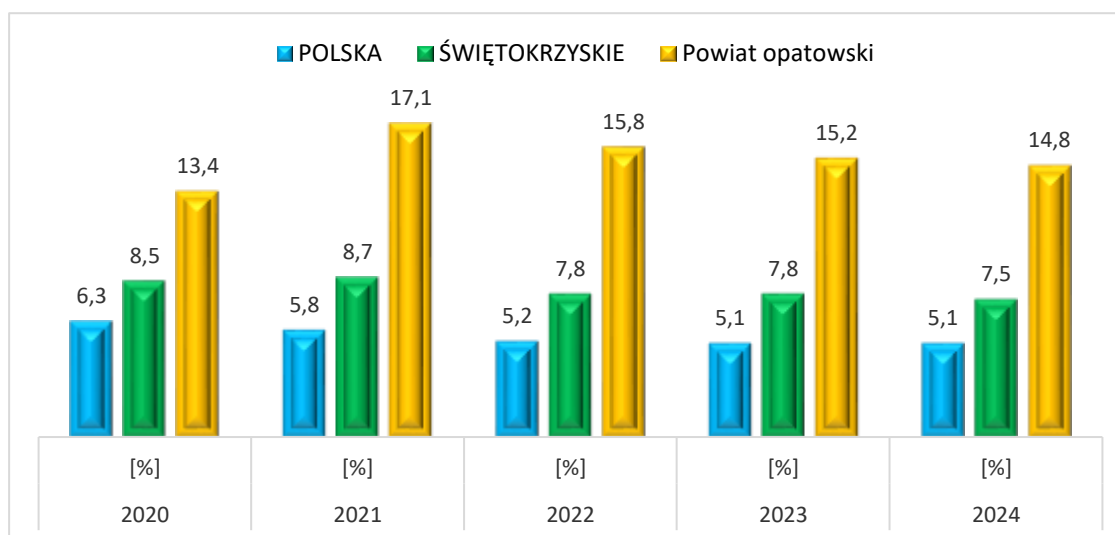
Z danych przedstawionych przez Główny Urząd Statystyczny przeciętna stopa bezrobocia na koniec 2024r. wyniosła w Polsce 5,1%, w województwie świętokrzyskim 7,5%. Powiat opatowski charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w województwie świętokrzyskim, która na koniec 2024 roku wyniosła 14,8%

Tabela 62 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle województwa i kraju w latach 2020-2024

kategoria	2020	2021	2022	2023	2024
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	6,3	5,8	5,2	5,1	5,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8,5	8,7	7,8	7,8	7,5
Powiat opatowski	13,4	17,1	15,8	15,2	14,8

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 9 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle województwa i kraju w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2021-2023 można zaobserwować spadek bezrobocia w gm. Baćkowice. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawierają poniższe tabelach.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice do 2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowic

Tabela 63 Bezrobocie na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023 w podziale na kategorie

kategoria	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	232	222	228	222	212
kobiety	107	96	99	100	89
mężczyźni	125	126	129	122	123
do 25 roku życia	62	70	66	60	55
do 30 roku życia	111	99	103	94	90
powyżej 50 roku życia	35	38	30	42	40
długotrwale bezrobotni	135	145	152	137	134

Źródło: opracowanie na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 64 Liczba mieszkańców Gminy Baćkowice zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Opatowie w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa i płeć

L.p.	Sołectwo	Stan na 31.12.2021 r.			Stan na 31.12.2022 r.			Stan na 31.12.2023 r.		
		K	M	Razem	K	M	Razem	K	M	Razem
1	Baćkowice	10	10	20	11	10	21	11	12	23
2	Baranówek	2	6	8	4	6	10	4	5	9
3	Gołoszyce	9	10	19	7	11	18	3	11	14
4	Janczyce	3	5	8	4	6	10	5	4	9
5	Modliborzyce	6	6	12	5	5	10	5	4	9
6	Nieskurzów Nowy	5	9	14	4	10	14	4	5	9
7	Nieskurzów Stary	10	15	25	9	10	19	12	14	26
8	Olszownica	7	8	15	8	7	15	8	9	17
9	Oziębłów	4	5	9	5	4	9	4	5	9
10	Piórków	11	11	22	9	12	21	5	12	17
11	Piórków-Kolonia	6	12	18	8	10	18	9	11	20
12	Piskrzyn	9	5	14	10	4	14	10	8	18
13	Rudniki	1	3	4	1	3	4	0	4	4
14	Wszachów	12	18	30	9	21	30	5	15	20
15	Żerniki	4	6	10	6	3	9	4	4	8
	Razem	99	129	228	100	122	222	89	123	212

Źródło: opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opatowie

Największy udział w tworzeniu miejsc pracy na terenie gminy mają

- Firma odzieżowa WOJDAK z Kielc - szwalnia w Baćkowicach
- PBI Kopalnie Dolomitu w Sandomierzu - kopalnia Janczyce
- PBI Kamieniołomy Świętokrzyskie w Sandomierzu – kopalnia Wszachów
- Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki - Baćkowice
- Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi - Janczyce
- Przedsiębiorstwo robót drogowych DROKAM Piaseczno - kopalnia Wszachów II
- PLAVAC Sp. z o.o. - Gołoszyce
- Urząd Gminy Baćkowice

- Zespół Szkół w Baćkowicach
- Szkoła Podstawowa w Modliborzycach
- Szkoła Podstawowa w Piórkowie
- Szkoła Podstawowa we Wszachowie
- KOZIOŁEK Delikatesy „Centrum” - sklep w Baćkowicach
- Delikatesy „DINO” - sklep w Baćkowicach
- Firma Produkcyjno-Handlowo-Uslugowa „DREWMAR” - Piskrzyn
- Firma Wielobranżowa „Kuczyński” - Baćkowice
- Bank Spółdzielczy w Ostrowcu Św. oddział w Baćkowicach
- Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach

Czynnikami wpływającymi na rynek pracy są:

1. Zmiany demograficzne:
 - proces spadku liczby mieszkańców (głównym czynnikiem jest pogłębiająca się depresja urodzeniowa spowodowana niskim współczynnikiem dzietności),
 - wzrost umieralności zwłaszcza w ostatnich latach (spowodowanych m.in. Pandemią Covid-19),
 - coraz późniejszy wiek decydowania się na pierwsze dziecko,
 - zmiany w ekonomicznych grupach wiekowych ludności (sukcesywnie zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży oraz ich udziału w strukturze mieszkańców, a zwiększa liczba osób w wieku poprodukcyjnym).
2. Od wielu lat migracje ludności wynikające z ruchu przesiedleńczego między gminami, powiatami, województwami powodują straty w liczbie mieszkańców woj. świętokrzyskiego. Zjawisko odpływu ludności do regionów lepiej rozwiniętych gospodarczo najczęściej dotyczy osób młodych, wyjeżdżających na studia do dużych ośrodków i pozostających tam na stałe (także osób w wieku najwyższej aktywności zawodowej poszukujących korzystniejszych warunków zatrudnienia).

W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Baćkowice wynosiło 5 804,43 PLN, co odpowiada 76.40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Baćkowice 314 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 53 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -261. 45,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Baćkowice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 16,2% w przemyśle i budownictwie, a 9,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 65 Liczba osób pracujących w Gminie Baćkowice w latach 2020-2022¹⁴

Baćkowice	2020	2021	2022
Ogółem	2843	2735	2684
Kobiet	1366	1292	1267
Mężczyzn	1477	1443	1417

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Czynniki wpływające na rynek pracy:

3. Zmiany demograficzne:

- procesy ubytku naturalnego ludności- głównym czynnikiem jest pogłębiająca się depresja urodzeniowa spowodowana niskim współczynnikiem dzietności kobiet,
- wzrost umieralności zwłaszcza w ostatnich 2 latach (spowodowanych pandemią COVID-19),
- wykształcenie mieszkańców,
- zmiany w ekonomicznych grupach wieku ludności (sukcesywnie zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży oraz ich udziału w strukturze mieszkańców, co powoduje uszczuplenie aktualnych i przyszłych zasobów pracy).

4. Migracje ludności wynikające z ruchu przesiedleńczego między gminami, powiatami, województwami. Tendencje te od wielu lat powodują straty w liczbie mieszkańców woj. świętokrzyskiego. Zjawisko odpływu ludności do regionów lepiej rozwiniętych gospodarczo najczęściej dotyczy osób młodych, wyjeżdżających na studia do dużych ośrodków i pozostających tam na stałe także osób w wieku najwyższej aktywności zawodowej poszukujących korzystniejszych warunków zatrudnienia.

¹⁴ Brak jest opublikowanych danych dla lat 2023–2024. Na podstawie stabilnych trendów demograficznych i rynku pracy w poprzednich latach można założyć, że liczba osób pracujących i proporcje płci pozostały na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami wynikającymi z migracji i zmian demograficznych

Tabela 66 Prognoza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2025 w powiecie opatowskim

Deficyt poszukujących pracy

Elektrycy, elektromechanicy i elektrycy
Fizjoterapeuci i masażyści
Kierowcy autobusów
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
Kosmetyczki
Kucharze
Lekarze
Logopedzi i audiofonolodzy
Magazynierzy
Monterzy instalacji budowlanych
Nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu

Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
Nauczyciele przedmiotów zawodowych
Nauczyciele przedszkoli
Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
Operatorzy obrabiarek skrawających
Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
Pedagodzy
Pielęgniarki i położne
Pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego

Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
Pracownicy socjalni
Przetwórcy mięsa i ryb
Psycholodzy i psychoterapeuci
Robotnicy budowlani
Robotnicy obróbki drewna i stolarze
Samodzielni księgowi
Spawacze
Ślusarze
Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych

DEFICYT

Nadwyżka poszukujących pracy

Ekonomiści

NADWYŻKA

Źródło: Barometr zawodów 2022

Analiza przyczyn problemu bezrobocia na terenie gminy:

- mała liczba miejsc pracy,
- niska przedsiębiorczość mieszkańców,
- niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców,
- brak systemowych rozwiązań związanych z pozyskaniem miejsca pracy,
- niewielka liczba szkół (w otoczeniu gminy) przygotowujących do wykonywania poszukiwanych na rynku pracy zawodów,
- niewielka ilość doradztwa zawodowego w programach nauczania,
- małe rozeznanie mieszkańców na temat potrzeby kształcenia w konkretnym zawodzie,
- mała aktywność osób długotrwale bezrobotnych,
- pozorne bezrobocie,
- stworzenie warunków lokalizacyjnych do pozyskania nowych przedsiębiorców przez władze lokalne.

Zidentyfikowane potrzeby w obszarze „Przedsiębiorczości/ rynku pracy”:

Działania przyczyniające się do poprawy warunków do inwestowania na terenie gminy:

1. Stworzenie centrum obsługi przedsiębiorcy i inwestora (inkubatora przedsiębiorczości) - wsparcie prawne, finansowe i organizacyjne przedsiębiorców m.in. w zakresie szkoleń, wyjazdów studyjnych, projektów dofinansowujących rozpoczęcie i/lub rozwój działalności gospodarczej.
2. Ułatwienia administracyjne dla nowopowstających podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy na terenie gminy.
3. Promowanie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.
4. Rozwój współpracy sektora prywatnego z sektorem publicznym.
5. Tworzenie terenów inwestycyjnych poprzez ich uzbrojenie (w drogi dojazdowe, drogi wewnętrzne wraz z oświetleniem i odwodnieniem, budowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej, sieci teletechnicznej).
6. Pozyskiwanie inwestorów – sprzedaż lub dzierżawa terenów inwestycyjnych.
7. Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

5. Finanse samorządowe

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Dochodami mogą być również środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, w tym środki z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 67 Dochody i wydatki Gminy Baćkowice w latach 2020-2023

kategoria	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem	32 227 166,62	33 568 828,05	34 642 197,59	35 487 595,30
Dochody majątkowe	3 675 440,59	5 666 394,15	1 230 302,72	4 261 208,00
Dochody na 1 mieszkańca	6 855,39	7 192,81	7 530,91	7 773,84
Dochody własne	14 588 428,63	12 046 534,69	17 291 616,71	18 074 208,90
Dotacje ogółem	10 017 720,99	12 597 370,36	10 520 172,88	7 878 122,30
Dotacje inwestycyjne	1 315 325,51	4 311 306,15	751 893,71	3 725 801,85
Wydatki ogółem	27 856 525,49	31 436 110,88	30 762 879,15	38 354 533,64
Wydatki majątkowe ogółem	4 406 104,19	7 174 230,24	1 004 780,34	8 670 385,98
Wydatki majątkowe inwestycyjne	4 406 104,19	7 174 230,24	1 004 780,34	8 670 385,98
Wydatki na 1 mieszkańca	5 925,66	6 735,83	6 687,58	8 401,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu gminy Baćkowice wyniosła w 2023 roku 35,5 mln złotych, co daje 7,8 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 3.2% w porównaniu do roku 2022. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (27.7%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (23%) oraz z Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa (11.6%). W budżecie gminy Baćkowice wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 508 złotych na mieszkańca (6,5%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 12,7 złotych na mieszkańca (0,2%).

Suma wydatków z budżetu gminy Baćkowice wyniosła w 2023 roku 38,4 mln złotych, co daje 8,4 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 25.6% w porównaniu do roku 2022. Największa część budżetu gminy Baćkowice - 33.6% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 852 - Pomoc społeczna (11.6%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (11.5%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 8,7 mln złotych, czyli 22,6% wydatków ogółem.

Tabela 68 Wykonanie budżetu Gminy Baćkowice w latach 2017-2021

Kategoria danych	2020	2021	2022	2023
Wykonanie dochodów				
Dochody ogółem	32 227 166,62	33 568 828,05	34 642 197,59	35 487 595,30
Wydatki ogółem	27 856 525,49	31 436 110,88	30 762 879,15	38 354 533,64

Procent wykonania:	86,44%	93,65%	88,80%	108,08%
Deficyt /nadwyżka budżetu				
Relacja wykonanych dochodów i wydatków	4 370 641,13	2 132 717,17	3 879 318,44	-2 866 938,34
	nadwyżka	nadwyżka	nadwyżka	deficyt

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Budżet Gminy Baćkowice w 2024 r., tak jak i w latach poprzednich charakteryzował się przede wszystkim trzema czynnikami. Pierwszy to znaczący udział środków pozyskanych z zewnątrz, drugi to duży udział środków przeznaczanych na inwestycje w ogólnej kwocie budżetu i trzeci, to najbardziej progresywny budżet w powiecie i okolicy. Wskaźnik G - podstawowy wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2024 r., dla gminy Baćkowice wyniósł 2 160,95 zł.

Tabela 69 Budżet Gminy Baćkowice w 2024 r. (wykonanie)

Dochody (w tys zł)				Wydatki 9w tys zł)		
ogółem	W tym			ogółem	W tym	
	Dochody własne	dotacje	subwencje		bieżące	majątkowe
44 793,6	17 119,1	16 222,2	11452,3	42 967,67	32 168,7	10798,9

Źródło: Raport o stanie Gminy za 2024r

6. Wstępnie zidentyfikowane potrzeby (projekty)

l.p.	Nazwa zadania
1.	Aktywność, Praca, Stabilizacja - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy W ramach zadania realizowane będą usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
2.	Każde pokolenie ma własny czas Placówki wsparcia dziennego Senior+ są dedykowane osobom starszym, które potrzebują opieki i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować. W ramach projektu planujemy kompleksowe wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt oraz usunięcie barier architektonicznych, aby zapewnić pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dodatkowo, przewidujemy zatrudnienie wykwalifikowanej kadry i przygotowanie zróżnicowanej oferty wsparcia. Obejme ona szeroki wachlarz zajęć, takich jak: sportowe, rehabilitacyjne, kulinarne, artystyczne czy informatyczne. Zapewnimy również różnego rodzaju wyjazdy, na przykład do teatru czy kina
3.	Wspieranie rodzin w Gminie Baćkowice W ramach zadania realizowane będzie kompleksowe wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin, obejmujące m.in.: • działania asystenta rodziny, • poradnictwo dla rodzin, • działalność świetlic środowiskowych, • powoływanie rodzin wspierających, • przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej, • wsparcie preadopcyjne, • wsparcie postadopcyjne. Wspieranie tworzenia nowych miejsc opieki i wychowania w nowo tworzonych placówkach wsparcia dziennego lub wsparcie działalności istniejących placówek (typu świetlice środowiskowe). Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej (m.in.: działania podnoszące kwalifikacje i kompetencje w zakresie zapobiegania wszelkiego rodzaju dyskryminacji). Działania na rzecz dzieci oraz rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
4.	Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwój kompetencji uczniów W ramach projektu planowane są działania polegające na: - Modernizacja i doposażenie oddziałów przedszkolnych - Wsparcie uczniów szkół podstawowych m. in. Poprzez zajęcia dodatkowe ukierunkowane na rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych, działania dwujęzyczne, edukację ekologiczną, zajęcia w ramach działań antydyskryminacyjnych, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, doradztwo zawodowe, wsparcie w zakresie edukacji włączającej. -Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej /doradców zawodowych m.in.: w zakresie pracy

	z uczniami o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych oraz w zakresie zapobiegania przemocy.
5.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej i około drogowej Projekt dotyczący modernizacji i rozbudowy infrastruktury drogowej zakłada: • modernizację dróg na terenie gminy w tym wymiany nawierzchni, budowy chodników, przejść dla pieszych, budowy oświetlenia • budowę infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi, ścieżki i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego
6.	ODKRYJ NOWĄ ENERGIĘ GMINY BAĆKOWICE! – rewitalizacja miejscowości Baćkowice Zakres projektu obejmuje następujące zadania: Zadanie nr 1.: Rewitalizacja Gminnego Inkubatora Przedsiębiorczości [zakres prac: 3. Rozbudowa o nowe budynki Inkubatora Przedsiębiorczości w celu ściągnięcia kolejnych inwestorów, zagospodarowanie terenów zielonych, modernizacja oświetlenia terenu, wymiana infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, remont dróg i chodników, remont ogrodzenia, niwelacja terenu]. Zadanie nr 2.: Modernizacja krytej pływalni [zakres prac: wymiana stolarki okiennej, odnowienie i konserwacja elementów drewnianych, malowanie wewnętrzne pomieszczeń pływalni]. Zadanie nr 3.: Rewitalizacja terenów sportowo-rekreacyjnych [zakres prac: rozbudowa ciągów jezdnych, pieszych, rowerowych i parkingów, zagospodarowanie skarp wokół boiska w Baćkowicach oraz koło Kościoła i zabudowa trybun,] Zadanie nr 4.: Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe [zakres prac: przebudowa linii średniego napięcia, budowa infrastruktury kanalizacyjnej, wodociągowej, elektrycznej i drogowej wraz z zagospodarowaniem terenu (skwerki, alejki, odcinki pieszo-jezdne)]. Zadanie nr 5.: Zachowanie zabytków na terenie rewitalizacji [m.in. droga krzyżowa, konfesjonał w kościele parafialnym w Baćkowicach, renowacja przydrożnych krzyży, zabytkowych nagrobków na cmentarzu parafialnym].
7.	Termomodernizacja i zielona energia Przedsięwzięcie zakłada kontynuowanie podejmowanych działań i programów ukierunkowanych na zmniejszenie emisyjności i zapotrzebowania na energię w budynkach i obiektach publicznych i prywatnych. Wdrożenie działań uwzględniających indywidualne potrzeby właścicieli nieruchomości na obszarze rewitalizacji. Projekt zakłada: Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną (OZE): 1. Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej 2. Wykonanie ogrzewania w kościele parafialnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii 3. Termomodernizacja oraz montaż OZE na domach jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz wymiana źródeł ciepła (na pompy ciepła, piece na pellet) oraz modernizację kotłowni.

	4. Termomodernizacja i montaż OZE na budynkach pod działalność gospodarczą oraz wymianę źródeł ciepła (na pompy ciepła, piece na pellet) oraz modernizację kotłowni. W związku z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi przed przystąpieniem do ich realizacji zadania gmina/inwestor dokona rozpoznania, czy w budynku występują chronione gatunki zwierząt, (ptaki/nietoperze). W przypadku stwierdzenia obecności takich gatunków prace będą prowadzone poza ich okresem lęgowo-rozrodczym. Jeżeli chronione gatunki będą występowały w rejonie prowadzenia prac, przed ich rozpoczęciem, może być konieczne uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 142). Po zakończeniu prac w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki lub nietoperze, zostanie umożliwione im dalsze bytowanie lub zapewnione siedliska zastępcze. Realizując tę inwestycję Gmina będzie uwzględniać m.in. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki
8	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – kanalizacyjnej Projekt dotyczący modernizacji i rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej zakład: • budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Baćkowice oraz Nieskurzów Stary, • budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, • wymianę odcinka sieci wodociągowej w Piórkowie Kolonii • wymianę hydrantów na sieci głównej • modernizację stacji uzdatniania wody w Baćkowicach wraz ze zbiornikami wody • modernizację hydroforni w Modliborzycach wraz ze zbiornikami wyrównawczymi • modernizację zbiorników magazynowych wody w Gołoszycach • modernizację przepompowni w Olszownicy i Piórkowie • budowę zasuw z montażem punktów do monitoringu sieci wodociągowej
9	Zwiększenie dostępu do infrastruktury społecznej Projekt zakłada modernizację i zmianę sposobu użytkowania istniejącej infrastruktury przestrzeni na cele społeczne oraz modernizację istniejących obiektów pełniących funkcje społeczne w tym dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Projekt zakłada: 1. Rozbudowa i doposażenie DPS-u. 2. modernizację sceny w Baćkowicach poprzez budowę zadaszenia 3. Modernizacja placu przed Urzędem Gminy poprzez budowę zadaszenia 4. zagospodarowanie terenów na cele integracyjne m.in. budowa wiat, stołów, ławek miejsc na grilla, ognisko na terenie gminy 5. Modernizacja budynku byłego banku (obecnie siedziby Ekologicznego Związku Gmin Doliny Koprzywianki), w tym wymiana dachu.

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2022-2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Baćkowice wg stanu na 10.06.2025r.	5
Tabela 2 Stanowiska archeologiczne występujące na obszarze rewitalizacji wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków	5
Tabela 3. Pomniki przyrody na terenie gminy Baćkowice.....	10
Tabela 4 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO ₂ , NO ₂ ,CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃	15
Tabela 5 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO ₂ ,	16
Tabela 6 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi	17
Tabela 7 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM _{2,5})	17
Tabela 8 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).....	18
Tabela 9 Powierzchnia lasów na terenie gminy Baćkowice	21
Tabela 10 Złoża surowców mineralnych zlokalizowane na terenie Gminy Baćkowice.....	23
Tabela 11 Zbiornice zestawienie studni wierconych na obszarze gminy Baćkowice:	26
Tabela 12 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Baćkowice.....	26
Tabela 13 Wykaz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się na terenie Gminy Baćkowice	26
Tabela 14 Powierzchnia poszczególnych sołectw (jednostek analitycznych) gminy Baćkowice	34
Tabela 15 Rodzaje gruntów w Gminie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.	35
Tabela 16 Użytkowanie gruntów w Gminie Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.	35
Tabela 17 Powierzchnia i liczba gospodarstw rolnych występujących na terenie gm. Baćkowice w podziale na sołectwa.....	35
Tabela 18 Infrastruktura drogowa i ośrodkowa na terenie gminy Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r.	37
Tabela 19 Wykaz tras linii komunikacyjnych na terenie Gminy Baćkowice	38
Tabela 20: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Baćkowice.....	39
Tabela 21: Charakterystyka infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Baćkowice w latach 2019-2024	40
Tabela 22 ilość wody wydobytej w 2023 r. oraz sposób jej wykorzystania	40
Tabela 23 Odpady zebrane w ciągu roku na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023	42
Tabela 24 Ilość azbestu pozostającego do unieszkodliwienia na terenie Gminy Baćkowice wg stanu na 31.12.2023r. w podziale na sołectwa	43
Tabela 25 Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjno-gazowej na terenie Gminy Baćkowice.....	44
Tabela 26 Dostęp do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy Baćkowice.....	46
Tabela 27 Struktura ludności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2024	48
Tabela 28 Przyrost naturalny w Gminie Baćkowice w latach 2020-2024	49
Tabela 29 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Baćkowice w latach 2020-2024.....	50
Tabela 30 Ludność w wieku 65 + w Gminie Baćkowice	52
Tabela 31 Prognoza demograficzna dla powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego.....	52
Tabela 32 Prognoza ludności Gminy Baćkowice na lata 2030-2060	52
Tabela 33 Struktura ludności w Gminie Baćkowice w roku 2024 oraz wg prognoz GUS w latach 2030, 2040, 2050, 2060	53

Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 34 Podsumowanie struktury ludności Gminy Baćkowice wg ekonomicznych grup wiekowych	54
Tabela 35 Powody przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Baćkowicach w 2023r.	56
Tabela 36 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa.....	57
Tabela 37 Liczba wypłaconych zasiłków celowych przez OPS w Baćkowicach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa.....	59
Tabela 38 Liczba dzieci korzystająca z pomocy OPS w Baćkowicach z tytułu dożywiania w szkołach w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa	59
Tabela 39 Działalność ośrodka zdrowia w liczbach.....	63
Tabela 40 Statystyka opieki zdrowotnej w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023	63
Tabela 41 liczba osób zaszczepionych przeciwko COVID-19 (stan na 20 marca 2022r.)	64
Tabela 42. Wykaz szkół oraz liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Baćkowice	66
Tabela 43 Liczba uczniów i przedszkolaków na terenie gminy Baćkowice	66
Tabela 44 Liczba uczniów w placówkach oświatowo-wychowawczych Gminy Baćkowice w roku szkolnym 2023/2024.....	67
Tabela 45 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Baćkowice w podziale na płeć	70
Tabela 46 Wyniki egzaminu 8 klasisty w latach 2020-2022.....	72
Tabela 47 Podstawowe przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Baćkowice w latach 2021-2023	74
Tabela 48 Przestępstwa odnotowywane na terenie Gminy Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na kategorie.....	74
Tabela 49 Liczba przestępstw i wykroczeń w Gminie Baćkowice w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa	75
Tabela 50 Gminna Biblioteka Publiczna w Baćkowicach w 2019-2023 w podziale na kategorie.....	77
Tabela 51 Komputeryzacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Baćkowicach w latach 2019-2023	78
Tabela 52 Ilość fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	79
Tabela 53 Wykaz stowarzyszeń i organizacji działających na terenie gminy Baćkowice	79
Tabela 54 Frekwencja wyborcza w Gminie Baćkowice w wyborach prezydenckich 2020, parlamentarnych 2023, samorządowych 2024 w podziale na sołectwa	81
Tabela 55 Liczba firmy nowo rejestrowanych oraz wyrejestrowanych na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023	82
Tabela 56 Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023 według wielkości zatrudnienia.....	83
Tabela 57 Podmioty gospodarcze klasyfikowane według rodzaju prowadzonej działalności na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023	84
Tabela 58 Liczba firm wpisanych do rejestru REGON dla Gminy Baćkowice w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa.....	84
Tabela 59 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w rejestrze REGON w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa	84
Tabela 60 Liczba wyrejestrowywanych firm w rejestrze REGON w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023 w podziale na sołectwa	85
Tabela 61 Liczba mieszkań na terenie Gminy Baćkowice w latach 2020-2023	86
Tabela 62 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle województwa i kraju w latach 2020-2024	87
Tabela 63 Bezrobocie na terenie Gminy Baćkowice w latach 2019-2023 w podziale na kategorie.....	88
Tabela 64 Liczba mieszkańców Gminy Baćkowice zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Opatowie w latach 2021-2023 w podziale na sołectwa i płeć.....	88

Strategia Rozwoju Gminy Baćkowice na lata 2022-2030
Diagnoza strategiczna sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Baćkowice

Tabela 65 Liczba osób pracujących w Gminie Baćkowice w latach 2020-2022.....	90
Tabela 66 Prognoza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2025 w powiecie opatowskim.....	91
Tabela 67 Dochody i wydatki Gminy Baćkowice w latach 2020-2023	93
Tabela 68 Wykonanie budżetu Gminy Baćkowice w latach 2017-2021	93
Tabela 69 Budżet Gminy Baćkowice w 2024 r. (wykonanie).....	94

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Baćkowice w latach 2020-2024.....	49
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Baćkowice w latach 2020-2023	50
Wykres 3 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Baćkowice w 2024r.	51
Wykres 4 Przyczyny zgonów w powiecie opatowskim w latach 2002-2023	64
Wykres 5 Łączna liczba dzieci szkolnych i przedszkolnych od 2020 do 2023r.....	67
Wykres 6 Poziom wykształcenia ludności w Gminie Baćkowice	70
Wykres 7 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Baćkowice w latach 2019-2023 w podziale na kategorie	82
Wykres 8 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2023	83
Wykres 9 Stopa bezrobocia w powiecie opatowskim na tle województwa i kraju w latach 2019-2023	87

Spis map

Mapa 1 Obszary chronione na terenie gminy Baćkowice	11
Mapa 2 Pokrycie terenu w gminie Baćkowice.....	20
Mapa 3 Średnioroczne sumy usłonecznienia	22
Mapa 4 Położenie gminy Baćkowice na tle obszarów JCWP i JCWPd.....	25
Mapa 5 Mapa łącznego zagrożenia suszą sumą klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych	28
Mapa 6 Trasy i atrakcje turystyczne na terenie gminy Baćkowice	31
Mapa 7 Gmina Baćkowice na tle Województwa Świętokrzyskiego oraz powiatu opatowskiego	33
Mapa 8 Podział Gminy Baćkowice na jednostki analityczne (sołectwa)	34
Mapa 9 Drogi przebiegające przez Gminę Baćkowice w podziale na kategorie.....	37
Mapa 10 Sieć gazowa na terenie gminy Baćkowice	44

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Spółdzielnia Mleczarska w Baćkowicach 1928 rok.....	3
Zdjęcie 2 Bank Spółdzielczy w Baćkowicach 1978 r.	4
Zdjęcie 3 Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Baćkowicach 1978 r.	4
Zdjęcie 4. Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Baćkowicach	6
Zdjęcie 5: Kościół pw. św. Stanisława Biskupa w Piórkowie	7
Zdjęcie 6 Kościół w Modliborzycach p.w. św. Benedykta Opata	7
Zdjęcie 7 Zalew w Nieskurzowie	30
Zdjęcie 8 Gminny Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach	60
Zdjęcie 9 Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.....	65